

ผู้หา**ความสุข**เจอ

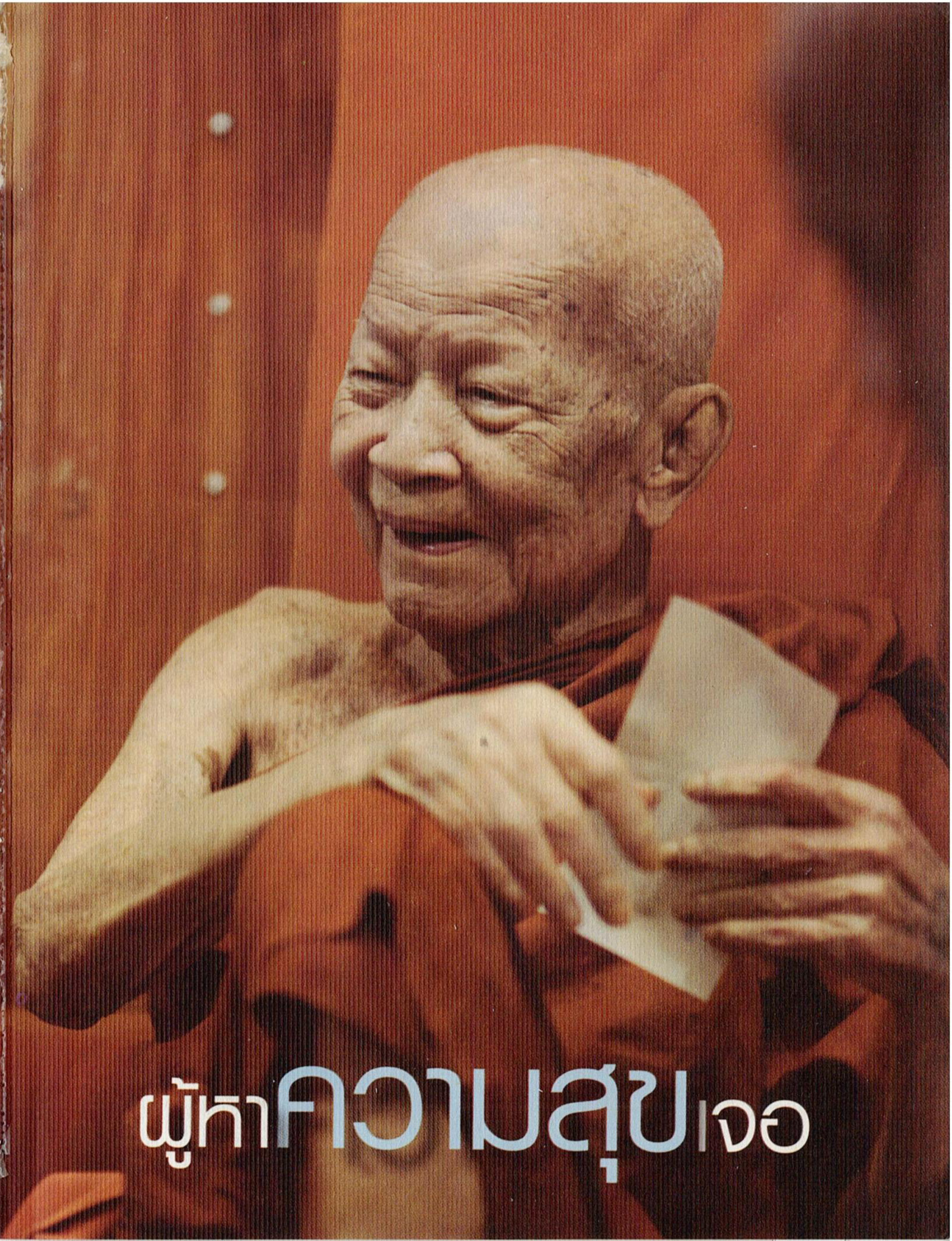
เทศน์อบรมฆราวาส และกัณฑ์เทศน์สุดท้าย

โดย หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

ทำคุณงามความดี
มันอบอุ่นไม่ใช่เล่นๆนะ
เป็นอยู่ในใจนี่
ใครไม่เห็นก็ตาม
ก็เราเป็นคนทำเอง
บุญก็อยู่กับเรา
ประกาศจ้าอยู่ในหัวใจเรานี่
ไปที่ไหนก็เย็นสบายๆ

ผู้หาความสุขเจอ
เทศน์อบรมฆราวาส และกัณฑ์เทศน์สุดท้าย
โดย หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

ผู้หาความสุขเจอ

คำปรารภ

พระธรรมคำสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นดุจดั่งดวงประทีปส่องแสงสว่าง ชี้ทางบรรเทาทุกข์ และชี้สุขเกษมสานต์ให้แก่มวลมนุษยโลกตลอดถึงเทวบุตร เทวดา อินทร์ พรหม ธรรมประทีปนี้ส่องสว่างมาแล้ว ๒,๕๐๐ ปี และจะยังคงส่องสว่างอยู่ต่อไป ตราบเท่าที่ยังมีผู้สนใจประพฤติปฏิบัติตาม

ด้วยความเสียสละอย่างใหญ่หลวงของพุทธสาวกที่เมตตาถ่ายทอดธรรมะของพระพุทธองค์ เพื่อให้พระพุทธศาสนาแผ่ไพศาล และยังเวไนยสัตว์ทั้งหลายให้ได้พบทางพ้นทุกข์สู่บรมสุข ในบรรดาพุทธสาวกเหล่านั้น มีหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน รวมอยู่ด้วยองค์หนึ่ง ท่านได้เมตตาเทศน์อบรมสั่งสอนบรรดาสานุศิษย์อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ไม่เว้นแม้ในยามอาพาธ คำสั่งสอนขององค์ท่านก็เพื่อให้ทุกท่านได้น้อมนำไปปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดความสุขความร่มเย็นในชีวิต จนเข้าถึงที่สุดแห่งพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ หลุดพ้นจากวัฏฏะสงสารเข้าสู่แดนพระนิพพาน ดับทุกข์ทั้งปวงได้โดยสิ้นเชิง

หนังสือเล่มนี้รวบรวมพระธรรมเทศนาขององค์หลวงตาที่ท่านเมตตาแสดงไว้ในหลายโอกาส ข้อใหญ่ใจความก็เพื่อให้นักปฏิบัติได้หาความสุขจากจิตใจของตนเอง แทนการหาความสุขจากวัตถุภายนอก ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่จีรังยั่งยืน จึงหวังว่าบรรดาท่านผู้ใคร่ธรรมที่ได้อ่าน และตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามคำสอนขององค์ท่านจะค้นหาความสุขเจอด้วยตนเองในท้ายที่สุดอย่างแน่นอนไม่เป็นอื่น

พระสุดใจ ทันตมโน

พระสุดใจ ทันตมโน
เจ้าอาวาสวัดป่าบ้านตาด

ถ้าท่านผู้ใดประสงค์จะพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน
ท่านผู้นั้นกรุณาพิมพ์ได้ตามประสงค์
โดยไม่ต้องขออนุญาตแต่อย่างใด
นอกจากพิมพ์จำหน่ายจึงขอสงวนสิทธิ์
เพราะผู้แสดงไม่ต้องการอะไร
ยิ่งกว่าใจที่เป็นสมบัติล้นค่ากว่าสมบัติใดๆ ในโลก

ขอบคุณภาพจาก:
ธนัชชัย สามเสน, พัฒนศักดิ์ สกุลพันธุ์, ชาย วรวงศ์เทพ, ชาติชาย พรหมพิราษฎร์

พิมพ์ครั้งที่ 1 : 1 มีนาคม 2555 จำนวน 20,000 เล่ม

ออกแบบ และจัดการการผลิต:
ไทยชบา กราฟฟิค เฮ้าส์ เอเจนซี่
470/5 ถ.อดุลยเดช ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000
โทรศัพท์ 042-324360, 082-3048887
E-mail: info@thaichaba.com

หนีไหนก็อย่าลืมพุทโธ
แนบใจไว้ ให้พุทโธ เรื่อยไป
ใจจะลอยเด่น เป็นสุขอยู่เหนือตัว
ตลอดกาลสถานเดียว.

บัว

ให้เอาศีลเป็นรั้วเกาะกุมอยู่ในสิ่ง
เสมอทุกการประกอบกิจทั้งมวล ย่อมจะมี
วัฒนผลตอบไปด้วยทั้งเงินงาน ไม่บก
พร่องทั้งใจและงาน จนกลายเป็นความ
เคยชินต่อการระวังรักษา

บัว

ตรงไปทำบุญ ปากต้องไม่ขอพร
มีแต่ได้กำไร ทางจิตใจในแง่เดียว

[illegible]

สารบัญ

บาปละ บุญบำเพ็ญ

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อเช้าวันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

เรื่องบุญเรื่องกุศลนี้เป็นสิ่งที่ควรแก่มนุษย์เราอย่างยิ่งทีเดียวนะ มนุษย์ฉลาดรู้จักบุญจักบาป ในขณะเดียวกันก็ให้รู้จักบาปด้วยละ เมื่อรู้จักบุญแล้วก็ให้รู้จักบาป บาปละบุญบำเพ็ญจะอบอุ่นนะ คนมีจิตใจใฝ่ธรรมเป็นคนอบอุ่นภายในใจ ใจใฝ่ธรรมแล้วดี ใจใฝ่แต่ฟืนแต่ไฟไม่ดี บ้านหนึ่งๆ มีวัดประจำๆ วัดต้องเป็นหัวใจของบ้านเพื่อได้บำเพ็ญธรรม หรือเป็นที่อบอุ่น พระก็พระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ หาที่ต้องติตนเองว่าแยกจากธรรมวินัยไปไม่มี ตั้งใจประพฤติปฏิบัติชุ่มเย็นพระ ประชาชน ญาติโยมเข้ามาเกี่ยวข้องก็ชุ่มเย็นพระก็ร้อนประชาชนก็ร้อน พระเย็นประชาชนก็เย็นด้วย นี่ละสำคัญ เพราะอย่างนั้นพระจึงนำหน้าเสมอไปปลูกบ้านสร้างเรือนที่ไหนต้องมีวัดประจำ บ้านน้อยวัดน้อย บ้านใหญ่วัดใหญ่ อยู่อย่างนั้นละ นี่ประเพณีของชาวพุทธเราที่พาดำเนินมาแล้วเรียกว่าถูกต้องแม่นยำ ไม่ควรจะเคลื่อนคลาดจากนี้

เราเป็นลูกชาวพุทธเกิดมาให้มีศีลมีธรรมประจำตน

วันหนึ่งพุทโธ ธัมโม สังโฆ ไม่ควรให้ขาดจากหัวใจ ไปที่ไหนให้ระลึกเสมือน พุทโธ ธัมโม สังโฆ ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อยนะ ลากสัตว์ทั้งหลายให้ขึ้นจากนรกไปสวรรค์นิพพานมีน้อยเมื่อไร จึงไม่ควรประมาท

นี่สอนโลกมาด้วยความเมตตา ไม่ได้เพื่ออะไร สอนด้วยความเมตตาล้วน ๆ เช่นดุด่าว่ากล่าวเหมือนกันไม่พ้นจากความเมตตาไป ไม่ใช่ดุด่าว่ากล่าวด้วยความกริ้วโกรธภายในใจไม่มี ดุด่าว่ากล่าวด้วยความหยอกความเล่นก็มี ดุด่าว่ากล่าวหาความจริงใส่ความจริงก็มี อย่างนั้นละศาสนาพุทธเรานี้เป็นศาสนาที่เลิศเลอสุดยอดแล้วให้พากันยึดไว้ให้ดีนะ

คนไม่มีศาสนานี้มันเลวกว่าสัตว์นะ คนถือวัดเป็นข้าศึกก็เลวกว่าเทวทัตไปอีก มีคนที่ถือวัดว่าเป็นข้าศึกของตัวคือไม่ยอมลง ตามทิฐิมานะเดิมที่มีมาตั้งแต่อ้อนแต่ออก ปู่ย่าตายายพาเป็นมาด้วยความมืดบอดอย่างนั้น พอธรรมะแย็บเข้าสู่หัวใจนี้เหมือนกับว่าเกิดข้าศึกแล้วในใจไม่ได้เป็นความชุ่มเย็น อันนี้ระวังให้ดีอย่าให้มีในใจของเรา ในบ้านในเรือนของเรา ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้ววัดกับบ้านจะเข้ากันไม่ได้นะ ถือวัดเป็นข้าศึก พระพูดอะไรไม่ยอมฟังเสียง เพราะทิฐิมานะดั้งเดิมมันฝังอยู่ภายในจิตใจเรียกว่าในสันดาน เป็นสันดานแล้ว ให้พากันระวังนะ

อย่างหนึ่งถือว่าเป็นพวกพ้องอันเดียวกันสอนก็ไม่ลงกัน ธรรมะไม่ใช่พวกพ้องอันเดียวกันนะ เป็นที่พึ่งเป็นพึ่งตาย ให้ยึดหลักธรรมนั้นละเป็นสำคัญนะ

นี่เฒ่าแก่มาเท่าไรจิตยิ่งผูกพันกับธรรมเข้าโดยลำดับ จนกระทั่งธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันแล้วไม่หาอะไร พอ ใจกับธรรมเป็นอันเดียวกันนั่นละถึงเมืองพอ ท่านว่าพอถึงนิพพาน นิพพานคือเมืองพอ ถ้าไม่พอก็เร่งเข้าเร่งเข้า เหมือนเรารับประทานอาหารหิวขนาดไหนก็มาเถอะ พ้นความรับประทานไปไม่ได้ ต้องอิ่ม นี่เราก็ให้บำเพ็ญความดีงาม อย่าอยู่ไปเฉย ๆ ทั้งที่ที่มีวัดมีวา เห็นครูบาอาจารย์เลยเป็นข้าศึกก็มี อันนี้มีเยอะเพราะจิตใจเป็นเทวทัตอยู่ภายในใจมีอยู่ทั่วไป ไม่ยอมฟังเสียงมี แต่ไปพูดก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร มีแต่สอนกลาง ๆ ให้เอาไปพิจารณานะ

พระพุทธเจ้าท่านก็เกิดกับมนุษย์นั่นแหละ แต่ท่านเป็นศาสดาเอกของโลกได้เพราะอะไร เพราะท่านฝึก ท่านฟังเสียงอรรถเสียงธรรมไม่ได้ฟังเสียงทิฐิมานะ โกรธแค้นซึ่งกันและกันห้ากัปห้ากัลป์ก็ไม่เลิกแล้วแล้วกลายเป็นผู้ก่อกรรมก่อเวรกันไปมีเยอะนะ พากันจำเอา

วันนี้ไม่เทศน์มาก เทศน์เท่านี้แหละ เหนื่อย เดี๋ยวนี้เหนื่อยนะ ไม่เหมือนแต่ก่อน เหนื่อย เดินไปก็โซซัดโซเซ พูดก็เหนื่อย ไม่เหมือนแต่ก่อน ต่อไปนี้จะให้พร

ความตายเป็นธรรมดา

เทศน์โปรดคุณเพาพงา วรรธนะกุล ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๙

คำว่า **"เที่ยง"** หรือ **"แน่นหนามั่นคง"** หรือ **"จีรังถาวร"** เป็นสิ่งที่โลกต้องการในส่วนที่พึงปรารถนา เช่น ความสุข เป็นต้น แต่สิ่งดังกล่าวจะหาได้ที่ไหน? เพราะในโลกนี้เต็มไปด้วยสิ่งที่ขัดต่อความต้องการของโลกทั้งนั้น คือ เป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ไปเสียสิ้น

มีแต่เรื่อง อนิจฺจํ ความไม่เที่ยงถาวรรอบตัวทั้งภายในและภายนอก ถ้าว่าสุขก็มีทุกข์แทรกเข้ามาเสีย อนตฺตา แทรกเข้ามาเสีย ทุกสิ่งจึงเต็มไปด้วย "ไตรลักษณ์" คือ **อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา** ซึ่งหาสิ่งใดมาทำลายเพื่อความจีรังถาวรไม่ได้ นอกจาก **"ธรรมปฏิบัติ"** อย่างเดียว ดังปราชญ์ดำเนินมาแล้ว และผ่านพ้นแหล่งอันแสนทุกข์กันดารนี้ไปได้แล้ว

พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้โดยถูกต้องหาที่คัดค้านไม่ได้เลย ในเรื่องสภาวธรรมเหล่านี้ เพราะเป็นของตายตัว ธรรมก็แสดงความจริงที่มีอยู่อย่างตายตัวนั้น ไม่ต้องหาอะไรมาเพิ่มเติม

คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ อย่าเข้าใจว่าท่านหาอะไรมาส่งเสริมเพิ่มเติมสิ่งที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้นหรือให้ลดน้อยลงไป

หรือไม่มีก็หาเรื่องว่ามี อย่างนี้ไม่มี! ท่านแสดงตามหลักความจริงล้วนๆ ทั้งนั้นไม่ว่าพระพุทธเจ้าพระองค์ใด

จุดของศาสนาอันแท้จริงที่สอนเพื่อดำเนินและหลีกเลี่ยง "ไตรลักษณ์" เหล่านี้ได้พอควร ท่านก็สอนไว้แล้วว่า "สพฺพปาปสฺส อกรณํ" การไม่ทำชั่วทั้งปวง หนึ่ง "กุสลสฺสูปสมฺปทา" การยังกุศลหรือความฉลาดในสิ่งที่ชอบธรรมให้ถึงพร้อม หนึ่ง"สจิตฺตปริโยทปนํ" การทำจิตของตนให้ผ่องใสจนกระทั่งถึงความบริสุทธิ์ หนึ่ง"เอตํ พุทฺธาน สาสนํ" เหล่านี้เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย คือว่านี้เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์

ไม่มีองค์ใดแสดงให้แตกต่างจากนี้ไป เพราะความจริงทั้งหลายไม่มีของแตกต่างไม่ว่าจะเป็นสมัยใดก็ตาม มีเรื่องของ อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา อยู่ประจำโลกมานมนานแม้พระพุทธเจ้ายังไม่ได้ตรัสรู้ขึ้นมา คือเป็นเวลาระหว่าง "สุญญกัป" ไม่มีคำสั่งสอนแสดงเรื่องความจริงเหล่านี้ก็ตาม ความจริงเหล่านี้เคยมีมาดั้งเดิม มีมาตั้งกัปตั้งกัลป์โน่นอยู่แล้ว

สิ่งที่เราต้องการจะหาได้จากที่ไหน โลกอันแสนกว้างก็เต็มไปด้วยสิ่งเหล่านี้ทั้งนั้น เมื่อคิดอย่างนี้ก็เหมือนจะหาที่เหยียบย่าง หาที่ปลงจิตปลงใจลงไม่ได้ เพราะหมดสถานที่จะวางใจพึ่งเป็นพึ่งตายได้ แต่สถานที่ว่าปลงจิตปลงใจลงไม่ได้นั้นแล คือสถานที่ที่ปลงจิตปลงใจลงได้

เพราะเป็นหลักธรรมที่พึงปลงลงได้ ด้วยการพิจารณาให้เห็นตามความจริง

พระพุทธเจ้าทรงสำเร็จความมุ่งหวังจากสถานที่นั้น พระสงฆ์สาวกที่เป็นสรณะของพวกเราทั้งหลายก็สำเร็จความมุ่งหวังในจุดนั้น ธรรมที่ได้นำมาประกาศสอนโลกให้สัตว์ทั้งหลายได้ยึดถือตลอดมาก็ออกมาจากจุดนั้น คือใจ ซึ่งห้อมล้อมอยู่ด้วยกอง อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา นั้นแล

แม้เป็นที่ยอมรับกันเกี่ยวกับเรื่อง อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ที่มีอยู่เต็มโลกก็ตาม แต่ก็ไม่มีผู้เฉลียวใจต่อไตรลักษณ์พอจะนำมาพิจารณาเพื่อถือเอาประโยชน์ได้บ้าง นอกจากตำหนิโดยไม่คิดหาทางออกจากสิ่งเหล่านี้ ด้วยการพิจารณา "ไตรลักษณ์" นี้เป็นทางเดินเพื่อก้าวล่วงไปได้ ดังปราชญ์ทั้งหลายมีพระพุทธเจ้าเป็นต้น

ด้วยเหตุนี้เราชาวพุทธจึงควรพิจารณา เพื่อแก้ไขส่งเสริมสิ่งที่บกพร่องให้สมบูรณ์ด้วยคุณธรรมขั้นต่าง ๆ ที่จะพึงได้รับจากการพิจารณา อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ซึ่งเป็นสัจธรรมอันประเสริฐ

การที่เราบำเพ็ญอยู่เวลานี้ และบำเพ็ญเรื่อยมานี้แล คือการดำเนินเพื่อหลบหลีกปลีกภัยทั้งหลายโดยลำดับ จนบรรลุถึง "มหาสมบัติอันพึงหวัง" จากนั้นจะเรียกว่า "นิจฺจํ" เป็นของเที่ยงก็ได้ เพราะไม่มีอะไรเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่มี

อะไรเข้ามาทำลายจิตใจให้เดือดร้อนวุ่นวาย จะเรียกว่า "บรมสุข" ก็ไม่ผิด จะเรียกว่า "อตฺตา" ก็ไม่น่าจะผิด เพราะเป็น"ตน" แท้ คือตนในหลักธรรมชาติ ไม่มี "สมมติ" น้อยใหญ่ แม้ปรมาณูเข้ามาเกี่ยวข้องใจ แต่ไม่ได้หมายถึงว่า "อตฺตา" ที่เป็นคู่กับ "อนตฺตา" นั้นเป็นความสมมุติอีกขั้นหนึ่ง ซึ่งเป็นทางดำเนินเพื่อพระนิพพาน

แนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติ เพื่อความแคล้วคลาดปลอดภัยไปโดยลำดับทั้งภายนอกภายในไม่มีสิ่งใดจะนอกเหนือไปจากพระโอวาทคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านี้เลย เพราะฉะนั้นศาสนาจึงไม่มีทางล้าสมัย เป็น "มัชฌิมา" อยู่ในท่ามกลางแห่งความประพฤติ เพื่อแก้กิเลสทุกประเภทเสมอไป ไม่มีคำว่า "ล้าสมัย" เป็นธรรมเหมาะสมกับโลกทุกกาลทุกสมัย จึงเรียกว่า "มัชฌิมา" คือถูกต้องดีงาม เหมาะสมกับความประพฤติ

จะประพฤติตัวให้เป็นเช่นไรในทางที่ดี ด้วยหลักธรรมที่ท่านสอนไว้แล้วนี้ย่อมเป็นไปเพื่อความราบรื่นดีงามด้วยกันทั้งนั้น เฉพาะอย่างยิ่งการประพฤติต่อจิตใจ การอบรมจิตใจยิ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในตัวเราเวลานี้เรามีความแน่ใจหรือยังว่า เราได้หลักเป็นที่พึ่งพอใจ หรือเริ่มจะได้หลักเป็นที่พึ่งพอใจบ้างแล้ว ไม่เดือดร้อนวุ่นวายเมื่อคิดถึงเรื่องอนาคต?

นับตั้งแต่ขณะต่อไปนี้จนกระทั่งอวสานแห่งชีวิต และตลอดไปถึงภพหน้า ชาติหน้า เราเป็นที่แน่ใจได้แล้วหรือยัง?

พระพุทธเจ้าท่านไม่สอนให้คนโง่และนอนใจ อยู่ไปอย่างไม่คิด นักปฏิบัติธรรมต้องคิดต้องพิจารณาเสมอเรื่องความเป็นมาว่า อายุเราเป็นมาผ่านมาแล้วเท่าไร เมื่อลบแล้วมีอะไรบ้างที่เหลืออยู่ ต่อไปจะหาอะไรมาบวกมาเพิ่มขึ้นในสิ่งที่เราต้องการ หรือจะมีแต่เครื่องหมายลบ(-) ไปเรื่อยๆ ถ้าอย่างนั้นก็แสดงว่า "ขาดทุน"!

เราทุกคนเกิดมาไม่ต้องการ "ความขาดทุน" การค้าขายขาดทุนย่อมไม่ดี โลกไม่ปรารถนากัน อะไรๆ ก็ตามขึ้นชื่อว่า "ขาดทุน" ขาดแล้วขาดเล่า ขาดไม่หยุดไม่ถอยก็ล่มจมไปได้

เราถ้าขาดทุนภายในใจ ขาดทุนจากคุณธรรมที่พึงได้พึงถึง มีแต่สิ่งที่ไม่ดีคือกิเลส เหยียบย่ำทำลายอยู่ตลอดมา หาเวลาเอาชนะมันไม่ได้สักที ก็ย่อมล่มจมได้เช่นเดียวกับสมบัติภายนอก เพราะฉะนั้นจึงควรสังเกตสอดรู้เรื่องของตัวตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ด้วยการใคร่ครวญโดยทางสติปัญญา

เฉพาะอย่างยิ่งจิตตภาวนาเป็นเรื่องสำคัญมาก ที่จะนำมาทดสอบตนให้เห็นประจักษ์ ไม่มีความรู้ใดที่จะแหลมคมยิ่งกว่าความรู้ที่เกิดขึ้นจาก

ด้านจิตตภาวนา จะสอดแทรกไปหมดบรรดาความจริงที่มีอยู่ทั่วสรรพางค์ กายและจิตใจ ตลอดสิ่งเกี่ยวข้องทั่วไป ไม่ว่าดี ชั่ว หยาบ ละเอียด จะนอกเหนือปัญญาไปไม่ได้

การคิดค้นดูสิ่งที่ไม่เป็นสาระในการนี้เพื่อให้ยึดเอาสิ่งที่เป็นสาระขึ้นมา จากการค้นคิดพินิจพิจารณานี้เป็นสิ่งที่ทำได้ ดังพระพุทธเจ้าเคยดำเนินมาแล้ว

การพิจารณา อนิจฺจํ คือความไม่เที่ยง ความแปรสภาพแห่งสังขาร ร่างกายและสิ่งทั่ว ๆ ไปนั้นแล เป็นอารมณ์ให้จิตมีหลักยึดอันเป็นหลักเกณฑ์ เป็นสาระแก่นสารทางภายใน นักปราชญ์ท่านพิจารณาร่างกายซึ่งเป็นของไม่เที่ยงนี้แล ที่ได้คุณธรรมซึ่งเป็นที่แน่ใจขึ้นมาเป็นพัก ๆ ตอน ๆ จนตลอดทั่วถึง

หนังสือเราอ่านมาจนติดปากชินใจ อ่านที่ไหนก็เจอแต่เรื่อง อนิจฺจํ เรื่อง ทุกฺขํ เรื่อง อนตฺตา ซึ่งมีอยู่กับตัวเราที่นั่งเฝ้านอนเฝ้ากันอยู่ตลอดเวลา แต่ไม่สะดุดจิตสะดุดใจอย่างนี้ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรขึ้นมา

พระพุทธเจ้าทรงสอนไม่ได้สอนอย่างลอย ๆ นี่ ผู้ที่ท่านจดจารึกในคัมภีร์ต่าง ๆ ก็ไม่ได้จารึกแบบลอย ๆ ผู้อ่านอ่านแบบลอย ๆ ไม่ได้คิด ก็เลยกลายเป็นว่า “ศาสนาเป็นของไม่จำเป็น เป็นของลอย ๆ” ไปเสีย เหลือแต่ตำราคือตัวหนังสือในกระดาษ ทั้ง ๆ ที่ตัวเราเป็นคน “ลอย ๆ”

เราก็ไม่รู้ไพล่ไปเห็นศาสนธรรมอันเป็นธรรมประเสริฐเลิศโลกว่าเป็นเรื่อง "ลอย ๆ" ไปเสีย ความจริงก็คือตัวเรานั้นแล "ลอยลม" หาหลักยึดไม่ได้ และก็มาเสียตัวเราที่ตรงนี้ ! เพราะมองข้ามตัวและมองข้ามธรรม ซึ่งเป็นสารคุณอันยิ่งใหญ่ไปเสีย

ฉะนั้นจึงต้องใช้ความพยายามพิจารณาให้ถึงใจ เรื่อง "ทุกฺขํ" ก็ให้ชัดในตัวเราเพราะมีอยู่ในตัวเราทำไมไม่รู้ พระพุทธเจ้าทำไมท่านรู้ว่าอะไรเป็นทุกข์ และเป็นอะไร อันความทุกข์นั้นนอกจากขันธ์และจิตใจแล้ว ไม่มีอะไรเป็นทุกข์ในโลกนี้ เพราะเราเป็นผู้รับผิดชอบในธาตุในขันธ์นี้ ตั้งแต่วันอุบัติขึ้นมาจนกระทั่งวันอวสานแห่งชีวิต จะต้องรับผิดชอบกันเรื่อยไปเช่นนี้ หนักเบาอย่างไรเราต้องรับภาระทั้งมวลตลอดไป จนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทางที่พ้นภัย "เรื่อง อนิจฺจํ" มีอะไรแปรบ้าง หรือไม่แปร ดูภายในตัวเรานี้ซิ ดูที่อื่นมันห่างไกลไปจะกลายเป็น "งมปลานอกสุ่ม" งมเอาในสุ่มคือในตัวเราเองนี้แหละค้นที่ตรงนี้ มีอะไรแปรบ้างเราเห็นอยู่ทุกระยะ ถ้าใช้ปัญญาพิจารณา

ท่านว่า "ชาติปิ ทุกฺขา ชราปิ ทุกฺขา มรณมฺปิ ทุกฺขํ" เราสวดเสียจนชินปากแต่ใจไม่อยู่กับ "ชาติปิ ทุกฺขา ชราปิ ทุกฺขา มรณมฺปิ ทุกฺขํ" เผ่นไปไหนก็ไม่รู้ เลยสักแต่ว่าสวด สักแต่ว่ากันไป เป็นทำนองธรรมเนียมกันไป แต่กิเลสที่อยู่บนหัวใจเรามันไม่ได้ "ทำนองธรรมเนียม"

มันเป็นกิเลสจริง ๆ มันก่อกวนจริง ๆ ทำความทุกข์ให้เราจริง ๆ ไม่สนใจคิดกันจะตามทันกิเลสตัววางเพลิง คือความทุกข์ร้อนแก่ตัวเราได้อย่างไร

การแก้กิเลส การแก้ความไม่ดีภายในตัวภายในใจ จึงต้องทำด้วยความจดจ่อ ทำด้วยความอุตส่าห์พยายาม ทำด้วยความปักจิตปักใจจงใจจริง ๆ ทำด้วยความพากเพียรจริง ๆ หนักก็สู้เบาก็สู้ เช่นเดียวกับเราตกน้ำ แล้วพยายามแหวกว่ายขึ้นบนบก กำลังมีเท่าไรต้องทุ่มเทกันลงไป จนกระทั่งชีวิตหาไม่แล้วจึงจะยอมจมน้ำตาย หากมีกำลังพอตะเกียกตะกายอยู่แล้วจะไม่ยอมจมน้ำตาย อันนี้ก็เช่นเดียวกัน ให้สมกับที่พระพุทธเจ้าประทานโอวาทแก่สัตว์โลกด้วยพระเมตตาอย่างเต็มพระทัย จะเข้ากันได้กับหลักพระเมตตา ที่ทรงสั่งสอนโลกด้วยอรรถด้วยธรรมทุกส่วน เราสนองพระเมตตาท่านด้วยการประพฤติปฏิบัติเพื่อความสุขความเจริญแก่ตัว ทำไมจะทำไม่ได้ ควรสนองพระเมตตาท่านด้วยการปฏิบัติธรรม ก็ทำเพื่อเราอย่างเดียวเท่านั้น พระพุทธเจ้าไม่ได้มาแบ่งสันปันส่วนอะไรจากพวกเราเลย!

วันหนึ่งคืนหนึ่งผ่านไป ผ่านไปอยู่เรื่อย ๆ ถ้าจะสะดุดใจเราก็ควรจะสะดุด ผ่านไปเท่าไรก็หมดไปเท่านั้น ไม่มีการย้อนกลับมาอีกในความผ่านไปแห่งร่างกายเราทุกส่วน วัน คืน ปี เดือน มีมืดกับแจ้งจะผ่านไปหรือผ่านมา ก็มีแต่ "มืด กับ แจ้ง" เท่านั้น ตื่น "มืด" ตื่น "แจ้ง"

หาประโยชน์อะไรกัน?

สังขารร่างกายนับวันเวลา "ผ่านไป ๆ" โดยลำดับ ไม่มีการย้อนกลับสำหรับร่างกายอันนี้ จะต้องผ่านไปถึงที่สุดจุดหมายปลายทางของเขาในวันหนึ่ง ที่ว่า "ปลายทาง" นั้นก็คือที่สุดแห่งชีวิตนั่นแล ไม่ใช่ปลายทางที่เราต้องการ ความตายไม่มีใครต้องการ ต้องกลัวด้วยกันทุกคน เพราะความเกิดกับความตายเป็นของคู่กันอยู่แล้ว เมื่อเกิดแล้วต้องตาย แต่สัตว์โลกกลัวกันแต่ความตาย ส่วนความเกิดไม่กลัว จึงโดนความตายอันเป็นผลของความเกิดอยู่ไม่หยุด

เรียนตรงนี้ให้เห็นชัดเจนจะได้หายสงสัย เรียนอะไรก็ไม่หายสงสัยถ้าไม่เรียนตัวเอง เพราะตัวเองเป็นผู้หลง ตัวเองเป็นผู้ยึด ตัวเองเป็นผู้รับผลแห่งความยึดถือของตน หรือเรียกว่า "ตัวเองเป็นผู้รับผลแห่งความทุกข์ของตัว ต้องเรียนที่ตรงนี้ ปฏิบัติให้เข้าใจที่ตรงนี้ จะได้หายสงสัย

"ชาติปิ ทุกฺขา" เรียนให้ถึงใจ ขณะที่เริ่มเกิดนั้นมันเป็นทุกข์แสนสาหัส แต่ เราจำไม่ได้ รอดตายมาแล้วถึงมาเป็นมนุษย์! ท่านบอกว่า "ชาติปิ ทุกฺขา" ท่านพูดด้วยความจริง แต่เราจับไม่ได้เสีย จึงเหมือนไม่ใช่ของจริง "ชราปิ ทุกฺขา" ความงก ๆ งัน ๆ สี่ขาห้าขา สี่เท้าห้าเท้า

ไม้ยันนุ้นยันนี้ดีที่ไหน? เป็นสุขที่ไหน? มันกองทุกข์ทั้งมวล! "มรณมฺปิ ทุกฺขํ" ก่อนที่จะตายก็เป็นทุกข์กระวนกระวายแสนสาหัส ทั้งผู้มีชีวิตทั้งผู้ที่จะผ่านไป ต่างคนต่างมีความทุกข์เดือดร้อนด้วยกัน ไม่มีกองทุกข์อันใดที่จะมากยิ่งกว่ากองทุกข์ในเวลานั้น

ผู้เป็นญาติเป็นมิตร ผู้เกี่ยวข้อง ลูกเต้าหลานเหลน สามีภรรยาต้องเดือดร้อนเต็มหัวใจ ในขณะนั้นผู้ที่จะผ่านไปก็เดือดร้อนเต็มตัว กลัวจะตายเพราะไม่อยากตาย เมื่อเป็นเช่นนั้นจะไม่เรียกว่า "ทุกข์" อย่างไรเล่า

ถ้าเรียนให้เห็นตามความจริงแล้ว ทำไมจะไม่ได้สติปัญญาจากการพิจารณานี้ สิ่งทั้งปวงทำไมจึงเป็น "ไตรลักษณ์" เล่า ก็เพราะเป็น "กฎธรรมชาติ" มาดั้งเดิม ใครๆ บังคับไม่ได้ทั้งนั้นมันถึงเป็นไปเช่นนั้น หากเป็นสิ่งที่บังคับได้โลกนี้ไม่มีป่าช้า เพราะสัตว์หรือบุคคลบังคับมันได้ด้วยกันว่าไม่ให้แก่ ไม่ให้เจ็บ ไม่ให้ตาย

แต่นี่เป็นสิ่งที่สุดวิสัย ทั่วโลกดินแดนจึงต้องยอมรับกัน ทั้งที่ขัดใจฝืนใจ นี่คือเรื่องของ ชาติปิ ทุกฺขา ชราปิ ทุกฺขา มรณมฺปิ ทุกฺขํ

สิ่งเหล่านี้อยู่ที่ไหนที่อธิบายอยู่เวลานี้ ก็อยู่กับเราทุกคนไม่บกพร่อง จำต้องเจอด้วยกัน แม้ผู้เทศน์ก็พ้นไปไม่ได้เพราะเป็นความจริงเสมอกัน ท่านจึงเรียกว่า "สัจธรรม" พวกเราจงเรียน "สัจธรรม" ให้เข้าใจสัจธรรม และพยายามตักตวงสติปัญญาความฉลาดแหลมคม

ให้พอในขณะที่สิ่งเหล่านี้ยังไม่สลายตัว ซึ่งขณะนี้กำลังเป็นเครื่องมือทำงานอยู่ด้วยดี ให้ได้รับผลประโยชน์ตามกำลัง ไม่เสียเวลาไปเปล่า

การภาวนานั่นแหละทำให้เราทราบเรื่องเหล่านี้ได้ดี พระพุทธเจ้าก็ภาวนาจึงทรงทราบเรื่องเหล่านี้ และนำธรรมเหล่านี้มาสอนสัตว์โลก เราก็ดำเนินตามท่าน ให้ทราบเรื่องธรรมเหล่านี้ประจักษ์ใจ และพ้นทุกข์ไปอย่างหายห่วง ในปัจจุบันชาติได้เป็นดีที่สุด สมภูมิผู้ปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้น ไม่ต้องมาเกิดและตายอีกต่อไป

เราเคยไปเมืองนอกเมืองนา ทวีปไหนเราก็เคยไป ไปดูโลกนั้นโลกนี้ ดูโลกไหนก็ไม่หายสงสัย ดูโลกไหนก็แบกกองทุกข์ ไม่มีอะไรบกพร่อง มี "ทุกข์" ติดตามไปทุกแห่งทุกหน ตัวเราไปที่ไหนเป็นทุกข์ในที่นั่น ถ้าเป็นสุขรื่นเริงบ้างก็เป็นความสำคัญของตนต่างหาก แต่พอได้เห็นทุกข์ภายในนี้ เพราะการดูโลกภายในตัวนี้ ด้วยการปฏิบัติภาวนา ก็จะปรากฏเป็น "โลกวิทู" ผู้รู้แจ้งโลกขึ้นมา หายสงสัยเรื่องโลกโลกนอกโลกใน โลกใกล้หรือไกลก็ตาม เมื่อได้พิจารณารู้เห็นเบญจขันธ์นี้ตลอดทั่วถึงแล้ว จะมีความสุขขึ้นมาในจุดนี้ จนถึงขั้นสุดท้ายอันสมบูรณ์อย่างไม่มีปัญหา

พิจารณาอย่างไร การพิจารณาขันธ์? เริ่มต้นก็พิจารณารูปกายอย่างที่ว่านี้แหละ ดูความแปรปรวน ซึ่งเราก็ทราบอยู่ชัดๆ ความทุกข์ก็

เกิดขึ้นในขันธ์อันนี้ พิจารณาให้เห็น

ใจนั้นตามหลักธรรมชาติแล้วไม่ใช่เป็นผู้สุข ไม่ใช่เป็นผู้ทุกข์ เป็นผู้รู้เฉย ๆ ถ้าพิจารณาให้เข้าถึงความจริงจริง ๆ แล้วต้องเป็นอย่างนั้น

ทุกข์เป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา เพราะมันเป็นไตรลักษณ์ สุขก็เป็นไตรลักษณ์ ที่อยู่ใน "วงสมมุติ" และเป็นไตรลักษณ์ด้วยกันทั้งนั้น ปัญญาพิจารณาให้ชัดเจน โดยอาศัยธาตุขันธ์เป็น "หินลับปัญญา" ให้คมกล้าขึ้นโดยลำดับ เพราะแยกส่วนแบ่งส่วนแห่งร่างกายให้เห็นตั้งแต่ยังไม่ตาย เริ่มดูป่าช้าภายในนี้แหละก่อนตาย ดูตั้งแต่ขณะยังเป็น ๆ นี้แหละ อย่าด่วนให้เขานำไปสู่ป่าช้าไปสู่เมรุ เราดูป่าช้าของเราก่อน ดูตั้งแต่ข้างนอกข้างใน ดูเข้าไปโดยละเอียดทั่วถึง

จิตจะมีความเพลิดเพลินใน "ธรรมวิจารณ์" เมื่อเห็นของจริงของสกลกายนี้มากน้อย แทนที่จะมีความอิดหนาระอาใจ มีความท้อถอยอ่อนแอ เศร้าหมองภายในจิตใจ หรืออับเฉาเศร้าใจเหมือนโลกที่สัมผัสและเป็นกัน แต่ไม่เป็นเช่นนั้น ยิ่งเป็นความรื่นเริงบันเทิงไปตามกระแสแห่งการพิจารณา เพราะเป็นสายที่จะนำใจออกจากทุกข์โดยลำดับ เนื่องจากใจถูกกดถ่วงจากอุปาทานเครื่องจองจำของกิเลสมานาน พอมีทางออกได้จึงกระหายว่ายแหวกเพื่อพ้นไป

ขณะพิจารณาร่างกาย จิตใจสงบเบาโดยลำดับ เพราะการพิจารณาก็ดี การรู้เห็นก็ดี เป็นไปเพื่อความเบื่อหน่ายคลายความกำหนัดยินดี และปล่อยวางภาระหนักคือ "ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา" "พร้อม" อุปาทานในจิต ที่เคยคิดว่าเป็นเราเป็นของเรา ทั้งๆ ที่กองทุกข์เต็มอยู่กับความยึดความถือนั้น

เมื่อได้หยั่งทราบด้วยปัญญาแล้ว ความยึดความถือจะทนอยู่ไม่ได้ ย่อมถอยและสลัดตัวออกตามกำลังสติปัญญาจนสลัดออกได้โดยสิ้นเชิง

การพิจารณา "ขันธ์ห้า" มีรูปเป็นต้น อันได้แก่ร่างกาย และเวทนา คือความสุข ความทุกข์ และเฉยๆ ไม่สุขไม่ทุกข์ โดยยึดเอาทุกข์ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญขึ้นมาพิจารณา ให้เห็นทั้งทางที่อาศัยกายเกิดขึ้นระหว่างกายกับทุกขเวทนากระทบกันหรือรบกัน ที่พูดว่า **"รบกัน"** ต่อสู้กันก็ได้ เพราะความชอกช้ำย่อมเข้ามาสู่จิต ซึ่งเป็นสถานที่ตั้ง "ชัยสมรภูมิ" ของกายกับทุกขเวทนา และสติปัญญาสู้รบกัน

ส่วนกายกับทุกขเวทนาเขาไม่ทราบความหมายใดๆ มีจิตเท่านั้นเป็นผู้รับความหมาย ถ้าปัญญาไม่สามารถต้านทานหรือปิดกั้นไว้ได้จิตใจจะมีความชอกช้ำมากทีเดียวแต่เมื่อพิจารณากายและพิจารณาทุกขเวทนา ให้เห็นชัดเจนตามความจริงของกาย ของเวทนาแล้ว แทนที่จิตจะบอบช้ำ เลยกลายเป็นจิตที่ผ่องใสและอาจหาญขึ้นมา ไม่สะทกสะท้าน

ต่อทุกขเวทนาที่เกิดขึ้นมากน้อยในเวลานั้น ทั้งสามารถกำหนดดูทุกขเวทนาได้อย่างอาจหาญ นั่น

การพิจารณาเพียงสองอย่างนี้ คือกาย กับทุกขเวทนา ก็พอแก่การพิจารณาอยู่แล้ว เพราะเป็นสิ่งเกี่ยวโยงกันในระหว่างขันธ์ทั้งห้ากับจิตผู้รับผิดชอบในขันธ์ แต่เมื่อจิตสัมผัสในขันธ์ใดมาก จะพิจารณาขันธ์นั้นเพื่อเชื่อมโยงกันก็ชอบธรรม

"สัญญา" เป็น ความจดจำ สำคัญมั่นหมาย มีความละเอียดหลอกให้คนลุ่มหลงตามได้อย่างงายดาย ไม่ต้องท่องคาถากล่อมก็หลับได้ **"สังขาร"** คือ ความคิด ความปรุงธรรมชุดเตรียมพร้อม ๓๗๘ ๓๗๘ ชั่วขณะ ๆ แต่สิ่งที่ปรากฏอย่างเด่นชัดก็คือ รูป ได้แก่สกลกายของเรากับเวทนาทั้งสามที่แสดงตัวอยู่เสมอ ๆ ภายในกายในใจ อธิบายเพียงเท่านี้ก็พอจะเข้าใจได้ เมื่อเข้าใจสองอย่างนี้แล้ว เรื่องสัญญา คือความสำคัญมั่นหมาย เรื่องกาย เรื่องเวทนา ก็ทราบกันชัดเจนด้วยปัญญาเหมือนกัน และเข้าใจในระยะเดียวกัน

ยิ่งเป็นวาระสำคัญ คือถึงขณะจะเป็นจะตายจริง ๆ แล้ว นักปฏิบัติจะถอยไปไม่ได้ถอยก็แพ้นี่ เราไม่ต้องการความแพ้ทุกขเวทนาจะมีมากมายเพียงไร จะต้องต่อสู้ให้เข้าใจเรื่องทุกขเวทนาด้วยปัญญา ไม่มีคำว่า **"ท้อถอย"**

จงพิจารณาให้เข้าใจเรื่องกายเรื่องเวทนา ที่กำลังพัวพันกันอยู่ในขณะนั้นเรียกว่า **"พัวพันกัน"** บ้าง **"กำลังชุลมุนวุ่นวายกันอยู่ในขณะนั้น"** บ้าง ถ้าสติปัญญาไม่มีเพียงพอในการต่อสู้ก็จะเหมาเอาว่า **"เราทั้งคนนี้แหละเป็นทุกข์"** เราทั้งคนนี้แหละจะตาย แต่เราก็ไม่อยากตายไม่อยากทุกข์อันนี้แลคือการสั่งสมทุกข์ขึ้นทับถมตนเองโดยเราไม่รู้ตัว จึงควรระวังให้มาก เดี๋ยวจะเป็นการยื่นด้ามดาบให้กิเลสความสำคัญนั้นๆ ฟันเอา ฟันเอาล้มทั้งหงายไม่เป็นท่า น่าสังเวชและเสียดายนักปฏิบัติเสียเล่ห์กลให้กิเลสบนเวที ตายไปทั้งคน

แต่ถ้าพิจารณาตามหลักธรรม คือความจริงแล้ว เอ้า! ทุกข์ก็ทุกข์ซิ มีเท่าไรจงแสดงขึ้นมา! เราเป็นผู้ฟัง **"สัจธรรม"** คือ **"ทุกขสัจจะ"** ว่าเกิดขึ้นจากอะไร เกิดขึ้นที่ไหน ค้นดูตามเนื้อ ตามหนัง ตามเอ็น ตามกระดูก ที่ว่า **"เป็นทุกข์, ๆ"** ดูแล้วมันก็ไม่เห็นมีอะไร ส่วนไหนก็ส่วนนั้นอยู่ตั้งแต่วันเกิดมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ไม่มีความเปลี่ยนแปลงไปจากหนังจากเอ็นจากกระดูก ไปเป็นอย่างอื่น มันเป็นความจริงของมัน! อยู่เช่นนั้น ทุกข์แสดงขึ้นมาก็เป็นความจริงของเขาอยู่อย่างนั้น ทุกข์ไม่แสดงขึ้นมาก็เป็นอยู่อย่างนั้น นี่แลคือการพิจารณาด้วยปัญญา

เอ้า! จิตไม่ตาย ทุกขเวทนาเป็นสิ่งที่เกิดได้ดับได้จิตดับไม่ได้จิตจึงทนต่อการพิสูจน์ ทนต่อความรู้ที่จะรู้สิ่งต่างๆ เพราะจิตไม่ฉิบหาย

นั้นแลเราจึงมีทางพิจารณาด้วยปัญญาอย่างเต็มที่ ไม่อัดไม่อั้น ไม่มีอะไรมาบังคับกีดขวางได้ใช้ปัญญาย้ำลงไปว่า "เอ้า ตายก็ตาย แตกก็แตก ผู้ไม่แตกมีอยู่ เราจะทราบถึงความแตกดับของเวทนาว่าดับไปเมื่อไรให้ทราบ กายจะแตกให้ทราบ ไม่มีการท้อถอย จะแตกก็แตกไป อย่าปรารถนาอย่าอยากให้ทุกข์ และสิ่งไม่ต้องการดับไปด้วยความปรารถนาด้วยความอยาก นั่นเป็นตัณหา นั่นคือคมดาบของกิเลสเงื้อดเงื้อไว้อย่าถลำเข้าไป จงสู้ความจริงด้วยปัญญา

จงพิจารณาให้เห็นตามความเป็นจริงของมัน จะแตกก็แตกไป จะสลายก็สลายไป นี่ชื่อว่าพิจารณาตามความเป็นจริงแท้จะสนุกเพลินในธรรมทั้งหลายที่พิจารณาเห็นความจริงอย่างเต็มสัดเต็มส่วน แม้ที่สุดร่างกายจะสลายลงไปเราก็เป็น **"สุคโต"** หรือยังอยู่ ก็เป็นสุขใจ องอาจกล้าหาญ ไม่มีความอับเฉาเศร้าหมองภายในใจเลย นี่เรียกว่า **"สุคโต"** ด้วยการพิจารณา เป็นประการหนึ่ง

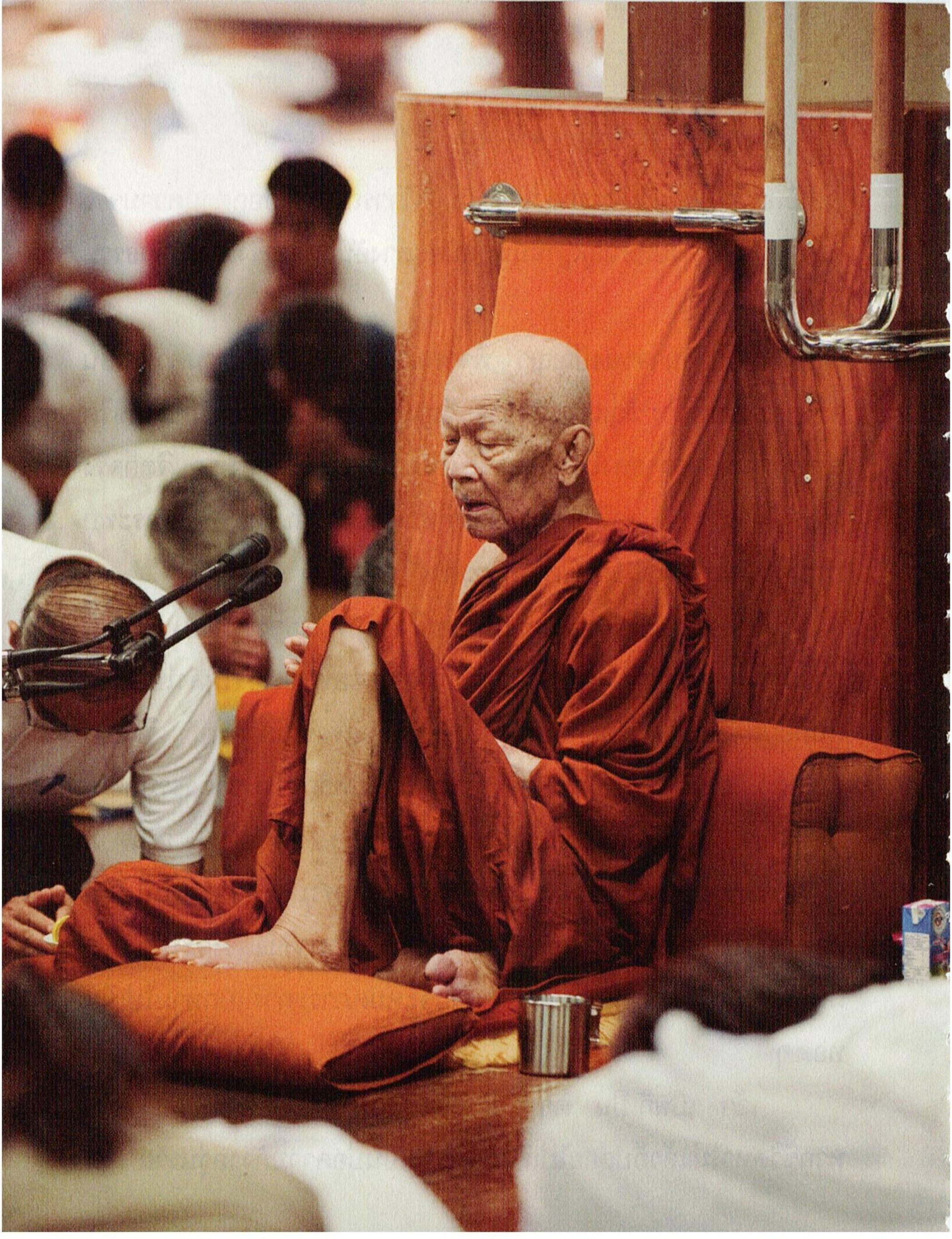
ประการสำคัญก็คือพิจารณาอย่างนี้แล จนกระทั่งเข้าใจจริง ๆ ในเรื่องขันธ์ทั้งห้า คือรูปขันธ์ก็ให้เป็นรูปขันธ์ เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ เวทนาขันธ์ก็เป็นเวทนา กองเวทนา หมวดของเวทนา จะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ สัญญาก็เป็นสัญญา สังขารก็เป็นสังขาร วิญญาณก็เป็นวิญญาณ แต่ละอย่าง ๆ เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้จิตต้องเป็นจิต เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้

ต่างอันต่างจริงอย่านำมาคละเคล้ากัน พิจารณาแยกออกตามความจริงของสิ่งนั้นๆ ด้วยสติปัญญาอันทันสมัย ต่างอันก็ต่างจริงตามหลักธรรมชาติจิตก็จริง

ด้วยอำนาจของปัญญา พิจารณาแยกแยะให้เห็นตามความเป็นจริง รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็จริง จริงทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่จริงทั้งเวลาสลายลงไป ก็สลายลงไปตามความจริงของเขา จิตก็จริงเต็มภูมิของจิต พอถึงขั้นนี้แล้วจิตก็หมดความหวั่นไหว ไม่กระทบกระเทือนระหว่างขันธ์กับจิต เพราะต่างอันต่างจริง

เรื่องความเป็นความตายไม่เห็นมีความหมายอะไรเลย! เป็นความจริงแต่ละอย่างๆ เช่นเดียวกับสิ่งทั้งหลายที่แปรสภาพลงไปนั้นแล ผู้นี้คือผู้กำชัยชนะไว้ได้อย่างสมบูรณ์จะไม่เดือดร้อนเวลาตาย จิตเป็นธรรมด๊า...ธรรมดา เพราะได้พิจารณาถูกตามหลักธรรมชาติธรรมดาไม่ปีนเกลียว ไม่ฝืนกับหลักธรรมชาติหลักธรรมดา สติปัญญา เดินตามหลักธรรมชาติ เพราะธรรมท่านสอนตามหลักธรรมชาติ ท่านไม่ให้ฝืนความจริง เมื่อพิจารณาตามความจริง รู้ตามความจริงแล้ว จะไม่มีอะไรฝืนกันเลย ปล่อยตามความจริง ย่อมจะหมดภาระการแบกหามไปเป็นทอดๆ

เอ้า เป็นก็เป็น ตายก็ตาย เมื่อยังมีชีวิตอยู่ก็รับผิดชอบกันไป หากชีวิตหาไม่แล้วก็ปล่อยไปเสีย เพราะเป็นบ่อความกังวลวุ่นวาย ไฟ

ทั้งกองได้แก่ธาตุขันธ์นี้เอง และได้เรียนรู้แล้ว

"ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา ภารหาโร จ ปุคฺคโล" ขันธ์ทั้งห้านี้แลเป็นภาระอันหนักยิ่งกว่าภูเขาทั้งลูก เมื่อปล่อยวางขันธ์ทั้งห้านี้ได้ด้วยปัญญาอันชอบแล้ว ตัวเป็นผู้ดับสนิทซึ่งทุกข์ทั้งปวง หาอะไรเกิดขึ้นไม่ได้ภายในใจ ตั้งแต่บัดนั้นไปนั่นแลท่านเรียกว่า **"นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ"** คือ สุขล้วน ๆ ไม่ได้สุขด้วยเวทนา แต่เป็นสุขในหลักธรรมชาติ เป็นสุขของจิตที่บริสุทธิ์ไม่ใช่สุขในสมมุติเป็นสุขในวิมุตติจึง **"ปรมํสุขํ"** ธรรมชุดเตรียมพร้อม ๓๘๐ ๓๘๐

นี่คือสารคุณอันสูงสุดยอด จะเรียกว่า **"นิจฺจํ"** หรือ **"นิจธรรม"** ธรรมเป็นของเที่ยงก็ไม่ผิด เมื่อไม่มีอะไรจะแย้งภายในตัวแล้ว คนอื่นไม่สำคัญ ขอให้เจ้าของรู้ตามความเป็นจริงเถิดหมดทางขัดแย้งเจ้าของซึ่งเป็นตัวสำคัญ เมื่อรู้รอบเจ้าของนี้แล้วก็หมดปัญหาไปในทันที

นี่แหละ ที่กล่าวเบื้องต้นว่า "สิ่งที่จีรังถาวรโลกต้องการ" แล้วสิ่งนี้ก็มีอยู่ในสิ่งที่ไม่ถาวรดังกล่าวแล้วตะกี้นี้คือ อมตได้แก่จิตที่ไม่ตายนี้

ตอนหนึ่ง ไม่ตายแต่หมุนเวียน เพราะอำนาจของกิเลสมันผลักไสให้ไปสู่ภพต่าง ๆ เมื่อชำระกิเลสจนหมดโดยสิ้นเชิงแล้วก็เป็น **"อมตํ"** ไม่ตายแต่ไม่หมุนเวียน เราจะเรียกว่าธรรมชาตินี้เที่ยงหรือนิพพานเที่ยงกับอันนี้เที่ยงก็อันเดียวกัน! จีรังถาวรก็ได้แก่อันนี้เป็นที่พึงใจก็ได้แก่สิ่งนี้หมดความหวาดความระแวงอะไรทั้งสิ้นก็คือธรรมชาติ อันนี้เพราะถอด

ถอนยาพิษอันเป็นข้าศึกออกจากตนแล้วโดยสิ้นเชิง!

คำว่า "ตัว" ในสมมุติที่ถูกปล่อยวางโดยสิ้นเชิงนั้น เป็นตัวของพิษของภัย ตัวของกิเลสตัณหาอาสวะ ตัวกอง อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ซึ่งต้องเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เมื่อปล่อยธรรมชาตินี้ได้โดยสิ้นเชิงแล้วจึงไม่มีอะไรจะพูดต่อไปอีก ถึงเวลาก็ไปอย่างสบายหายห่วง เมื่อชีวิตยังอยู่ก็อยู่ไป กินไป หลับนอนไป เหมือนโลกทั่วๆ ไป เมื่อถึงกาลจริงแล้วก็ไป ไม่มีปัญหาอะไรในความเป็นอยู่หรือความตายไป สำหรับผู้ที่สิ้นปัญหาภายในจิตใจโดยสิ้นเชิงแล้วเป็นอย่างนั้น

นี่แลคือสารคุณของมนุษย์ซึ่งได้จากศาสนธรรม สมกับนามที่ว่า **"มนุษย์เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด"** นำศาสนธรรมซึ่งเป็นของประเสริฐเลิศโลก มาเป็นเครื่องยึดและเป็นแนวทางดำเนิน หลบหลีกเลี่ยงทุกข์ทั้งหลายไปได้ จนทะลุปรุโปร่งพ้นจากภัยโดยประการทั้งปวง ชื่อว่า **"มนุษย์ผู้ฉลาดแหลมคม"** ตรงกับที่ว่า **"สจิตฺตปริโยทปนํ เอตํ พุทฺธาน สาสนํ"** ทำจิตให้ผ่องใสจนกระทั่งบริสุทธิ์แล้วนั้นแลชื่อว่า **"เป็นผู้ทรงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไว้ได้"** การทรงธรรมของพระพุทธเจ้าได้ต้องทรงไว้ที่จิตนี่แล ทั้งเป็นมหาสมบัติตลอดอนันตกาล

การแสดงธรรม ก็เห็นว่าสมควร

ธรรมปกครองใจ

เทศน์อบรมพระสงฆ์และฆราวาส ณ ศาลาใหญ่วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ฟังนะทีนี้จะเริ่มพูดให้พี่น้องทั้งหลายฟังทั่วถึงกัน วันนี้เรามาอบรมศีลธรรม กิริยาวาจาทุกอย่างมารยาทสวยงามไปตามลูกชาวพุทธ ลูกชาวพุทธไปไหนงามตางามใจ ชื่นใจ ถ้าเป็นลูกเปรตลูกผีไปไหนดูไม่ได้ แม้แต่อยู่ในวัดก็ทะเลาะกันทั้งฝ่ายพระทั้งฝ่ายฆราวาสหาความสงบเย็นใจไม่ได้ ธรรมไม่มีปกครองกิริยาความเคลื่อนไหว เสียตรงนี้ละ ลูกชาวพุทธเรา ทั้งชาวบ้านชาววัดรวมแล้วเป็นลูกชาวพุทธ ควรจะมีการรักษากิริยามารยาทให้สวยงาม ความโหดร้ายทารุณอย่านำมาใช้ในวงศาสนา ไปที่ไหนแตกที่นั่น ถ้าความโหดร้ายทารุณเอาแต่ใจตัวเอง เอาใจคนหมดทั้งแผ่นดินมารวมลงใจตัวเอง ให้ได้อย่างใจของคนคนเดียวนี้โลกนี้มันเป็นไปไม่ได้

จึงต้องน้อมจิตใจของเราเข้าสู่ธรรม ธรรมเป็นเครื่องซักฟอกกายวาจาใจของเราให้สะอาดสะอ้านและสวยงาม มองดูกันงามตางามใจ มองเห็นกันมีความเมตตาสงสารให้อภัย

กัน อย่าเอาแต่ใจตัวเอง ถ้าเอาแต่ใจตัวเองแล้วอยู่ในวัดก็แตก พระเณรก็แตก กลายเป็นมาเรียนวิชาหมากัดกันในวัด ถ้าเข้าไปอยู่ในพวกแม่ชีแม่ขาวผู้อบรมจิตใจนั่นก็เป็นหมาตัวเมียกัดกัน ทะเลาะกันอย่างนี้ละถ้าไม่มีธรรมปกครองใจถ้ามีธรรมปกครองใจแล้วความอดทน ความพินิจพิจารณามองดูใจเขาใจเราย่อมวัดตวงกันได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นต่างคนต่างอด ถ้าไม่อดเสียหมดเลยนะ

ขอให้บรรดาพี่น้องทั้งหลายพิจารณา เฉพาะอย่างยิ่งพระเณรเราบวชเข้ามาเป็นตัวอย่างของบ้านเมือง เป็นมิ่งขวัญของบ้าน อย่าให้เป็นความเสนียดจัญไรของบ้านของเมืองจะดูไม่ได้เลย ไปที่ไหนพระเณรเรางามอะไรงามพระเณรเรา ศีรษะก็โกนออกหมด ผ้าย้อมแก่นขนุน แก่นขนุนนี่ละในครั้งพุทธกาลท่านใช้มาเป็นพื้นฐานดั้งเดิม ท่านไม่ได้ใช้แบบกิริยาเจ้าชู้เจ้าบ่าวละ จีวรเหลืองอร่ามงามตาแต่ตัวมันเป็นลิงเป็นเปรตเป็นผี มีแต่ความคึกความคะนองมันใช้ไม่ได้นะ ให้งามอยู่ในธรรมในวินัยในกิริยามารยาท มีใจเป็นผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมหลักวินัยแล้วก็งามตา ถ้าอยู่เฉยๆ อย่างนั้นมันไม่เป็นท่าละนะ ทุกอย่าง แม้แต่ต้นไม้หรือภูเขาหินอะไรเขาเอามาประดับประดาตกแต่งให้เป็นผลเป็นประโยชน์ได้ในบ้านในเรือนในสถานที่ต่างๆ เขาทำได้ทั้งนั้นแล้ว

เกิดประโยชน์ สำหรับเราคนคนหนึ่งจะดัดแปลงตัวเองให้ดีไม่ได้ไม่มี ต้องให้มีการดัดแปลงตนเองนะ

พระนั่นละเป็นแนวหน้า พระไม่มีอะไรสวยงาม ศีรษะก็โล้น ๆ ผ้าก็ย้อมแก่นขนุน กิริยามารยาทมีหลักธรรมหลักวินัยเป็นเครื่องปกครองประกันตัว ว่าเป็นพระตั้งแต่วันบวชมาแล้ว กิริยามารยาทต้องดึงเข้าสู่ธรรมสู่วินัยสู่มารยาทอันดีงามทั้งหมดถึงจะถูก ความงามพระเราไม่เอามาใช้เพราะเป็นเรื่องโลก ความงามมีธรรมมีวินัยเป็นเครื่องปกครองทั้งนั้นละ ความงามของพระนี่งามลึกซึ้งงามเย็นตาเย็นใจ ไม่ได้งามเฉย ๆ นะ ไปที่ไหนน่ากราบไหว้บูชาเป็นขวัญตาขวัญใจได้ ไปตั้งบ้านไหนเมืองใดจึงต้องมีวัดมีวาเป็นขวัญตาขวัญใจ เป็นที่อบอุ่น เป็นคติตัวอย่างอันดีงามแก่บ้านเมือง

เดี๋ยวนี้มันกลับกลายแล้วนะ พระกับโยมก็จะพูดกันไม่ได้รู้เรื่องแล้วละนะ พระพูดกับโยมโยมก็เป็นยักษ์เป็นผีโกรธแค้น พระเตือนไม่ได้ ถ้าพระเตือนเข้าบ้างก็ถือทิฐิมานะอึ่งอ่าง ตัวเท่าอึ่งอ่างพองตัวยิ่งกว่าช้างทั้งตัว แล้วทีนี้ไปที่ไหนมันก็ไม่ได้เรื่องได้ราว พระเตือนท่านก็เกรงใจท่านไม่อยากเตือน เราเคยเตือนแล้วนะ พวกลูกพระลูกหลานประชาชนลูกหลานของเรานั่นแหละ แนะนำตักเตือนสั่งสอนทิฐิมานะขึ้นแล้วไม่

ยอมฟังเสียง แล้วทีนี้วัดนั้นเลยกลายเป็นข้าศึกกับบ้านต่อไป หาความสุขความเจริญความเย็นตาเย็นใจหาผู้ใหญ่หาผู้น้อยหากฎหาเกณฑ์ไม่ได้เลยกลายเป็นหมากัดกัน หมาบ้านหมาวัดกัดกัน มองดูหน้ากันคอยแต่ยิงเขี้ยวยิงฟันจะกัดกัน

นี่ละเอากิเลสเข้ามาปกครองบ้านเมือง จิตใจพระเณรประชาชนเหลวแหลกไปหมด ขอให้เอาธรรมเอาวินัยมาเป็นเครื่องปกครอง พระนี่เป็นของสำคัญมากที่สุด เป็นผู้จะต้องได้รับการปกครอง ไม่อย่างนั้นไม่ได้เรื่องได้ราวอะไรละ ขอให้พากันตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ ถ้าไม่ปฏิบัติอย่างนั้นเหลวนะ อย่างที่เรามาวันนี้เต็มศาลาเห็นไหม เพื่อมาฟังเสียงอรรถเสียงธรรม เสียงอรรถเสียงธรรมนี่เป็นเสียงถูกต้องดีงามชุ่มเย็นใจ แต่เสียงเปรตเสียงผีเห็นแต่หมากัดกัน หมาอยู่ในบ้านก็กัดกัน หมาในวัดก็กัดกัน ยกทัพเข้ามาหมาบ้านกับหมาวัดเข้าถึงกันก็กัดกันแหลกไปหมดใช้ไม่ได้นะ ให้พากันฟังเอาพี่น้องทั้งหลายนะ

ธรรมปกครองไม่ได้ไม่มีอะไรปกครองได้ มนุษย์เรานี้สมควรคือธรรมเป็นเครื่องปกครอง อย่าให้มันแข็งกระด้างไปหมดนะ ไปที่นั่นเรียนเมืองนั้นเรียนเมืองนี้ เรียนประเทศนั้นประเทศนี้

ประเทศไหนก็มีแต่กิเลสเต็มหัวใจ เป็นส้วมเป็นถานเต็มหัวใจ เรียนมาแล้วก็มาพองตัวว่ามาจากเมืองนั้นเมืองนี้มันน่าหัวเราะไหมล่ะ พิจารณาซิ **เรียนที่ไหนมันจะเหนือธรรมของพระพุทธเจ้าไปได้เหรอ ธรรมพระพุทธเจ้าไม่มีกิเลสเครื่องอวดเนื้ออวดตัว เป็นผู้สิ้นกิเลสแล้วสวยงามไปหมด เป็นคติตัวอย่างได้ในโลกทั้งสาม** เทวบุตรเทวดา-อินทร์-พรหม เป็นลูกศิษย์ตถาคตทั้งนั้นละ เราเป็นมนุษย์ทำไมเป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้าไม่ได้ มันไม่เลวเกินหมาไปแล้วเหรอ พิจารณาซินะ

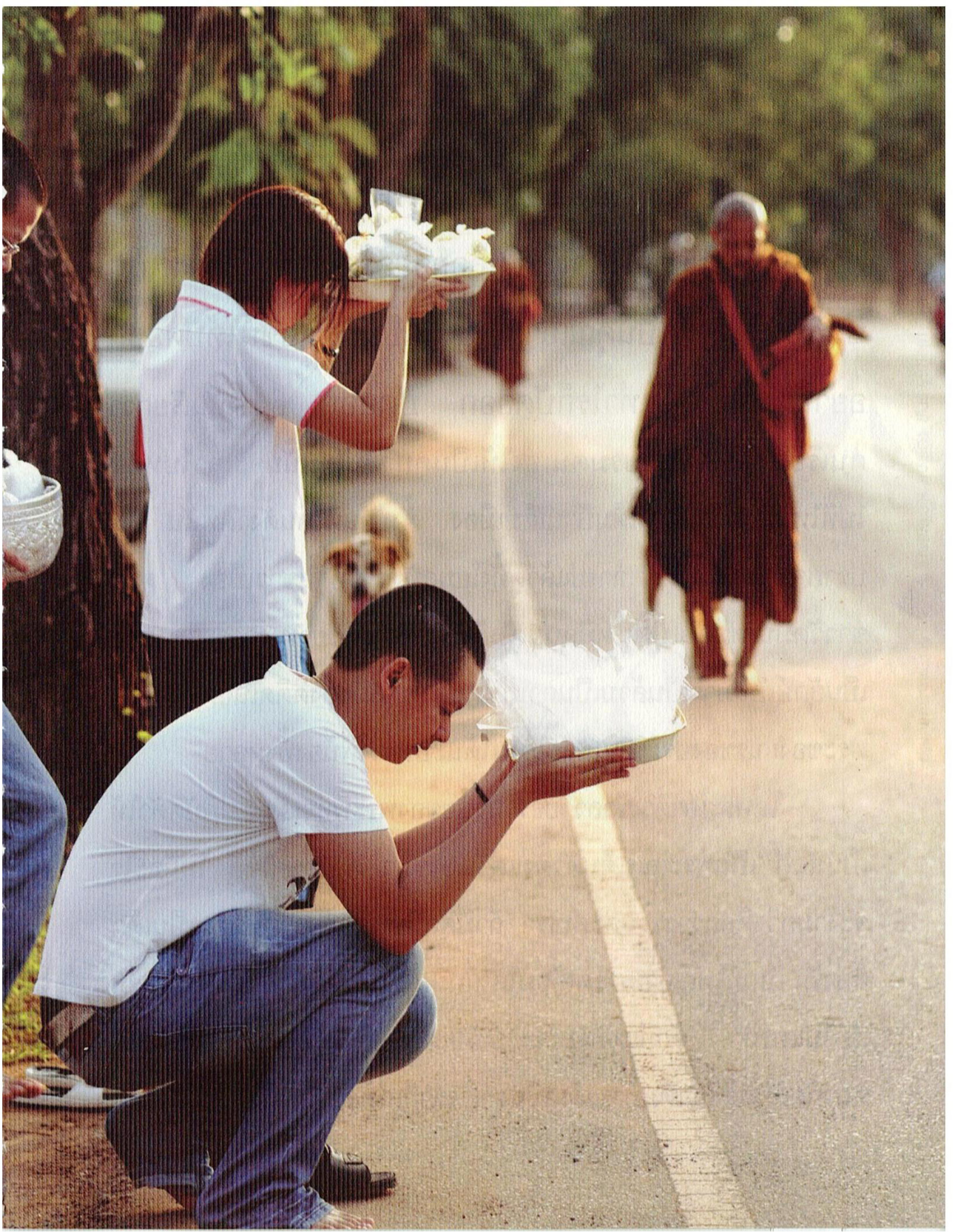
ปฏิบัติตัวเองปฏิบัติอย่างไรดูตัวเองซิ วันหนึ่งตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งถึงหลับเราทำความผิดพลาดประการใดบ้าง จะได้แก้ไขดัดแปลงสิ่งที่ผิดพลาดให้กลายเป็นของดีขึ้นมาทุกวันๆ คนเรามันดีเองเราตกแต่งเราอยู่กับตัวของเรา ติดอยู่กับตัวของเรา เราตกแต่งเราได้ สิ่งอื่นเขาเอามาปลูกบ้านปลูกเรือนสถานที่ทำงานต่างๆ เขาเอามาจากป่าจากเขาใช้ไม่ได้ เวลาเอามาทำประโยชน์ก็เป็นประโยชน์สวยงามไปหมด เป็นเครื่องประดับตาประดับใจไปหมด นั่นละมันขึ้นอยู่กับคนผู้ตกแต่ง ถ้าไม่ตกแต่งมันไม่ดีนะ

คำว่าธรรม ๆ นั้นน่ะเป็นเครื่องขัดเกลากิเลส กิเลสคือตัวสกปรกมอมแมมเต็มอยู่ในหัวใจ ไปที่ไหนแบกส้วมแบกถานเต็มตัวไปเหม็นคลุ้งไปหมด มีแต่ความไม่ดีเต็มหัวใจ กายวาจาแสดงออกมาก็เหม็นไปตาม ๆ กันหมดเลย ดูไม่ได้นะ มีกิริยาอาการมองดูกันอย่ามองด้วยการยกโทษยกกรณ์โดยถ่ายเดียว ส่วนมากไปเห็นกันแล้วได้เรื่องมาล่ะมาเรื่องนินทากาเล คนนั้นไม่ดีคนนี้ไม่ดี เจ้าของไม่ดีเท่าไรไม่ดู ดูเจ้าของดูคนอื่นเทียบเคียงกันถ้าอันใดไม่ดีเรา ก็ให้ปัดออกเสีย อย่านำมาเป็นอารมณ์แล้วปฏิบัติตามมันจะเสียเราไปอีกคนหนึ่ง

คนไหนดีก็ถือเป็นคติเครื่องเตือนใจ ไม่ว่าหญิงว่าชายไม่ว่าพระว่าเณรให้ต่างคนต่างปฏิบัติตัวให้ดี อย่าถือความมั่งความมีความดีความเด่นจากการศึกษาเล่าเรียนจากเงินจากทองที่ได้มา สิ่งเหล่านั้นมันไม่ได้ดีเท่าคน คนละดีกว่าสิ่งเหล่านั้น มันจะดีขนาดไหนขนาดสิ่งเหล่านั้นน่ะมันสู้คนไม่ได้ **ถ้าคนเลวเสียอย่างเดียวสิ่งเหล่านั้นใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย เป็นของทิ้งของเสียไปหมด มันดีอยู่กับคน ถ้าคนดีแล้วอยู่ที่ไหนก็ดี คนจนคนมีไม่สำคัญ สำคัญอยู่กับความประพฤติดีงาม ความประพฤติดีงามดีไปหมดนั่นแหละ**

ให้ตั้งใจปฏิบัติรักษาบ้าง

พี่น้องทั้งหลายมาวันหนึ่งไม่ใช่ได้มาทุกวัน นาน ๆ จึงได้มาอบรมทีหนึ่งให้นำธรรมะเข้าสู่ใจ ประชาชนกับชาวบ้านให้เข้ากันได้ พูดกันอย่าเป็นอึ่งอ่างกับวัวเบ่งใส่กันน่ะซี เรานี้เป็นหัวหน้าบ้าน เป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นกำนัน เป็นนายอำเภอ ขึ้นไปเรื่อย ๆ แล้วใหญ่ขึ้นไปเรื่อยแล้วใหญ่กว่าพระไปหมด เลยสอนกันไม่ได้ เพราะยศทับหัวมัน มันไม่ได้เป็นประโยชน์อะไรละยศเหล่านั้น ถ้าความดีไม่มีเป็นเครื่องประดับแล้วหาดีไม่ได้มนุษย์เรา เอาความดีซี การเข้าหากันมีมารยาทรักษาน้ำใจกัน อดใจอย่าเปาะแปะออกมาปากบอนปากปลิ้น ไปที่ไหนปากปลิ้นปากบอนปากเหม็นคลุ้งไปทั่วดินแดนมันใช้ไม่ได้นะ ปากที่เลวที่สุดเห็นกันคอยแต่จะยกโทษกัน ครั้นได้ไปพบกันสมาคมกันที่ไหนกลับมาได้แต่เรื่องนินทากาเลกันมาทั้งนั้นละเต็มบ้านเต็มเมือง ที่ได้ความสรรเสริญความยินดีนำมาปฏิบัติให้เป็นคติเครื่องเตือนใจไม่ค่อยมี เพราะฉะนั้นโลกเราจึงหาคนดีได้ยาก หาคนชั่วเต็มบ้านเต็มเมืองหากับเราได้ หากับเขาก็ได้หากับใครได้หมด เพราะมีแต่ความชั่วคนชั่วเต็มบ้านเต็มเมือง ถือเนื้อถือตัวเบ่งจองหองพองตัว หาความดีเลยไม่มีติดตัวเลยอย่างนี้มันใช้ไม่ได้นะ

การประพฤติตัวนั้นละเป็นของดี ประพฤติตัวให้เป็นคนดี ความรู้วิชาอยู่ภายในใจให้คัดเลือกออกมาใช้ อะไรที่เป็นประโยชน์ให้ใช้ เป็นคุณเอามาใช้ ไม่เป็นประโยชน์ให้ปัดออก อย่านำมาใช้ มีเท่าไรก็ปัดออก ปัดออก อย่างนั้นเรียกว่าคนเรียนคนฝึกฝนอบรมตนเองให้เป็นคนดีไม่เช่นนั้นจะเลวไปหมด ไปที่ไหนมีแต่วัดแต่ว่าเต็มบ้านเต็มเมือง ตั้งบ้านที่ไหนตั้งวัดที่นั่น ไม่ปราศจากละพระนี่ ถ้าไปแล้วดูทั้งโยมดูทั้งชาวบ้านชาวเมือง ดูทั้งชาววัดมันเหมือนเปรตเหมือนผีดูไม่ได้ กิริยามารยาท การแสดงออกเป็นยักษ์เป็นมารเป็นส้วมเป็นถานไปหมด ไม่มีของดีติดเนื้อติดตัวของพระของเณรของประชาชนเลยใช้ไม่ได้นะบรรดาพี่น้องทั้งหลาย

ในพระเอาตัวเข้าถวายธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า ปฏิบัติตัวให้เป็นคนดี เป็นพระเณรเต็มตัวตั้งแต่วันบวชมา ศีลรักษาให้ดี ไม่มีอะไรจะงามกว่าศีลกว่าธรรมล่ะคนเรา ถ้ามีศีลมีธรรมแล้วงามหมด เป็นเด็กก็น่ารัก เป็นผู้ใหญ่น่าเคารพเลื่อมใส นั่นมันเป็นคติได้ทั้งนั้นละถ้ามีธรรมเข้าไปแทรก ถ้ามีแต่ทิฐิมานะเข้าไปแทรกแล้วไปที่ไหนเห็นแต่หมูแต่หมากัดกันเห่ากันเต็มบ้านเต็มเมือง เขาก็เก่งเราก็เก่งมีแต่คนเก่งออก

ตลาดเลยกลายเป็นส้วมเป็นถ่านไปหมด ใช้ไม่ได้นะ

ให้เอาความดีออกมากลั่นกรองตัวเองให้ดี ตื่นขึ้นมาเราเป็นคนรักษาตัวของเรา ตื่นขึ้นมาตั้งแต่นี้จนกระทั่งถึงนอนหลับเราได้ทำความชั่วช้าลามก ได้กระทบกระเทือนกับผู้ใดบ้าง ตั้งแต่ตื่นขึ้นมาถึงนอนหลับวันนี้เสียไปเท่าไร แล้ววันหน้ามันเคยตัวมันก็จะทำอย่างนี้อีกแล้วจะเสียไปเท่าไร คนนั้นก็เสียคนนี้ก็เสียมีแต่ของเสียในบ้านในเมืองสุดท้ายมีแต่ส้วมแต่ถานเต็มบ้านเต็มเมืองเต็มวัดเต็มวาหาความดีไม่ได้อย่านำไปใช้

พี่น้องทั้งหลายมาเป็นลูกชาวพุทธ ไม่มีใครจะฉลาดแหลมไม่มีใครจะสะอาดสะอ้านยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า โลกวิทูรู้แจ้งโลกนอกโลกในดูตลอดทั่วถึงผิดถูกชั่วดี นรกเมืองผีเมืองคนเมืองเทวบุตรเทวดา-อินทร์-พรหม พระพุทธเจ้าโลกวิทูรู้แจ้งไปหมด ดัดแปลงแก้ไขแนะนำสั่งสอนเป็นศาสดาของโลกได้ทั้งนั้นละนะ เราแต่เป็นครูสอนตนคนเดียวก็ไม่ได้วันหนึ่งๆ ผิดพลาดไปไม่ได้คำนึง แต่ถ้าเป็นความชั่วละเร็วยิ่งกว่าลิงปั๊บ ๆ ๆ ๆ ๆ ทำความชั่ว ถ้าทำความดีไม่อยากทำ หดหัวเข้าอยู่ในกระดองเหมือนเต่า มันก็ใช้ไม่ได้ซิอย่างนั้น

ให้พากันฝึกฝนอบรม ฟังเหล่านี้ก็เอาไปเป็นคติเครื่องเตือนใจ

บ้างซิ คำสอนสอนเพื่อเตือนใจ ใจก็เพื่อเตือนตนให้แก้ไขดัดแปลงตรงไหนไม่ดี ความขยันหมั่นเพียรนี้โลกเขาใช้กันทั้งนั้นละเราก็ให้มีความขยันหมั่นเพียร อย่าเป็นผู้ขี้เกียจขี้คร้านท้อแท้อ่อนแอ นอนตื่นสาย กินก็อยากกินดี ๆ แต่เวลาหาขี้เกียจเหมือนหมาตายมันใช้ไม่ได้นะ การเก็บการรักษาการใช้จ่ายให้รู้จักประมาณ อย่าฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมเกินเนื้อเกินตัว เห็นเขามีอะไรก็มี เห็นเขามีอะไรก็มีทั้ง ๆ เราเป็นคนทุกข์จน เราไม่ได้มั่งมีก็อยากเป็นเศรษฐีเหมือนเขา เงินไม่มีถึงสามสตางค์เลย อย่างนี้ก็มีมาก

นี่ละนิสัยหยาบ นิสัยหยาบโลน นิสัยฟุ้งเฟ้อ นิสัยหากินไม่พอปากพอท้อง ได้มาเท่าไร ๆ ความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมเอาไปกินหมดจนเจ้าของที่จะนำมาใช้สอยให้เป็นประโยชน์แก่ตนและสังคมทั่ว ๆ ไปไม่ค่อยมี ไปที่ไหนไม่อดไม่อยากละสิ่งของ แต่มันอดอยากเฉพาะสมบัติเงินทองข้าวของที่จะนำไปใช้ไปจ่าย เพราะเราไม่รู้จักประมาณ เห็นเขาได้ก็เอาอยากได้ เห็นเขามีก็อยากมีทั้ง ๆ เจ้าของเป็นคนจน อย่างนี้ใช้ไม่ได้ ให้ดูเจ้าของบ้างซี เรามีอะไรเราก็ใช้ตามเกิดตามมีของเรา อย่าฟุ้งเฟ้อไม่เป็นของดิบของดีเลยนะ มนุษย์เรานี้กว่าจะได้เกิดมาเป็นมนุษย์ไม่ใช่ของง่ายนะ สัตว์เกิดกี่หมื่นกี่แสนกี่ล้านตัวสัตว์เหล่านั้นสู้มนุษย์เป็นคนดี

ไม่ได้นะ ให้ฝึกหัดดัดแปลงตัวเอง

พี่น้องทั้งหลายวันนี้ก็เต็มศาลาเลยดูซิน่ะ มาก็มาฟังโอวาท คำสั่งสอน โอวาทคำสั่งสอนนี้ก็นำมาจากองค์ศาสดาองค์เอกมาสอนท่านทั้งหลายเพื่อให้เป็นคนดี มีนิสัยใจคอ มีทรัพย์สินเงินทองเป็นเครื่องจับจ่ายใช้สอยให้พอเหมาะพอดีพอประมาณ ไม่ให้มีแต่ความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ถ้ามีแต่อย่างนั้นแล้วโลกนี้แหลก เมืองไทยเราส่วนมากทำอะไรไม่เป็น แต่การใช้นี้เมืองนอกเมืองนาสู้ไม่ได้ มีอะไรจะมาอยู่ในเมืองไทยนี้หมด เครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ ไปหาเมืองนอกเป็นเมืองเขาทำเองได้หาไม่ค่อยมี แต่มาหาเมืองไทยซึ่งทำอะไรไม่เป็นนี้เต็มหมด เห็นเขามีอยากมี แซงหน้าเขาไปแล้วก็โง่กว่าเขาที่สุดคือคนไทยของเรา อย่างนี้อายไหมล่ะพิจารณาซิ แซงเขาไปด้วยความแข่งขันกันซิ เขามีนี้เราให้เก่งกว่าเขาในทางที่ถูกที่ดี อย่าเลวกว่าเขาในทางที่ดีนะ ให้ต่างคนต่างเข้มแข็งตัวเอง ดัดแปลงตัวเอง เรามีฐานะขนาดนี้อยากเป็นเศรษฐีก็เป็นไม่ได้เพราะมีเงินเพียงสามสตางค์มันจะเป็นเศรษฐีได้อย่างไร ผู้เขามีเงินเขาไม่ต้องเสกก็ได้ ความขวนขวาย ความวิ่งเต้น ความอุตส่าห์พยามยามที่เขาจะหามาเก็บหอมรอมริบไว้สำหรับใช้ในความจำเป็นเขามีตลอด เขามีความขยันหมั่นเพียร พากันจำเอานะ

นี่ก็บวชมาได้ ๓๖ ๓๗ พรรษาแล้วนะ อยู่ฆราวาส ๒๐ ปีกับ ๙ เดือนก็ได้มาบวช กิริยามารยาทการกระทำทุกอย่างที่ขัดต่อธรรมต่อวินัยนั้นปัดออกหมด ให้เหลือแต่หลักธรรมหลักวินัยเป็นเครื่องประดับตน ความเคลื่อนไหวไปมาปฏิบัติตามหลักพระ กินข้าวกินเท่าไรถูกต้องตามธรรมวินัยเอากินตามนั้น กินตามนั้นใช้ตามนั้นอย่าฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม นี่เรียกว่าอยู่ในกรอบในขอบเขตของธรรมของวินัย มีครูมีอาจารย์ มีศาสดาเป็นองค์แนะนำสั่งสอนคอยดูแลตักเตือนเสมอคนเรามันก็ดี ถ้าไม่มีใครแนะนำตักเตือนสั่งสอนได้เลว

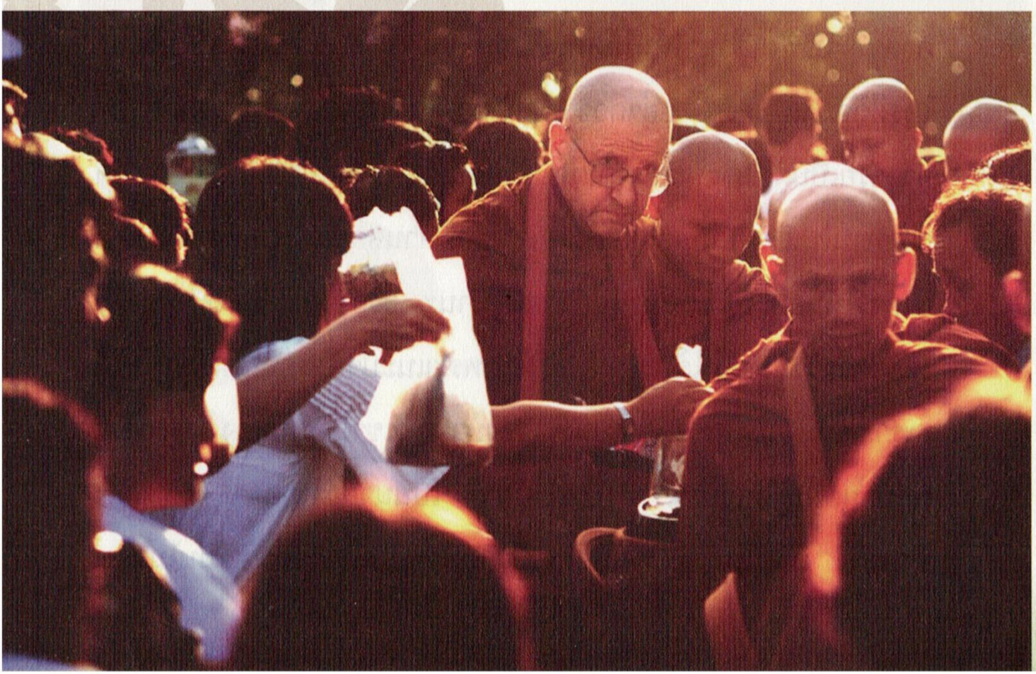
ชื่อนี่ตั้งฟากจรวดดาวเทียมก็ตั้งได้ตั้งชื่อ แต่ตัวคนไปค้นหาใต้ก้นนรกก็ไม่เจอ มันอยู่เลยก้นนรกลงไปอีกนี่ใช้ไม่ได้นะ ตั้งชื่อกันนี่โอ๋ยไพเราะเพราะพริ้ง แต่ถามว่านี่ชื่อว่าอย่างไร อย่าฟังเสียงอยู่ในพื้นมนุษย์ให้ไปหาค้นในนู่นน่ะจรวดดาวเทียมนู่นสูง ๆ ชื่อว่าอย่างไร ชื่อว่าจรวดดาวเทียม ปู่จรวด ปู่ดาวเทียม ชื่อของคนแต่ละคนตัวเท่าหนู แต่เวลาไปหาคนตัวชื่อเก่ง ๆ นั้นเป็นอย่างไร ไปหาก้นนรกก็ไม่มี มันเลวกว่าสัตว์นรกอีก ฟังซิพี่น้องทั้งหลายอยากฟังไหมอย่างนี้

ชื่อตั้งอะไรก็ตั้งไปเถอะ กบเขียดหมูหมาเป็ดไก่มันมีชื่อทั้งนั้นละ เราก็มีชื่อตั้งไป แต่หน้าที่การงานความประพฤติตัวให้เป็นคนดี อย่าเป็น

คนเลวร้าย การอยู่การกินใช้สอยให้รู้จักประมาณในครอบครัวและสังคมของตัวๆ อย่าให้เลยเถิดเตลิดเปิดเปิง อย่างนี้ใช้ได้ ดี เราจนไปที่ไหนอยากให้เขายกยอว่าตัวมี มีเงินตั้งเป็นล้านๆๆๆ มีแต่ลมปากมันไม่มีเงิน อย่างนี้ก็ใช้ไม่ได้ จะมีหรือไม่มีอะไรจะขัดข้องขาดเขินหามา หามาแล้วเก็บหอมรอมริบส่วนที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการเก็บไว้ ส่วนที่จะเป็นประโยชน์ในการจับจ่ายใช้สอยก็นำไปจับจ่ายใช้สอยไป ให้รู้จักประหยัดมัธยัสถ์ อย่าฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม พากันจำเอานะ.....

...วันนี้มีโอกาสได้มาฟังเทศนาว่าการของครูบาอาจารย์มาเต็มศาลา มาฟังแล้วนำให้เป็นคติเครื่องเตือนใจ ไม่เช่นนั้นจะใช้ไม่ได้นะ ใครดีถือมาเป็นคติ อย่าถือว่าเป็นข้าศึกโดยถ่ายเดียว ถ้าคนดีครูบาอาจารย์เป็นผู้ดีมาแนะนำตักเตือนสั่งสอนเรา เราถือท่านเป็นข้าศึกเราดีกว่าท่านไปเสียคนนั้นเลวที่สุดเลย ท่านดีท่านสอนเราด้วยความเมตตาสงสารให้น้อมรับมันถึงถูก อย่าถือทิฐิมานะ อึ่งอ่างตัวเท่าอึ่งแต่พองตัวให้ยิ่งกว่าวัวมันดูไม่ได้นะ สุดท้ายพระแนะนำสั่งสอนญาติโยมไม่ได้เพราะเขามีฐานะสูง เขาเป็นเจ้าของบ้าน เขามีเงินมีทอง เขาเป็นพ่อบ้านเป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นกำนัน เป็นนายอำเภอ จนกระทั่งข้าหลวง มีแต่ใหญ่ๆ ทั้งนั้นพวกนี้ มันใหญ่แต่กองขี้น่ะซิ มันไม่ใหญ่

ด้วยของดิบของดี อย่านำมาใช้นะ สิ่งดีมีอยู่รู้จักด้วยกันทุกคน ขอให้นำไปประพฤติปฏิบัติ การเป็นอยู่ใช้สอยอย่าฟุ่มเฟือยเกินไป ให้รู้จักประมาณ การใช้ให้พอดิบพอดีกับฐานะของตน เงินทองข้าวของมีมากมีน้อยก็เพื่อประโยชน์เก็บไว้ก็เพื่อประโยชน์ จะจ่ายไปก็ให้เป็นประโยชน์ติดตัวไป มันถึงเป็นนิสัยอันดีงาม อย่าสุรุ่ยสุร่ายใช้ไม่ได้เลยนะ เอาล่ะพี่น้องทั้งหลายพากันจำได้พอประมาณละมัง นำไปประพฤติปฏิบัติ

อย่าเหลวแหลกแหวกแนว พระก็ตามโยมก็ตามถ้าประพฤติปฏิบัตินอกรีตนอกทางแล้วใช้ไม่ได้ พระก็ลูกศิษย์ตถาคต ตถาคตท่านปฏิบัติตนอย่างไร มีความดีสวยงามอย่างไรบ้าง เราปฏิบัติอย่างไรมันถึงจะดีสวยงามสมกับลูกตถาคต เราก็ปฏิบัติตัวเราให้ดี บวชมาแล้วอย่าลืมเนื้อลืมตัว อะไรไม่ดีก็ยิ่งกว่าผ้าเหลือง ยิ่งกว่าพระธรรมวินัย ยิ่งกว่าการประพฤติปฏิบัติตัวให้เป็นพระดี พระดีไม่ต้องหาอะไรเป็นเครื่องประดับ มีขอบเขตของการแต่งเนื้อแต่งตัวก็สบงจีวร การประพฤติก็ประพฤติแบบพระแบบเณร อย่าเหลวแหลกแหวกแนวมันก็ดี ถ้าประพฤติตัวเหลวแหลกแหวกแนวไม่ได้นะ เรียนชั้นนั้นชั้นนี้อยากให้

เขาว่าได้เป็นชั้นนั้น นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เลยเอกไปก็เป็นคนตาเดียวเข้าใจไหมละ เอกตาเดียวก็มี เลยเอกตาเดียวไปตาบอดเลย มันอยากเก่งนักเลยตาบอดใช้ไม่ได้ พากันจำเอานะลูกหลานทุกคนๆ อย่าฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมเกินเนื้อเกินตัว การประพฤติตัวอย่าให้หนีจากหลักเขตธรรมวินัย ของพระ พระเณรเราปฏิบัติอย่างไร พระพุทธเจ้าพาปฏิบัติอย่างไรให้ปฏิบัติอย่างนั้นก็ถูกต้องดีงาม ไปอยู่บ้านใดเมืองใดก็ชุ่มเย็นในบ้านเมืองของตน ไปสมาคมหรือคบค้าสมาคมกับใครก็สวยงาม ถ้าเป็นผู้มีธรรมมีวินัยเป็นเครื่องประกันตัวความสวยงามสำหรับตนแล้ว งามหมด ถ้าไม่มีหลักเครื่องประกันตัวคือธรรมวินัยอันสวยงามแล้วไปไหนเลวหมดใช้ไม่ได้นะ เอาล่ะขอให้พี่น้องทั้งหลาย จำเอานะทุกคนๆ อย่ามาฟังเฉยๆ นั่งฟังเฉยๆ ให้เอาไปปฏิบัติตัว พระท่านบวชมาท่านปฏิบัติ พระพุทธเจ้าบวชมาปฏิบัติ สาวกทั้งหลายท่านปฏิบัติจนสำเร็จเป็นพระอรหัตอรหันต์ พระพุทธเจ้าเสวยมรรคผลนิพพาน พวกเราเสวยตั้งแต่มูตรแต่คูถด้วยการประพฤติต่ำช้าเลวทรามมันใช้ไม่ได้นะ ให้พากันจำเอา

วันนี้พูดเพียงเท่านั้นละ พูดมากไม่ไหว หนัก เดี๋ยวนี้ไม่เหมือนแต่ก่อน ธาตุขันธ์อ่อนลงๆ นี่อายุก็ ๙๐ กว่าปีแล้วละหลวงตาบัวนี่บวชมาตั้งแต่อายุ ๒๐ ปี ๙ เดือนจนกระทั่งป่านนี้แหละ การบวชนี้ตั้ง ๗๐ กว่าปีแล้ว ได้อรรถได้ธรรมมาก็มาแนะนำสั่งสอนบรรดาพี่น้องทั้งหลาย เจ้าของอบอุ่นใจ พูดให้ชัดเจน ใครจะว่าคุยไม่คุยก็ตาม เราอบอุ่นด้วยการประพฤติตัวของเรา ไม่มีแคล้วคลาดตามหลักธรรมหลักวินัย ไปที่ไหนกิริยาของพระติดตัวๆ จะยืนจะเดินจะนั่งจะนอนกิริยาของพระคือความถูกต้องสวยงามติดตัวไปตลอด ไม่ได้เลอะๆ เทอะๆ เพราะฉะนั้นเวลาแสดงออกจึงไม่สะทกสะท้านว่าใครจะว่าโม้ว่าคุยอะไรว่าก็ช่างปากเขา หูเรามีตัวเรามีเรารับผิดชอบตัวของเราดีแล้วเป็นที่พอใจ พากันจำเอานะ วันนี้พูดเพียงเท่านี้ละ พูดมากกว่านี้เหนื่อยไม่เหมือนแต่ก่อนนะ พูดไปๆ เหนื่อยนะ เรากลับไปบ้านไปเรือนให้นำธรรมะนี้ไปเป็นคติเครื่องเตือนใจตัวเอง อย่าเตลิดเปิดเปิงมันใช้ไม่ได้นะ ทีนี้ให้ศีลให้พรนะ

จิตว่างเพราะวางกาย

เทศน์โปรดคุณเพาพงา วรรธนะกุล ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

ขณะฟังเทศน์ให้จิตอยู่กับตัวไม่ต้องส่งออกไปที่ไหน ให้รู้อยู่จำเพาะตัวเท่านั้น แม้แต่ที่ผู้เทศน์ก็ไม่ให้ส่งออกมา จะเป็นทำนองคนไม่อยู่บ้าน ใครมาที่บ้านก็ไม่ทราบทั้งคนร้ายคนดี จิตส่งออกมาอยู่ข้างนอก ความรู้สึกภายในก็ด้อยลงไปไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ถ้าจิตอยู่กับที่ความรู้สึกภายในมีเต็มที่ ความสัมผัสแห่งธรรมก็เต็มเม็ดเต็มหน่วย ผลประโยชน์เกิดจากการฟังธรรมก็ต้องเกิดขึ้น ในขณะที่จิตเรามีความรู้สึกอยู่กับตัวไม่ส่งออกภายนอก มีแต่กระแสธรรมที่เข้าไปสัมผัสใจเต็มเม็ดเต็มหน่วย จิตใจก็มีความสงบเย็นในขณะฟังธรรมทุก ๆ ครั้งไป

เพราะเสียงธรรมกับเสียงโลกผิดกัน เสียงธรรมเป็นเสียงที่เย็น เสียงโลกเป็นเสียงที่แผดเผาเร่าร้อน ความคิดในแง่ธรรมกับความคิดในแง่โลกก็ต่างกัน ความคิดในแง่โลกเกิดความไม่สงบทำให้วุ่นวาย ผลก็ทำให้เป็นทุกข์ ความคิดในแง่ธรรมให้เกิดความซาบซึ้งภายในใจ จิตมีความสงบเยือกเย็น ท่านจึงเรียกว่า "ธรรม" เรียกว่า "โลก" แม้อาศัย

กันอยู่ก็ไม่ใช่อันเดียวกัน โลกกับธรรมต้องต่างกันเสมอไป เช่นเดียวกับผู้หญิงและผู้ชายที่อยู่ด้วยกันมองดูก็รู้ว่า นั่นคือผู้หญิง นี่คือผู้ชาย อยู่ด้วยกันก็รู้ว่าเป็นคนละเพศ เพราะลักษณะอาการทุกอย่างนั้นต่างกัน เรื่องของธรรมกับเรื่องของโลกจึงต่างกันโดยลักษณะนี้เอง

วันนี้เป็นวันถวายเพลิงศพท่านอาจารย์กว่า ไปปลง อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา และเคารพศพท่าน ขณะไปถึงพอก้าวขึ้นไปสู่เมรุท่านก็ไปกราบ เพราะมีความสนิทสนมกับท่านมานาน อาจล่วงเกินท่านโดยไม่มีเจตนาก็เป็นได้ เลยต้องไปกราบขอขมาท่าน

ท่านเป็นคนไม่ชอบพูด มาคิดดูเรื่องปฏิปทาการดำเนินของท่านโดยลำดับ ท่านไม่เคยมีครอบครัว ท่านเป็นพระปฏิบัติมาอยู่กับท่านอาจารย์มั่น ท่านอาจารย์ได้ชมเชยเรื่องการนวดเส้นถวายท่าน เพราะบรรดาลูกศิษย์ที่มาอยู่อุปถัมภ์อุปัฏฐากท่านมีมากต่อมากเรื่อยมา ซึ่งมีนิสัยต่างๆ กัน ท่านเคยพูดเสมอว่าการนวดเส้นไม่มีใครสู้ท่านอาจารย์กว่าได้เลย ท่านว่า "ท่านกว่านี้ เราทำเหมือนกับหลับ ท่านก็เหมือนกับหลับอยู่ตลอดเวลา เราไม่ทำหลับท่านก็เหมือนหลับตลอดเวลา แต่มือที่ทำงานไม่เคยลดละความหนักเบา พอให้ทราบว่าท่านกว่านี้หลับไปหรือง่วงไป"

นี่ท่านอาจารย์มั่นท่านชมท่านอาจารย์กว่า แต่ดูอาการนั้นเป็น

เรื่องของคนสัปหงก "เวลานวดเส้นให้เรานี้สัปหงกงกงันเหมือนคนจะหลับ แต่มือนั้นทำงานอย่างสม่ำเสมอ แสดงว่าไม่หลับ พระนอกนั้นถ้าลงมีลักษณะสัปหงกแล้ว มือมันอ่อนและตายไปกับเจ้าของแล้ว" ท่านว่า

ท่านอาจารย์มั่นท่านเป็นพระพูดตรงไปตรงมาอย่างนั้น ว่า "มือมันตาย เจ้าของกำลังสลบ" ก็คือกำลังสัปหงกนั่นเอง ว่าเจ้าของกำลังสลบแต่มือมันก็ตายไปด้วย ตายไปก่อนเจ้าของ ท่านว่า "ท่านกว่าไม่เป็นอย่างนั้น การอุปถัมภ์อุปัฏฐากเก่งมาก!

ทำให้เราคิดย้อนหลังไปว่า เวลาท่านอุปถัมภ์อุปัฏฐากท่านอาจารย์มั่น ดูจะเป็นสมัยที่อยู่ทางอำเภอ "ท่าบ่อ" หรือที่ไหนบ้างออกจะลืมๆ ไปเสียแล้ว

จากนั้นจิตใจของท่านก็เขวไปบ้าง การปฏิบัติก็เขวไปในตอนหนึ่ง คือท่านคิดอยากจะสึก ตอนเหินห่างจากท่านอาจารย์มั่นไปนาน แต่แล้วท่านก็กลับตัวได้ตอนที่ท่านอาจารย์มั่นกลับมาจากเชียงใหม่ เลยกลับตัวได้เรื่อยมาและไม่สึก อยู่มาจนกระทั่งถึงทุกวันนี้และถึงวาระสุดท้ายของท่าน

ได้ไปดูเมรุท่านดูหีบศพท่าน กราบแล้วก็ดูพิจารณาอยู่ภายใน นี่เป็นวาระสุดท้ายของชีวิตมาถึงแค่นี้ เดินไปไหนก็เดิน เที่ยวไปไหนก็ไป แต่วาระสุดท้ายแล้วจำต้องยุติกัน ไม่มีความเคลื่อนไหวไปมาวาระที่ขึ้น

เมรุนี้ แต่จิตจะไม่ขึ้นเมรุด้วย!

ถ้าจิตยังไม่สิ้นจากกิเลสอาสวะ จิตจะต้องท่องเที่ยวไปอีก ที่ขึ้นสู่เมรุนี้มีเพียงร่างกายเท่านั้น ทำให้คิดไปมากมาย แม้แต่นั่งอยู่นั่นก็ยังเอามาเป็นอารมณ์คิดเรื่องนี้อีก ปกติจิตทุกวันนี้ไม่เหมือนแต่ก่อน ถ้ามีอะไรมาสัมผัสแล้วใจชอบคิดหลายแง่หลายทางในธรรมทั้งหลาย จนเป็นที่เข้าใจความหมายลึกตื้นหยาบละเอียดแล้ว จึงจะหยุดคิดเรื่องนั้น ๆ

ขณะนั้นพิจารณาถึงเรื่อง "วัฏวน" ที่วนไปวนมา เกิดขึ้นมาอายุสั้นอายุยาว ก็ท่องเที่ยวไปที่นั่นมาที่นี่ ไปใกล้ไปไกล ผลสุดท้ายก็มาที่จุดนี้ จะไปไหนก็มีกิเลสครอบงำเป็นนายบังคับจิตไปเรื่อย ๆ จะไปสู่ภพใดก็เพราะกรรมวิบาก ซึ่งเป็นอำนาจของกิเลสพาให้เป็นไป ส่วนมากเป็นอย่างนั้น มีกรรม วิบาก และกิเลส ควบคุมไปเหมือนผู้ต้องหา ไปสู่กำเนิดนั้นไปสู่กำเนิดนี้ เกิดที่นั่นเกิดที่นี่ ก็เหมือนผู้ต้องหา ไปด้วยอำนาจกฎแห่งกรรม โดยมีกิเลสเป็นผู้บังคับบัญชาไป สัตว์โลกเป็นอย่างนี้ด้วยกัน ไม่มีใครที่จะเป็นคนพิเศษในการท่องเที่ยวใน "วัฏสงสาร" นี้ ต้องเป็นเช่นเดียวกัน ผู้ที่เป็นคนพิเศษคือผู้ที่พ้นจากกงจักร คือเครื่องหมุนของกิเลสแล้วเท่านั้น

นอกนั้นร้อยทั้งร้อย มีเท่าไรเหมือนกันหมด เป็นเหมือนผู้ต้องหา คือไม่ได้ไปโดยอิสระของตนเอง ไปเกิดก็ไม่ได้เป็นอิสระของตนเอง อยู่ใน

สถานที่ใดก็ไม่เป็นอิสระของตนเอง ไม่ว่าภพน้อยภพใหญ่ภพอะไรก็ตาม ต้องมีกฎแห่งกรรมเป็นเครื่องบังคับบัญชาอยู่เสมอ ไปด้วยอำนาจของกฎแห่งกรรม เป็นผู้พัดผันพาให้ไปสู่กำเนิดสูงต่ำอะไรก็ตาม กรรมดีกรรมชั่วต้องพาให้เป็นไปอย่างนั้น ไปสู่ที่ดีมีความสุขรื่นเริง ก็เป็นอำนาจแห่งความดี แต่ที่ยังไปเกิดอยู่ก็เพราะอำนาจแห่งกิเลส ไปต่ำก็เพราะอำนาจแห่งความชั่ว และกิเลสพาให้ไป

คำว่า "กิเลส" ๆ นี้จึงแทรกอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะไปภพใด แม้ที่สุดพรหมโลก ก็ยังไม่พ้นที่กิเลสจะต้องไปปกครอง ถึงชั้น "สุทธาวาส" ก็ยังต้องปกครองอยู่ "สุทธาวาส ๕ ชั้นคือ อวิหา อตัปปา สุทัสสา สุทัสสี อกนิษฐา" เป็นชั้นๆ สุทธาวาส แปลว่าที่อยู่ของผู้บริสุทธิ์ ถ้าแยกออกเป็นชั้นๆ อวิหา เป็นชั้นแรก ผู้ที่สำเร็จพระอนาคามีขั้นแรก อตัปปา เป็นชั้นที่สอง เมื่อบารมีแก่กล้าแล้วก็ได้เลื่อนขึ้นชั้นนี้ เลื่อนขึ้นชั้นนั้นๆ จนถึงชั้นสุทธาวาส ก็ยังไม่พ้นที่กิเลสจะไปบังคับจิตใจ เพราะเวลานั้นยังมีกิเลสอยู่ ถึงจะละเอียดเพียงใดก็เรียกว่า "กิเลส" อยู่นั่นแล จนกระทั่งพ้น เมื่อจิตเต็มภูมิแล้วในชั้นสุทธาวาส ก็ก้าวเข้าสู่อรหัตภูมิและถึงนิพพาน นั่นเรียกว่า "เป็นผู้พ้นแล้วจากโทษแห่งการจองจำ"

นี่พูดตามวิถีความเป็นไปของกิเลสที่เรียกว่า "วัฏฏวน" แล้วพูดไป

ตามวิถีแห่งกุศลที่สนับสนุนเราให้เป็นไปโดยลำดับ ๆ จนกระทั่งผ่านพ้นไปได้ ด้วยอำนาจของบุญกุศลที่ได้สร้างไว้นี้ ส่วนอำนาจของกิเลสที่จะให้คนเป็นอย่างนั้น ไม่มีทาง มีแต่เป็นธรรมชาติที่กดถ่วงโดยถ่ายเดียว

บุญกุศลเป็นผู้ผลักดันสิ่งเหล่านี้ออกช่วยตัวเองเป็นลำดับ ๆ ไป เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้บำเพ็ญกุศลให้มาก หากจะยังตะเกียกตะกายเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารอยู่ ก็มีสิ่งที่ช่วยต้านทานความทุกข์ร้อนทั้งหลายพอให้เบาบางลงได้ เช่น เวลาหนาวมีผ้าห่ม เวลาร้อนมีน้ำสำหรับอาบสรง เวลาหิวกระหายก็มีอาหารรับประทาน มีที่อยู่อาศัย มีหยูกยาเครื่องเยียวยารักษา พอไม่ให้ทุกข์ทรมานอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย บุญกุศลคอยพยุงอยู่เช่นนี้จนกว่าจะพ้นไปได้ตราบใด ตราบนั้นจึงจะหมดปัญหา แม้เช่นนั้นบุญกุศลก็ยังปล่อยไม่ได้ จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายที่บุญกุศลจะสนับสนุนได้

ที่กล่าวมาทั้งนี้เป็นคำพูดของนักปราชญ์ ผู้เฉลียวฉลาดแหลมคมในโลกทั้งสามไม่มีใครเสมอเหมือนได้ คือพระพุทธเจ้า ถ้าใครไม่เชื่อพระพุทธเจ้าแล้วก็แสดงว่า ผู้นั้นหมดคุณค่าหมดราคา ไม่มีสาระอันใดเลยพอที่จะรับความจริงไว้ได้ แสดงว่ากายก็ปลอมทั้งกาย จิตก็ปลอมทั้งจิต ไม่สามารถรับความจริงอันถูกต้องนั้นได้ เพราะความจริงกับความปลอมนั้นต่างกัน

ธรรมเป็นของจริง แต่จิตเป็นของปลอม ปลอมเต็มที่จนไม่สามารถจะรับธรรมไว้ได้ อย่างนี้มีมากมายในโลกมนุษย์เรา ส่วนใจด้านหนึ่งจริงอีกด้านหนึ่งปลอม ยังพอจะรับธรรมไว้ได้ รับธรรมขั้นสูงไม่ได้ ก็ยังรับขั้นต่ำได้ตามกำลังความสามารถของตน นี่ก็แสดงว่ายังมีขาวมีดำเจือปนอยู่บ้างภายในจิต ไม่ดำไปเสียหมดหรือไม่ปลอมไปเสียหมด คนเราถ้าไม่เชื่อพระพุทธเจ้าก็แสดงว่าหมดคุณค่าภายในจิตใจจริง ๆ ไม่มีชิ้นดีอะไรพอที่จะรับเอาสิ่งที่ดีไว้ได้เลย ใจไม่รับธรรมไม่รับสงฆ์ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน

แต่เรานับถือพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ที่เรียกว่า "พุทฺธํ ธมฺมํ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ" อย่างเทิดทูนฝังไว้ในจิตใจ แสดงว่าจิตของเรามีความจริงมีหลักมีเกณฑ์ มีสาระสำคัญ จึงรับเอา "ธรรมสาระ" มีพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นต้น เข้าสู่จิตใจ ฝากเป็นฝากตาย มอบกายถวายตัวประพฤติปฏิบัติตามท่าน ยากลำบากเพียงไรก็ไม่ท้อถอย เพราะความเชื่อในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์เป็นสำคัญ เรียกว่า "จิตนั้นมีสาระสำคัญกับธรรมตามกำลังความสามารถของตนอยู่แล้ว จึงไม่ควรตำหนิติเตียนตนว่าเป็นผู้มีวาสนาน้อย"

การติเตียนตนโดยที่ไม่พยายามพยุงตัวขึ้น และกลับเป็นการกดถ่วงตัวเองให้ท้อถอยลงไปนั้น เป็นการติเตียน

ที่ผิด ไม่สมกับคำว่า "รักตน" ความรักตนต้องพยุง จุดไหนที่มีความบกพร่องต้องพยายามพยุง ส่งเสริมจุดบกพร่องให้มีความสมบูรณ์ขึ้นมาเป็นลำดับ สมชื่อสมนามว่าเป็นผู้รักตน และสมกับว่า "พุทฺธํ ธมฺมํ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ" เราถือพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์เป็นหลักชีวิตจิตใจ หวังท่านช่วยประคับประคอง หรือพยุงจิตใจของตนให้เป็นไปตามหลักธรรม อันเป็นธรรมมหามงคลสูงส่งที่สุดในโลกทั้งสาม

ในสากลโลกนี้ถ้าพูดถึง "สาระ" หรือสาระสำคัญแล้ว ก็มีอยู่เพียงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์เท่านั้น สรุปแล้วมี "ธรรม" เท่านั้นเป็นธรรมฝากเป็นฝากตายได้ตลอดกาลตลอดภพตลอดชาติ จนถึงที่สุดคือวิมุตติพระนิพพาน

ใน "วัฏวน" ที่เราวกวนกันอยู่นี้ ไม่มีอันใดที่จะเป็นเครื่องยึดด้วยความแน่ใจและร่มเย็นใจเหมือนธรรมะนี้เลย "ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารึ" พระธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติธรรม คำว่า "พระธรรมรักษาคืออย่างไร?" ทำไมธรรมจึงมารักษาคน ต้นเหตุเป็นมาอย่างไร?

ต้นเหตุคือคนต้องรักษาธรรมก่อน เช่นเราทั้งหลายรักษาธรรมอยู่ในเวลานี้ รักษาธรรมคือรักษาตัว ดำเนินตามหลักธรรมที่ท่านสั่งสอนไว้ ไม่ให้เคลื่อนคลาดจากหลักธรรม พยายามรักษาตนให้ดีในธรรม

ด้วยความประพฤติทางกายทางวาจา ตลอดถึงความคิดทางใจ อันใดที่เป็นข้าศึกต่อตนและผู้อื่นอันนั้นไม่ใช่ธรรม ท่านเรียกว่า "อธรรม" เราพยายามกำจัดสิ่งเหล่านี้ออก ดำเนินตามหลักธรรมที่ท่านสั่งสอน ดังที่เราทั้งหลายทำบุญให้ทาน รักษาศีล และอบรมสมาธิภาวนา ฟังเทศน์ฟังธรรมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรม นี่คือการรักษาธรรม

การปฏิบัติธรรมด้วยกำลังและเจตนาดีของตนเหล่านี้ชื่อว่ารักษาธรรม ผลต้องเกิดขึ้นเป็นธรรมรักษาเราขึ้นมา คำว่า "ธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว" นั้นก็คือ ผลของธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติของเรานี้แล เป็นเครื่องสนับสนุนและรักษาเรา ไม่ใช่อยู่ๆ พระธรรมท่านจะโดดมาช่วยโดยที่ผู้นั้นไม่สนใจกับธรรมเลย ย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นเหตุที่พระธรรมจะรักษา ก็คือเราเป็นผู้รักษาธรรมมาก่อนด้วยการปฏิบัติตามธรรม ผลที่เกิดขึ้นจากการรักษาธรรมนั้น ก็ย่อมนำเราไปในทางแคล้วคลาดปลอดภัย มีความอยู่เย็นเป็นสุข ที่ท่านเรียกว่า "ธรรมรักษาผู้ปฏิบัติธรรม" การปฏิบัติธรรมมีความหนักแน่นมั่นคงละเอียดลออมากน้อยเพียงไร ผลเป็นเครื่องสนองตอบแทนที่เห็นชัดประจักษ์ใจ ก็ยิ่งละเอียดขึ้นไปโดยลำดับๆ ตามเหตุที่ทำไว้นั้นๆ จนผ่านพ้นไปจากภัยทั้งหลายได้โดยสิ้นเชิงที่เรียกว่า **"นิยยานิกธรรม"** นำ

ผู้ปฏิบัติธรรมเต็มสติกำลังความสามารถนั้นให้ผ่านพ้นจาก **"สมมุติ"** อันเป็นบ่อแห่ง อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา หรือแหล่งแห่งการเกิด แก่ เจ็บ ตาย นี้ไปเสียได้อย่างหายห่วงถ่วงเวลา

พระพุทธเจ้าเป็นผู้หายห่วง พระอริยสงฆ์เป็นผู้หายห่วงได้ด้วยการปฏิบัติธรรม ธรรมรักษาท่านพยุงท่านจนถึงภูมิแห่งความหายห่วง ไม่มีอะไรเป็นอารมณ์เยื่อใยเสียดาย เป็นผู้สิ้นภัย สิ้นเวรสิ้นกรรม สิ้นวิบากแห่งกรรมโดยตลอดทั่วถึง คือพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์สาวกท่าน

ธรรมจึงเป็น **"ธรรมจำเป็น"** ต่อสัตว์โลกผู้หวังความสุขเป็นแก่นสาร ฝังนิสัยสันดานเรื่อยมาแต่กาลไหนๆ ผู้หวังความสุขความเจริญจำต้องปฏิบัติตนตามธรรมด้วยดีเพื่อความหวังดังใจหมายไม่ผิดพลาด ซึ่งเป็นการสร้างความเสียใจในภายหลังไม่มีประมาณ ซึ่งสัตว์โลกไม่พึงปรารถนากัน

อันความหวังนั้นหวังด้วยกันทุกคน แต่สิ่งที่จะมาสนองความหวังนั้น ขึ้นอยู่กับการประพฤติปฏิบัติของตนเป็นสำคัญ เราอย่าให้มีความหวังอยู่ภายในใจอยู่อย่างเดียว ต้องสร้างเหตุอันดี ที่จะเป็นเครื่องสนองตอบแทนความหวังนั้นด้วยดี ดังเราทั้งหลายได้ปฏิบัติธรรมเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบันและ

ปฏิบัติต่อไปโดยลำดับ นี้แลคือการสร้างความหวังไว้โดยถูกทาง ความสมหวังจะไม่เป็นของใคร จะเป็นสมบัติอันพึงใจของผู้สร้างเหตุ คือกุศลธรรมไว้ดีแล้วนั่นแล ไม่มีผู้ใดจะมาแย่งไปครองได้ เพราะเป็น "อัตสมบัติ" ของแต่ละบุคคลที่บำเพ็ญไว้เฉพาะตัว ไม่เหมือนสมบัติอื่นที่โลกมีกัน ซึ่งมักพินาศฉิบหายไปด้วยเหตุต่าง ๆ มีจากโจรผู้ร้าย เป็นต้น ไม่ได้ครองด้วยความภูมิใจเสมอไป ทั้งเสี่ยงต่อภัยอยู่ตลอดเวลา

ไปกราบที่เมรุท่านวันนี้ ก็เห็นประชาชนมากมาย และเกิดความสงสาร ทำให้คิดถึงเรื่องความเป็นความตาย เฉพาะอย่างยิ่งคิดถึงองค์ท่านที่ประพฤติปฏิบัติมาก็เป็นวาระสุดท้าย ร่างกายทุกส่วนมอบไว้ที่เมรุ เป็นอันว่าหมดความหมายทุกสิ่งทุกประการภายในร่างกาย จิตใจเรายังจะต้องก้าวไปอีก ก้าวไปตามกรรม ตามวิบากแห่งกรรมไม่หยุดยั้ง ไม่มาสุดสิ้นอยู่ที่เมรุเหมือนร่างกาย แต่จะอยู่ด้วยกรรมและวิบากแห่งกรรมเท่านั้น เป็นผู้ควบคุมและส่งเสริม

กรรมและวิบากแห่งกรรมอยู่ที่ไหนเล่า? ก็อยู่ที่จิตนั่นแหละจะเป็นเครื่องพาให้เป็นไป ที่ไปดูไปปลงอนิจจังธรรมสังเวชกันที่นั่น ก็ด้วยความระลึกรู้สึกตัวว่าเราทุกคนจะต้องเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นจงพยายามสร้างความดีไว้ให้เต็มที่ จนเพียงพอแก่ความต้องการเสียแต่บัดนี้

จะเป็นที่ภูมิใจทั้งเวลาปกติและเวลาจวนตัว

ใครก็ตามที่พูดและกระทำไม่ถูกต้องตามอรรถตามธรรม อย่าถือมาเป็นอารมณ์ให้เป็นเครื่องก่อกวนใจโดยไม่เกิดประโยชน์อะไร นอกจากเกิดโทษขึ้นมากับตัวเอง เพราะความคิดไปพูดไปกับอารมณ์ไม่เป็นประโยชน์นั้น

ผู้ใดจะเป็นสรณะของเรา ผู้ใดจะเป็นที่พึ่งที่ยึดที่เหนี่ยวของเราเป็นคติเครื่องสอนใจเราในขณะที่เราได้เห็นได้ยินได้ฟัง ผู้นั้นแลคือกัลยาณมิตร ถ้าเป็นเพื่อนด้วยกันนับแต่พระสงฆ์ลงมาโดยลำดับ จะเป็นเด็กก็ตาม ธรรมนั้นไม่ใช่เด็ก คติอันดีงามนั้นยึดได้ทุกแห่งทุกหนทุกบุคคล ไม่ว่าผู้หญิงผู้ชาย ไม่ว่าเด็กว่าผู้ใหญ่ยึดได้ แม้แต่กับสัตว์เดรัจฉาน ตัวใดมีอัธยาศัยใจคอดีก็น่ายึดเอามาเทียบเคียง ถือเอาประโยชน์จากเขาได้

ผู้ที่เป็นคนรกโลก อย่านำเข้ามาคิดให้รกรุงรังภายในจิตใจเลย รกโลกให้มันรกอยู่เฉพาะเขา โลกของเขาเอง รกในหัวใจของเขาเอง อย่าไปนำอารมณ์ของเขามารกโลกคือหัวใจเรา นั้นเป็นความโง่ไม่ใช่ความฉลาด เราสร้างความฉลาดทุกวัน พยายามเสาะแสวงหาความฉลาด ทำไมเราจะไปโง่กับอารมณ์เหล่านี้ ปฏิบัติไปอย่ามีความหวั่นไหวต่อสิ่งใด ไม่มีใครรับผิดชอบเรา

ยิ่งกว่าเราจะรับผิดชอบตัวเองในขณะนี้โดยธรรม จนถึงวาระสุดท้ายปลายแดนแห่งชีวิตของเราหาไม่ เราจะต้องรับ รับผิดชอบตัวเราเองอยู่ตลอดสาย จะเป็นภพหน้าหรือภพไหนก็ตาม ความรับผิดชอบตนนี้จะต้องติดแนบไปกับตัว แล้วเราจะสร้างอะไรไว้เพื่อสนองความรับผิดชอบของเราให้เป็นที่พึงพอใจ นอกจากคุณงามความดีนี้ไม่มี!

เราไม่ได้ตำหนิเรื่องโลก เราเกิดมากับโลกธาตุขันธ์ทั้ง ๕ ร่างกายนี้ก็เป็นโลกทั้งนั้น พ่อแม่เราก็เป็นโลก ทุกสิ่งทุกอย่างที่มารักษาเยียวยาก็เป็นโลก เราเกิดมากับโลกทำไมจะดูถูกโลกว่าไม่สำคัญ? ทั้งนี้เพื่อจะเป็นเครื่องเตือนตนว่า จะไม่อาจยึดเป็นหลักเป็นฐานเป็นกฎเกณฑ์ได้ตลอดไป การหวังพึ่งเป็นพึ่งตายกับสิ่งนั้นจริงๆ มันพึ่งไม่ได้! เพราะฉะนั้นเราจึงเห็นความสำคัญของมันในขณะปัจจุบันที่เป็นเครื่องมือ ที่จะใช้ทำงานให้เป็นผลเป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรม แต่เราอย่าถือว่าเป็นสาระสำคัญจนกระทั่งลืมเนื้อลืมตัวและหลงไปตามโลก ไม่คิดถึงอนาคตของตนว่าจะเป็นอย่างไรภายในใจซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ว่าจะได้รับผลอะไรบ้าง

ถ้ามีแต่ความเพลิดเพลินจนไม่รู้สึกตัว มัวยึดแต่ร่างกายนี้ว่าเป็นเราเป็นของเรา ก็จะเป็นความเสียหายสำหรับเราเองที่ไม่ได้คิดให้รอบคอบต่อธาตุขันธ์อันนี้ เราทุกคนเป็นโลก พึ่งพาอาศัยกันไปตามกำลัง

ของมันไม่ปฏิเสธ โลกอยู่ด้วยกันต้องสร้างอยู่สร้างกิน เพราะร่างกายนี้มีความบกพร่องต้องการอยู่ตลอดเวลาจะอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ ต้องพานั่งพานอน พายืน พาเดิน พาขับถ่าย พารับประทาน อะไรทุกสิ่งทุกประการล้วนแต่จะนำมาเยียวยารักษาความบกพร่องของร่างกายซึ่งเป็นโลกนี้เอง

เมื่อเป็นเช่นนั้นไม่ทำงานได้หรือคนเรา อยู่เฉย ๆ อยู่ไม่ได้ ต้องทำงานเพื่อธาตุขันธ์ นี่เป็นความจำเป็นสำหรับเราทุกคน ในขณะเดียวกันก็เป็นความจำเป็นสำหรับจิตที่ต้องเรียกหาความสุขความเย็นใจ ร้องเรียกหาความหวัง หาความสมหวัง ร้องเรียกหาความช่วยเหลือจากเราเช่นเดียวกับธาตุขันธ์นั้นแล เราอย่าลืมความรู้สึกอันนี้ซึ่งมีอยู่ภายในใจของโลกที่ยังปรารถนากัน

แม้จะมีวัตถุสมบัติอะไรมากมาย ความหิวโหยของจิต ความเรียกร้องของจิต จะแสดงอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นเครื่องสนองตอบแทนกันให้เหมาะสมทั้งภายนอกและภายใน จำต้องขวนขวายไปพร้อม ๆ กันด้วยความไม่ประมาท ภายนอกได้แก่ร่างกาย ภายในได้แก่จิตใจ เราจึงต้องสร้างสิ่งเยียวยารักษา เป็นเครื่องบำรุงไว้ให้พร้อมมูลทั้ง ๒ ประการ

ส่วนร่างกายก็เสาะแสวงหาทรัพย์สมบัติเงินทองมาไว้สำหรับ

เวลาจำเป็น คุณงามความดีก็เสาะแสวงหาเพื่อเป็นเครื่องบรรเทาจิตใจ หรือพยุงส่งเสริมจิตใจให้มีอาหารเครื่องหล่อเลี้ยงเช่นเดียวกับส่วนร่างกายจนมีความสุขสบาย เฉพาะอย่างยิ่งสร้างสติสร้างปัญญาขึ้นให้รอบตัว เราเกิดมาไม่ได้เกิดมาเพื่อความจนตรอกจนมุม เราเกิดมาเป็นคนทั้งคน เฉพาะอย่างยิ่งหลักวิชาทุกแขนงสอนให้คนฉลาดทั้งนั้น ทางโลกก็ดี ทางธรรมก็ดีสอนแบบเดียวกัน

เฉพาะทางธรรมที่พระพุทธเจ้าผู้ซึ่งฉลาดแหลมคมที่สุด ทรงสั่งสอนวิชาชนิดที่มนุษย์ไม่สามารถสอนกันได้ รู้อย่างที่มนุษย์ไม่สามารถรู้กันได้ ถอดถอนสิ่งที่มนุษย์หึงหวงที่สุด ไม่สามารถจะถอดถอนกันได้ แต่พระพุทธเจ้าถอดถอนได้ทั้งสิ้น เวลามาสอนโลกไม่มีใครที่จะสอนแบบพระองค์ได้ ผู้นี้เป็นผู้ที่น่ายึดถือกราบไหว้อย่างยิ่ง ผลที่ปรากฏจากความฉลาดแหลมคมของพระพุทธเจ้าก็คือ ได้เป็นพระพุทธเจ้าเป็นศาสดาเอกของโลก สั่งสอนโลกจนสะเทือนกระทั่งวันปรินิพพาน แม้นิพพานแล้วยังประทาน **"ธรรม"** ไว้เพื่อสัตว์โลกได้ปฏิบัติตามเพื่อความเกษมสำราญแก่ตน ไม่มีอะไรบกพร่องสำหรับพระองค์เลย ท่านผู้นี้แลสมพระนามว่า**"เป็น สรณํ คจฺฉามิ"** โดยสมบูรณ์ของมวลสัตว์ในไตรภพไปตลอดอนันตกาล

เราพยายามสร้างเนื้อสร้างตัวคือจิตใจ ให้มีความ

สมบูรณ์พูนสุขไปด้วยคุณงามความดี ความฉลาดภายในอย่าให้จนตรอกจนมุม พระพุทธเจ้าไม่พาจนตรอก ไม่เคยทราบว่าพระพุทธเจ้าจนตรอก ไปไม่ได้และติดอยู่ที่ตรงไหนเลย ติดตรงไหนท่านก็ฟันตรงนั้น ขุดตรงนั้นจนทะลุไปได้ไม่จนมุม ไม่ใช่ติดอยู่แล้วนอนอยู่นั่นเสีย จมอยู่นั่นเสีย อย่างสัตว์โลกทั้งหลายที่จนตรอกจนมุมแล้วท้อถอยอ่อนแอถอนกำลังออกไปเสีย อย่างนี้ใช้ไม่ได้! สุดท้ายก็ยิ่งจมใหญ่ ยิ่งกว่าคนตกน้ำท่ามกลางมหาสมุทรทะเลหลวง

ที่ถูกติดตรงไหน ขัดข้องตรงไหน นั้นแลคือคติธรรมอันหนึ่งเป็นเครื่องพร่ำสอนเราให้พินิจพิจารณา สติปัญญาจงผลิตขึ้นมาให้ทันกับเหตุการณ์ที่ขัดข้อง แม้จะประสบเหตุการณ์อันใดก็ตาม อย่าเอาความจนตรอกจนมุมมาขวางหน้าเรา จงเอาสติปัญญาเป็นเครื่องบุกเบิกอะไรมันขวางบุกเบิกเข้าไปเรื่อย ๆ คนเราไม่ใช่จะโง่ไปเรื่อย ๆ แต่ไม่ใช่จะฉลาดมาตั้งแต่วันเกิด ต้องอาศัยการศึกษาอบรม อาศัยการพินิจพิจารณา อาศัยการอบรมสั่งสอนของครูอาจารย์ อาศัยการค้นคว้าความฉลาดจะเกิดขึ้นโดยลำดับ ๆ และไม่มีประมาณ ในน้ำมหาสมุทรจะว่ากว้างแคบอะไรก็ตาม ปัญญายังแทรกไปได้หมด และกว้างลึกยิ่งกว่าแม่น้ำมหาสมุทร!

ความโง่ อะไรจะโง่ยิ่งกว่าจิตไม่มี ถ้าทำให้โง่ โง่จน

ตั้งกัปตั้งกัลป์ เกิดด้วยความโง่ ตายด้วยความโง่ อยู่ด้วยความโง่ โง่ตลอดไปถ้าจะให้โง่ ใจต้องโง่อย่างนั้น ถ้าจะให้ฉลาด ฉลาดที่สุดก็ที่ใจดวงนี้! ฉะนั้นจงพยายาม เราต้องการอะไรเวลานี้นอกจากความฉลาด? เพราะความฉลาดพาให้คนดี พาคนให้พ้นทุกข์ไม่ว่าทางโลกทางธรรม พาคนผ่านพ้นไปได้ทั้งนั้นไม่จนตรอกจนมุมถ้ามีความฉลาด นี่เรากำลังสร้างความฉลาดให้กับเรา จงผลิตความฉลาดให้มากให้พอ เฉพาะอย่างยิ่งเราแบกหามเบญจขันธ์อันนี้มานาน เราฉลาดกับมันแล้วหรือยัง?

ส่วนมากมีแต่บ่นให้มันโดยที่มันไม่รู้สึกตัวกับเราเลย บ่นให้แข้งให้ขาอวัยวะส่วนต่าง ๆ ปวดนั้นปวดนี้บ่นกันไป มันออกมาจากใจนะ ความบ่นน่ะ ความไม่พอใจน่ะ การบ่นนั้นเหมือนกับเป็นการระบายทุกข์ ความจริงไม่ใช่การระบายทุกข์ มันกลับเพิ่มทุกข์ แต่เราไม่รู้สึกตัวว่ามันเป็นทุกข์สองชั้นขึ้นมาแล้ว ขณะนี้รู้หรือยัง? ถ้ายังขณะต่อไป วันเวลาเดือนปีต่อไป จะเจอกับปัญหาเพิ่มทุกข์สองชั้นอีก ชนิดไม่มีทางสิ้นสุดยุติลงได้

เรื่องของทุกข์น่ะเรียนให้รู้ตลอดทั่วถึง ขันธ์อยู่กับเรา สมบัติเงินทองมีอยู่ในบ้านเรา มีมากน้อยเพียงไรเรายังมีทะเบียนบัญชี เรายังรู้ว่า

ของนั้นมีเท่านั้น ของนี้มีเท่านี้ เก็บไว้ที่นั่นเท่านั้น เก็บไว้ที่นี่เท่านี้ เรายังรู้เรื่องของมันจำนวนของมัน เก็บไว้ในสถานที่ใด ยังรู้ได้ตลอดทั่วถึง

แต่สกลกายนี้ ธาตุขันธ์ของเรานี้ เราแบกหามมาตั้งแต่วันเกิด เรารู้บ้างไหมว่ามันเป็นอย่างไร มีอะไรอยู่ที่ไหน มันมีดีมีชั่ว มีความสกปรกโสมม หรือมีความสะอาดสะอ้านที่ตรงไหน มีสาระสำคัญอยู่ที่ตรงไหน ไม่เป็นสาระสำคัญมีอยู่ที่ตรงไหน มี อนิจฺจํ หรือ นิจฺจํ ที่ตรงไหนบ้าง มีทุกฺขํ หรือ สุขํ ที่ตรงไหนบ้าง มีอนตฺตา หรือ อตฺตา อยู่ที่ตรงไหนบ้าง ควรค้นให้เห็นเหตุผล เพราะมีอยู่กับตัวด้วยกันทุกคน

ในธาตุในขันธ์ จงใช้สติปัญญาขุดค้นลงไป พระพุทธเจ้าทรงสอนส่วนมากอยากจะว่าร้อยทั้งร้อยว่า **"รูปํ อนตฺตา"** นั่น! ฟังซิ **"รูปํ อนิจฺจํ"** คำว่า **"อนิจฺจํ"** คืออะไร? มันเตือนเราอยู่ตลอดเวลา ความ อนิจฺจํ มันเตือน ถ้าหากจะพูดแบบนักธรรมกันจริงละก็ มันเตือนเราอยู่ตลอดเวลา"อย่าประมาท อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา อย่าไปถือไฟ รู้ไหม? อนตฺตามันเป็นไฟ ถือแล้วร้อนนะ ปล่อยๆ ซิถือไว้ทำไมไฟน่ะ"

รูปํ แยกออกไป รูปมันมีกี่อาการ อาการอะไรบ้าง ดูทั้งข้างนอกข้างใน ดูให้เห็นตลอดทั่วถึง พระพุทธเจ้าท่านดูและรู้ตลอดทั่วถึง ปัญญาไม่มีจนตรอก รู้ทั่วถึงไปหมดถ้าจะพาให้ทั่วถึง ถ้าจะให้ติดตันอยู่ตลอดเวลาก็ติด เพราะไม่ได้คิดได้ค้น

สำคัญจริงๆ ก็คือร่างกายมันมีหนังหุ้มดูให้ดี สอนมูลกรรมฐานท่านว่า "เกสา โลมา นขา **"ทันตา ตโจ"** พอมาถึง **"ตโจ"** เท่านั้นหยุด! ท่านเรียกว่า **"ตจปัญจกกรรมฐาน"** แปลว่า กรรมฐานมีหนังเป็นที่ห้า นี่แปลตามศัพท์นะ พอมาถึง **"ตโจ"** แล้วทำไมถึงหยุดเสีย? ท่านสอนพระสงฆ์ผู้บวชใหม่ ก็เป็นเช่นเดียวกัน และอนุโลมปฏิโลม คือว่าถอยหลังย้อนกลับ

พอถึง **"หนัง"** แล้วหยุด เพราะเหตุใดท่านถึงหยุด มีความหมายอย่างไร? หนังนั้นเป็นเรื่องสำคัญมากของสัตว์โลก ที่ติดกันก็มาติดที่ตรง "หนัง" ที่คลุมกายไว้ก็คือหนังผิวพรรณวรรณะข้างนอกน่าดู แต่ไม่ได้หนาเท่าใบลานเลยส่วนที่หุ้มนั้น ทีนี้ลองถลกหนังออกดูซิเราดูกันได้ไหม เป็นสัตว์ก็ดูไม่ได้เป็นคนก็ดูไม่ได้เป็นหญิงเป็นชายดูกันไม่ได้ทั้งนั้น เมื่อถลกเอาหนังออกแล้วเป็นอย่างไร นี่แหละพอมาถึง "ตโจ" ท่านจึงหยุด เพราะอันนี้มันครอบสกลกายแล้ว เรียกว่า **"ครอบโลกธาตุ"** แล้ว

พิจารณาตรงนั้น คลี่คลายออกดูทั้งข้างนอกข้างในของหนังเป็นอย่างไรบ้าง หนังรองเท้ามันไม่สกปรก มันไม่เหมือนหนังคนหนังสัตว์ที่ยังสดๆ ร้อนๆ อยู่ ดูนี่แหละ กรรมฐาน ดูทั้งข้างล่างข้างบน คนทั้งคนถลกหนังให้หมด ทั้งเราทั้งเขาดูได้ไหม อยู่กันได้ไหม เรายังไม่เห็นหรือความจริงที่แสดงอยู่ภายในตัวของเรา เรายังยึดยังถือว่าเป็นเราอยู่ได้เหรอ? ไม่อายต่อความจริงบ้างเหรอ? นี่ความจริงเป็นอย่างนั้น แต่เรา

ฝืนความจริงเฉยๆ เพราะอะไร?

เพราะกิเลสตัณหาความมืดดำต่างๆ มันพาดื้อด้าน เราต้องทนด้านกับมันที่ทำให้ฝืน ไม่อายพระพุทธเจ้าบ้างหรือ พระพุทธเจ้ามีพระเมตตาสั่งสอนสัตว์โลกให้ปล่อยวางสิ่งเหล่านี้ แต่พวกเรายึดถือไปเรื่อย บางคนแทบจะตายยังตายไปไม่ได้ เวลานี้ยังมีธุระอยู่อย่างนั้นๆ จะตายไปไม่ได้ฟังดูซิมันขบขันดีไหม?

จะตายไปไม่ได้ยังไง? ตั้งแต่เป็นมันยังเป็นอยู่ได้เจ็บมันยังเจ็บได้ทำไมมันจะตายไม่ได้! ไม่คิดบ้างหรือ นี่แหละความโง่ ความโง่เขลาของพวกเราเป็นอย่างนี้เพราะฉะนั้นจึงธรรมชุดเตรียมพร้อม ๒๑๒ ๒๑๒ ต้องแจงออกให้เห็นความโง่ของตัวเอง เพื่อสติปัญญาจะกลายเป็นความฉลาดแหลมคมขึ้นมา **"กรรมฐานห้า"** ท่านสอนถึง **"ตโจ"** เป็นประโยชน์อย่างมากทีเดียว

เอ้า ดูเข้าไปเนื้อ เอ็น กระดูก เข้าไปดูข้างใน ดูได้พิจารณาดูนี่เรียกว่า **"เที่ยวกรรมฐาน"** เที่ยวอย่างนี้ ให้ดูข้างบนข้างล่าง ให้เพลินอยู่กับความจริง แล้ว **"อุปาทานความกอดรัดไว้มั่น"** มันจะค่อยๆ คลายออก คลายออกเรื่อยๆ พอความรู้ความเข้าใจซึมซาบเข้าไปถึงไหนความผ่อนคลายของใจก็เบาลงๆ เบาไปโดยลำดับเหมือนคนจะสร่างจากไข้นั่นแล

ความสำคัญนี้เป็นเครื่องทำให้หนักอยู่ภายในใจเรา พอมีความ

เข้าใจในอันนี้แล้วจึงปล่อยวางได้โดยลำดับ แล้วก็มีความเบาภายในใจ นี่เป็นประโยชน์ในการพิจารณากรรมฐานมาก

ไม่ว่าเป็นชิ้นเป็นอันใด กำหนดให้เปื่อยพังไปเรื่อย ๆ มันเปื่อย ๆ อยู่ตลอดเวลา จนอยู่ไม่ได้ อะไรที่จะเกิดความขยะแขยงซึ่งมีอยู่ในร่างกายจะปรากฏขึ้นมา ซึ่งแต่ก่อนก็ไม่ขยะแขยง ทำให้เกิดให้มีด้วยสติปัญญาของเรา พิจารณาให้เห็นชัดตามความจริงเป็นอย่างนี้

ความปลอมมันเกิดขึ้นได้ใครก็เกิดได้ด้วยกันทั้งนั้น ความปลอมมันเกิดง่ายติดง่ายแท้จริงมันไม่ค่อยอยากเกิด แต่เราไม่ค่อยพิจารณาไม่ค่อยสนใจไม่ค่อยชอบ ไปชอบสิ่งที่ไม่น่าชอบ แล้วมันก็ทุกข์ในสิ่งที่เราไม่ชอบอีกนั่นแล

ความทุกข์ไม่มีใครชอบแต่ก็เจออยู่ด้วยกัน เพราะมันปีนเกลียวกับความจริง เรากำหนดให้เปื่อยลงโดยลำดับ ๆ ก็ได้จะกำหนดแยกออกเฉือนออก เฉือนออกเป็นกอง ๆ กองเนื้อกองหนัง อะไร ๆ เอาออกไปเหลือแต่กระดูกก็ได้ กระดูกก็มีชิ้นใหญ่ชิ้นเล็ก มันติดต่อกับที่ตรงไหนกำหนดออกไป ดึงออกไปกอง เอาไฟเผาเข้าไป นี่คืออุบายแห่ง **"มรรค"** ได้แก่ปัญญา ความติดพันในสิ่งเหล่านี้จนถึงกับเป็นอุปาทานยึดมั่นถือมั่น หนักยิ่งกว่าภูเขาทั้งลูก ๆ ก็เพราะ **"ความสำคัญ ความปรุงความแต่งของใจ"** ความสำคัญมั่นหมายของใจซึ่งเป็นตัวจอมปลอมนั้นแล เรายังพอใจติดใจได้ เรายังพอใจคิดพอใจ

สำคัญมั่นหมายได้และพอใจอยู่ได้

ปัญญาหรืออุบายวิธีดังที่ได้อธิบายมานี้ คือการคลี่คลายออกให้เห็นตามความจริงของมัน นี่เป็นความคิดความปรุงที่ถูกต้องเพื่อการถอดถอนตัวเอง ทำไมจะถือว่าเป็นความคิดเฉย ๆ สิ่งที่เป็นความคิดเฉย ๆ เราคิดนั่นเป็นเรื่องของ **"สมุทัย"** เรายังยอมธรรมชุดเตรียมพร้อม ๒๑๓ ๒๑๓ คิด สิ่งที่เป็นมรรคเพื่อจะถอดถอนความผิดประเภทนั้น "สังขารแก้สังขาร ปัญญาแก้ความโง่ ทำไมเราจะทำไม่ได้ มันจะขัดกันที่ตรงไหน นี่แหละท่านเรียกว่า "ปัญญา"

เอ้า กำหนดเผาไฟลงไป ได้กี่ครั้งกี่หนไม่ต้องไปนับครั้งนับหน ทำจนชำนาญเป็นของสำคัญ ชำนาญจนกระทั่งมันปล่อยวางได้ จากนั้นก็เป็น สุญญากาศ ว่างเปล่า

ร่างกายของเรานี้ทีแรกมันก็เป็นปฏิกูล ทีแรกไม่ได้พิจารณาเลย มันก็สวยก็งาม พอพิจารณาตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้าเข้าไปที่เรียกว่า **"ปฏิกูล"** มันก็เห็นชัดคล้อย ตามซึ้งเข้าไปเป็นลำดับ ๆ จนกระทั่งเกิดความเบื่อหน่าย มีความขยะแขยง เกิดความสลด สังเวช น้ำตาร่วงพรู ๆ ในขณะที่พิจารณาเห็นประจักษ์ภายในใจจริง ๆ "โอ้โห! เห็นกันแล้วหรือวันนี้ แต่ก่อนไปอยู่ที่ไหน ร่างกายทั้งร่างอยู่ด้วยกันมาตั้งแต่วันเกิด ทำไมไม่เห็นทำไมไม่เกิดความสลดสังเวช วันนี้ทำไมจึงเห็นอยู่ที่ไหนถึงมาเจอกันวันนี้ ทั้ง ๆ ที่อยู่ด้วยกันมา "นั่น! รำพึงรำพัน

กับตัวเอง พอเห็นชัดเข้าจริงแล้วเกิดความขยะแขยง เกิดความสลดสังเวชแล้วใจเบา ไม่มีอะไรจะบอกให้ถูกได้เพราะความหนักก็ได้แก่ความยึดความถือพอเข้าใจสิ่งเหล่านี้ชัดเจนประจักษ์ใจในขณะนั้นจิตมันก็ถอนออกมา จิตเบาโล่งไปหมดจากนั้นกำหนดลงไปทลายลงไปจนแหลกเหลวไปหมด กลายเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ

จิตปรากฏเป็นเหมือนกับอากาศ อะไร ๆ เป็นอากาศธาตุไปหมด จิตว่างไปหมด! นี่เป็นอุบายของสติปัญญาทำให้คนเป็นอย่างนี้ ทำความรู้ความเห็นให้เป็นอย่างนี้ทำผลให้เกิดเป็นความสุขความสบาย ความเบาจิตเบาใจอย่างนี้!

เมื่อกำหนดเข้าไปนาน ๆ จะมีความชำนาญละเอียดยิ่งไปกว่านี้ แม้ที่สุดร่างกายที่เรามองเห็นด้วยตาเนื้อนี้มันหายไปหมด จากภาพทางรูป กลายเป็นอากาศธาตุว่างไปหมดเลย ดูต้นไม้ก็มองเห็นเพียงเป็นราง ๆ เหมือนกับเงา ๆ ดูภูเขาทั้งลูกก็เหมือนกับเงา ไม่ได้เป็นภูเขาจริงจังเหมือนแต่ก่อน เพราะจิตมันแทงทะลุไปหมด ร่างกายทั้งร่างก็เป็นเหมือนเงา ๆ เท่านั้นเอง ปัญญาแทงทะลุไปหมด จิตว่าง ว่างเพราะวางกายด้วย เพราะจิตทะลุร่างกายทั้งหมดด้วย ความเป็นชิ้นเป็นอันเป็นท่อนเป็นก้อน เป็นอะไรอย่างนี้ ทะลุไปหมดหาชิ้นหาก้อนไม่มี กลายเป็นอากาศธาตุไปทีเดียว นี่หมายถึงร่างกาย

เวทนา มันก็เพียงยิบยับ ๆ นิด ๆ เกิดในร่างกาย มันก็ว่างของ

มันอีกเหมือนกันเวทนาเกิดขึ้นก็ทราบว่าเกิด แต่ก่อนเวทนานี้ที่มันเป็นตัวเป็นตนขึ้นมาก็ไม่มี เพราะอำนาจแห่งปัญญานี้เองแทงทะลุไปอีก มีลักษณะเป็นเงาๆ ของเวทนา

สัญญาก็เป็นเงาๆ สังขาร ก็เป็นเพียงเงาๆ นี่เวลาปัญญามันครอบเข้าไป ครอบเข้าไปละเอียดเข้าไป อะไรก็กลายเป็นเงาๆ ไปทั้งนั้น

จากนั้นก็ทะลุถึงจิต มันเป็นก้อนอีก คือ **"ก้อนอวิชชา"** ก้อนสมมุติ ก้อนภพก้อนชาติ มันอยู่ที่จิต ปัญญาฟาดฟันลงไปที่นั่น คำที่ว่า **"เงาๆ หมดไป ก้อนสมมุติทั้งก้อนหมดภายในจิต"** ไม่มีอะไรเหลือ เหลือแต่ความรู้ล้วนๆ ความรู้ล้วนๆ อันนี้คือความรู้บริสุทธิ์

อันใดที่เป็นรางๆ หรือเป็นเงาๆ ซึ่งเป็นเรื่องของสมมุติเป็นเรื่องของกิเลส ต้องถูกชำระออกหมดด้วยปัญญา ไม่มีอะไรปิดบังจิตใจดวงที่บริสุทธิ์นี้ได้เลย! นั่นคือที่สุดแห่งทุกข์ ที่สุดแห่งภพแห่งชาติ ที่สุดแห่ง **"วัฏจักร"** ทั้งหลาย สิ้นสุดลงที่จุดนี้ หมดปัญหา การปฏิบัติธรรมเมื่อถึงขั้นนี้แล้วอยู่ที่ไหนก็อยู่เถอะ!

พระพุทธเจ้ากับธรรมชาตินี้เป็นอันเดียวกัน พระธรรม พระสงฆ์เป็นอันเดียวกันกับธรรมชาตินี้ ผู้ใดเห็นธรรม **"ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเราตถาคต"** หมายถึงธรรมชาติอันนี้แล พระพุทธเจ้าจะปรินิพพานนานเพียงใดก็ตามไม่สำคัญเลย เพราะนั้นเป็นกาลเป็นสถานที่เป็นพระกายคือเรือนร่าง

แห่งพุทธะเท่านั้น พุทธะอันแท้จริงคือความบริสุทธิ์นี้อันนี้เป็นฉันใดอันนั้นเป็นฉันนั้น พระพุทธเจ้าจะสูญไปไหน เมื่อธรรมชาตินี้ตนผู้บริสุทธิ์ก็รู้อยู่แล้วว่าไม่สูญ แล้วพระพุทธเจ้าจะสูญไปได้อย่างไร คำว่า **"พระธรรม ๆ"** นั้นสูญไปได้อย่างไร รู้อะไรถ้าไม่รู้ธรรม! แล้วธรรมไม่มีจะรู้ได้อย่างไร ถ้าว่าธรรมสูญจะรู้ได้อย่างไรลงที่จุดนี้!

อยู่ที่ไหนก็เหมือนอยู่กับพระพุทธเจ้า กับพระธรรม กับพระสงฆ์ ไม่ว่า **"เหมือนอยู่"** นะ คืออยู่กับพระพุทธเจ้า ว่ายังงั้นเลย ให้เต็มเม็ดเต็มหน่วยตามความรู้สึกของจิตนั้น เราจะเชื่อพระพุทธเจ้าว่าสูญหรือไม่สูญได้ ก็เมื่อธรรมชาตินี้เป็นเครื่องยืนยันเทียบเคียงหรือเป็นสักขีพยาน พุทธะของพระองค์กับธรรมะ สังฆะทั้งหลาย เป็นอันเดียวกันอยู่แล้ว เราจะปฏิเสธพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ได้อย่างไร เมื่อเราปฏิเสธธรรมชาตินี้ไม่ได้ เมื่อรับรองธรรมชาตินี้ก็รับรองพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ว่าอันเดียวกัน

ถ้าจะปฏิเสธพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ว่าไม่มีในโลก ก็ปฏิเสธอันนี้เสียว่าไม่มี แล้วปฏิเสธได้หรือทั้ง ๆ ที่รู้ ๆ อยู่ ยังจะว่าไม่มีได้หรือ นี่ยอมรับกันตรงนี้ บรรดาพระสาวกทั้งหลายเมื่อรู้ธรรมโดยทั่วถึงแล้ว จะไม่มีอะไรสงสัยพระพุทธเจ้าเลย แม้จะไม่ได้เคยพบเห็น

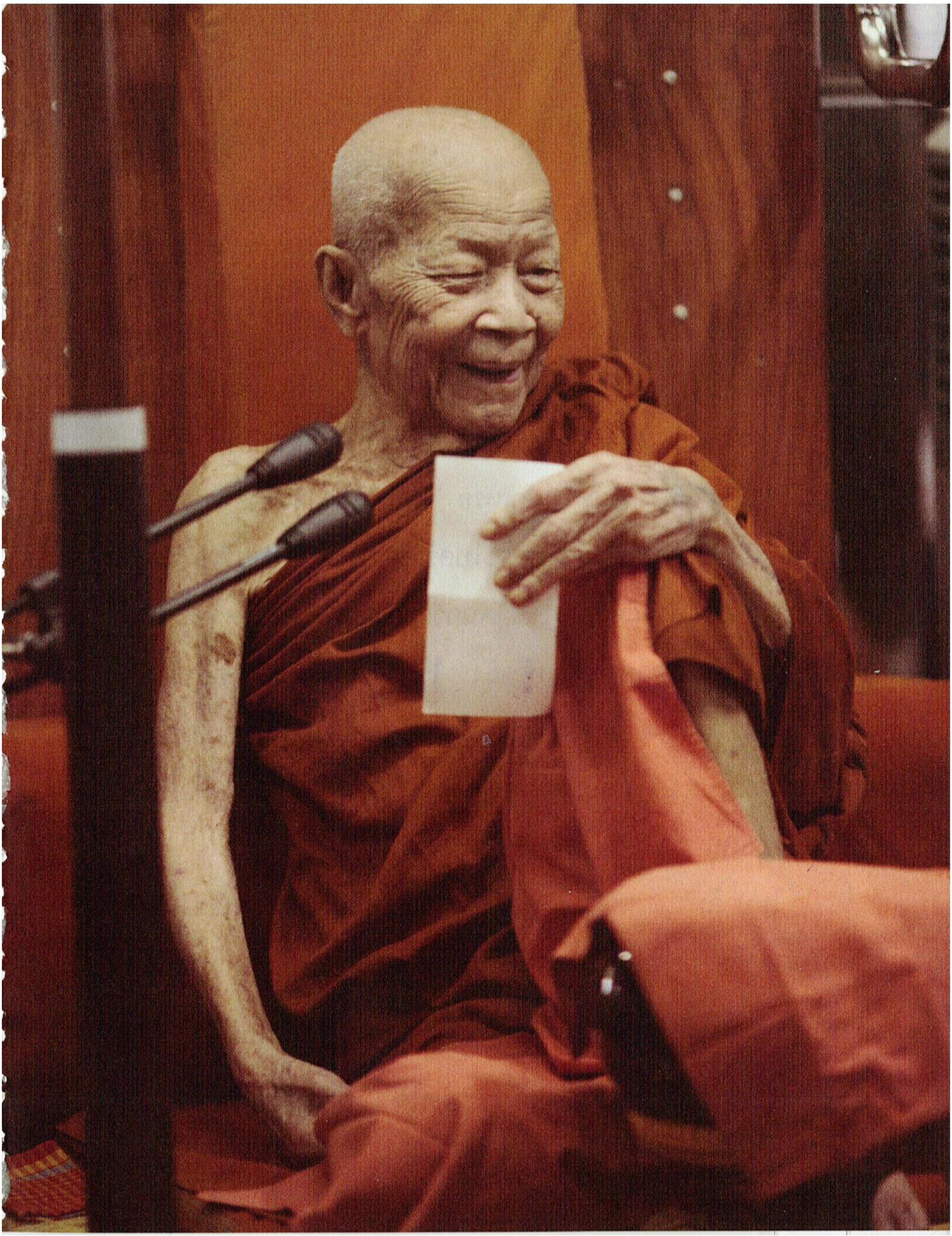
พระพุทธเจ้าก็ตาม พระพุทธเจ้าแท้จริงไม่ใช่เรือนร่าง ไม่ใช่ธรรมชุดเตรียมพร้อม ๒๑๕ ๒๑๕ ร่างกาย เป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ดังที่ตัวได้รู้ได้เห็นอยู่แล้วนี้แล นี่คือธรรมชาติที่อัศจรรย์

เรื่องการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ยังไม่ยุติ ร่างกายขึ้นบนเมรุแล้วมันยังขยันหาเอาซากศพอื่นอยู่เรื่อย **เรื่องจิตเป็นคลังกิเลสนี้สำคัญมากทีเดียว** ศพบางศพไม่ได้ขึ้นเมรุ ถ้าเป็นศพเป็ดศพไก่มันขึ้นเตาไฟเผากันที่นั่น แต่เราไม่ได้เห็นว่าเป็นป่าช้า ถ้าเป็นมนุษย์เอาไปเผาไปฝังตรงไหน นั่นเป็นป่าช้า กลัวผีกันจะตายไป สัตว์ต่างๆ ถูกขนเข้าเตาไฟไม่เห็นกลัวว่าเป็นป่าช้า ยิ่งสนุกสนานกันไปใหญ่ นี่เพราะความสำคัญมันผิดกันนั่นเอง และจิตมันก็ชอบ ขึ้นเมรุแล้วร่างนี้มันไปก้วานหาใหม่ๆ เอาไปขึ้นเมรุเรื่อยๆ ที่ไหนก็ไม่รู้ละ ถ้าธรรมชาตินี้ไม่ได้หลุดพ้นจากกิเลสอย่างเต็มใจแล้ว ความขึ้นเมรุไม่ต้องสงสัย ความจับจองป่าช้าก็ไม่ต้องสงสัย ภพใดก็ตามก็คือภพอันเป็นป่าช้านี้เอง **ป่าช้าเป็นวาระสุดท้ายแห่งกองทุกข์ในชาตินั้น**

เราขยันนักหรือในการเกิดการตายโดยหาหลักฐานไม่ได้ หากฎเกณฑ์ไม่ได้ หาความแน่นอนไม่ได้ ถ้าเรามีความแน่นอนในการเกิดจะเกิดเป็นนั้นเป็นนี้ก็ยังพอทำเนาเพราะภพที่เราต้องการนั้นเป็นความสุข แต่นี่จะปรารถนาอะไรได้สมหวัง ถ้าเราไม่เร่งสร้างเหตุให้เป็น

ความสมหวังเสียแต่บัดนี้คือ

สร้างจิตสร้างใจ สร้างคุณงามความดี ของเราไว้เสียแต่บัดนี้! นี่คือสร้างความสมหวังไว้สำหรับตน แล้วจะเป็นผู้สมหวังเรื่อย ๆ ไปจนกระทั่งถึงแดนสมหวังในวาระสุดท้ายอันเป็นที่พึงพอใจ ได้แก่ "วิมุตติ" หลุดพ้น คือพระนิพพานในอวสาน ก็เห็นว่าสมควร เอาละ ยุติ

ความสบายอยู่ที่จิต

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(หนูมาจากเวียงจันทน์ค่ะ ถวายดอลลาร์ ๑๐๐ ดอลล์) ดีแล้ว มาจากเวียงจันทน์ หลวงตาเคยไปแล้ว เวียงจันทน์เราเคยไป อันนั้นก็น่าจะมีเขาเรียกว่าอะไรไข้หวัดนกเหรอ เราไปนั้นว่าจะช่วยอะไรๆ ไปดูสภาพกลับมาแล้วมาคิดเรื่องเราจะไปสร้างอะไรให้ เป็นตึกเป็นอะไรสำหรับคนไข้ แล้วกำลังเป็นไข้หวัดนกว่าอย่างนั้น ยังไม่หาย ทางนี้ก็เลยไม่ถาม ไม่ทราบว่าตายหรือยัง ไข้หวัดนก มันเป็นอย่างนั้นละกรรมของคน ที่ควรจะได้รับการสงเคราะห์ไม่ยอมรับ มันกรรมของสัตว์ คือไปไหนเราไปด้วยความเมตตาครอบโลก ธรรมดาเมื่อไร ไปที่ไหนดูทุกแห่งทุกหน

ในบาลีท่านแสดงไว้ว่า วุสิตํ พฺรหฺมจริยํ กตํ กรณียํ นาปรํ อิตฺถตฺตายาติ ปชานาติ พรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้ว กิจที่ควรทำได้แก่การอบรมจิตใจให้บริสุทธิ์เต็มที่แล้วกิจอื่นที่จะให้ยิ่งกว่านี้ไม่มี **ไม่มีอะไรที่จะสำคัญยิ่งกว่าการชำระจิตใจ ถ้าจิตใจดีแล้ว ไป**

ที่ไหนดีหมด ถ้าจิตใจขุ่นมัวมัวหมองแล้ว ไปไหนก็ไม่สบาย ขึ้นอยู่บนต้นไม้ไม่สบาย ขึ้นดาวเทียมก็ไม่สบาย ถ้าใจสบายแล้วอยู่ไหนสบายหมดสำคัญที่ใจ ให้พากันอบรมใจนะ ถ้าใจสบายอยู่ที่ไหนอยู่ได้หมด ไม่เลือกสถานที่ อะไร ๆ ว่าสูงว่าต่ำอะไรไม่มี ใจได้ประดับตัวเต็มที่แล้วสบายหมด วางใจให้เหมาะสมกับธรรม ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันแล้วสบายหมด ถ้าใจยังปีนเกลียวกับธรรมอยู่แล้วเรียกว่ากิเลสกับธรรมรบกันยังหาความสบายไม่ได้นะ

ความสบายอยู่ที่จิต ซักฟอกเสร็จเรียบร้อยแล้วสว่างไสว จ้าทั้งกลางวันกลางคืนหลับตื่นเหมือนกันหมด ท่านผู้จิตบริสุทธิ์เป็นอย่างนั้น ยืนก็บริสุทธิ์ นั่งนอนบริสุทธิ์ หลับตื่นบริสุทธิ์ อยู่แสนสบายนั่นละผู้สบายอยู่ที่นั่นละ ผู้เป็นทุกข์คือกิเลสมันเป็นเสี้ยนเป็นหนาม เสียดแทงจิตใจ ไปอยู่ที่ไหนหาความสุขไม่ได้นะ ท่านจึงสอนให้ชำระจิตใจ ให้ชำระจิตใจมันไม่อยากมองมองนู่นหาฟืนหาไฟมาเผาหัวใจ หาอยู่อย่างนั้นละแต่ไม่เคยพอ ไฟเผาหัวใจ ผู้ชำระจิตใจออกหมดแล้ววางหมด

แสนสบาย

พูดอะไรให้มีตัวพยานซิ พูดเฉยๆลมๆแล้งๆหาหลักเกณฑ์ไม่ได้ ไม่มีความหมาย พูดไม่มีหลักเกณฑ์ มีที่ยึดที่เกาะ มีเป็นเครื่องยืนยัน แล้วอยู่ที่ไหนสบาย ลงสุดท้ายก็มาที่ใจ สุขทั่วโลกทุกข์ทั่วโลกก็มาอยู่ที่ใจ พอชำระใจได้แล้วสุขหมด อะไรจะเป็นฟืนเป็นไฟใจไม่เป็นสบาย ท่านจึงสอนให้อบรมภาวนาให้เข้าศีลเข้าธรรม จิตนี้มีเสี้ยนมีหนามคือกิเลสเสียดแทงมันอยู่ตลอดเวลาหาความสุขไม่ได้นะ ไปอยู่ที่ไหนไม่มีความสุข พอเอาเสี้ยนเอาหนามกิเลสออกจากใจหมดแล้วสว่างจ้าเลย ไม่มีอะไร จิตของพระอรหันต์ไม่มีทุกข์ตลอดไปเลย จิตของคนมีกิเลสทั่วโลกดินแดนเป็นทุกข์ทั้งนั้น ดิ้นกัน จิตของท่านผู้สิ้นกิเลสแล้วไม่ดิ้น ยืนเดินนั่งนอนด้วยความสงบเงียบ ไม่มีอะไรเป็นข้าศึก นั่นคือจิตที่บริสุทธิ์ จิตทรงความสุขได้เต็มที่ อยู่ที่ตรงนั้น

(วันนี้ทองคำได้ ๔ บาท ๑๕ สตางค์เจ้าค่ะ) ได้เยอะนะ ทองคำเอาเข้าคลังหลวงนี่ได้เยอะนะทองคำ เราพาพี่น้องหาทองคำเข้าคลังหลวงได้เยอะ มีแต่หาเข้าๆ เราไม่เอาออก มีแต่เอาเข้า ได้เยอะนะ เราพาพี่น้องหาสมบัติเข้าหัวใจของชาติคือคลังหลวงของเราได้เยอะ

พระท่านอยู่ในวัดตั้งภาวนา ท่านไม่มีการมีงาน มีแต่ภาวนา

สำหรับฆราวาสยังวิ่งนู้นวิ่งนี้ ทั้งจะวิ่งใส่อรรถใส่ธรรม ทั้งจะวิ่งเพื่อโลกเพื่อสงสารเพื่อปากเพื่อท้อง ได้เปรียบกัน พระอยู่ในวัดไม่ได้ทำงานจะให้ภาวนาอย่างเดียว แม้เช่นนั้นมันก็ถือโอกาส ความขี้เกียจเข้าไปเหยียบหมด ภาวนาหรือไม่ภาวนาก็ไม่รู้ พระวัดป่าบ้านตาดน่าจะมีแต่พระขี้เกียจภาวนา

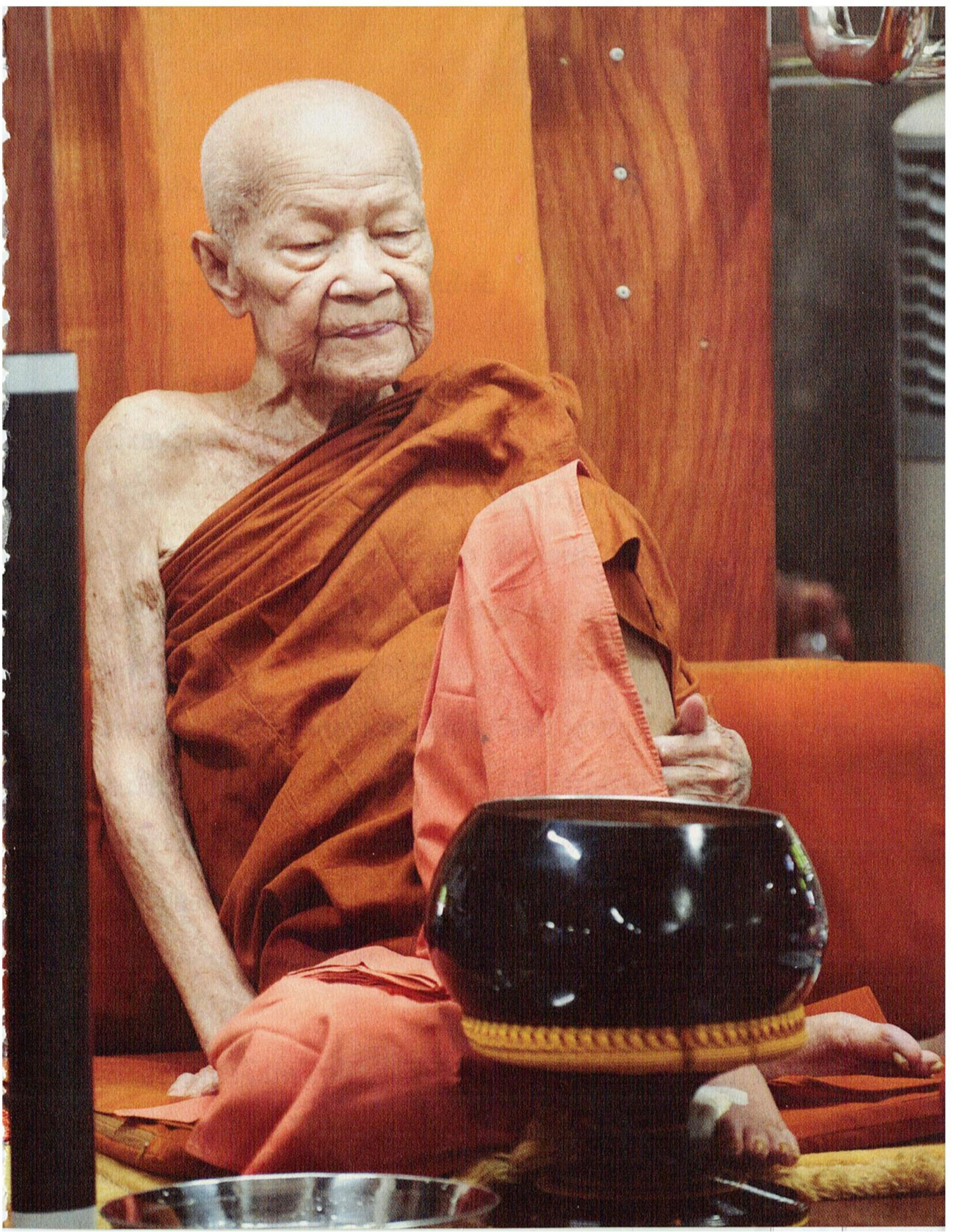
คำว่าภาวนาใครยังไม่เห็นเข้าถึงตัวจริงขององค์ภาวนาแท้คือใจว่าภาวนา ๆ มีแต่คว้าหาอารมณ์มาโปะเข้า ๆ เป็นฟืนเป็นไฟ การภาวนาชำระอารมณ์ออกให้มีแต่จิตสงบผ่องใส นั่นละสบาย สบายจากการภาวนาเป็นอย่างนั้น สบายจากการกินอยู่หลับนอนไม่เท่าไรกวนเรื่อยตอนนี้สบายหน่อยเดี๋ยวกวนแล้ว ๆ สบายทางจิตตภาวนาไม่กวน มีแต่ความสงบ

วันนี้น่าจะไปไกลอยู่วันนี้ อย่างหนึ่งอาจไม่ไป นอนจมอยู่ในกุฏิก็ได้ ถ้าวันไหนไม่สบายไม่ไป นอนในกุฏิเลย ถ้าวันไหนสบายไม่ต้องบอกดีดผึงเลยไป เป็นอย่างนั้นละ วันนี้ไม่มีอะไรพูดละ มีเท่านั้นละพูดให้พี่น้องทั้งหลายฟัง

ผู้ฟังก็ให้ฟังด้วยความสง่างามภายในจิต ผู้พูดพูดด้วยความสง่างามภายในใจ ให้รับกันบ้างซิ พระพุทธเจ้าพูดสอนโลกสง่างามหมด

ทั่วแดนโลกธาตุ พระอรหันต์ท่านพูดกับโลกแสดงธรรมแก่โลกก็สง่างามหมด พวกเราผู้ฟังมีแต่มูตรแต่คูถเต็มหัวใจมันเข้ากันไม่ได้ เข้าใจเหรอ ชำระใจให้สง่างามซิมันถึงน่าดู ใจสง่างามอะไรจะเหมือนไม่เหมือน วันคืนปีเดือนอย่าเอามาเทียบ เทียบไม่ได้ เที่ยงตรงคือพระนิพพาน นี่เทียบแล้ว คือจิตที่บริสุทธิ์เต็มที่แล้วคือพระนิพพาน ไม่ไปหาที่ไหน หานิพพาน จิตที่กิเลสถูกถอดถอนออกหมดเหลือแต่จิตล้วน ๆ นั่นละ พระนิพพานทั้งเป็น ถ้าจิตมีแต่ฟืนแต่ไฟนั่นนรกทั้งเป็น พากันจำเอา อย่าไปหาที่ไหน หาที่หัวใจ ดูหัวใจก็รู้

ทำอะไรถ้าทำจริงผลก็เห็นจริง ๆ นะ ถ้าทำเหลาะ ๆ แหละ ๆ อะไรไม่ก็เป็นชิ้นเป็นอัน ถ้าทำอะไรให้จริงแล้วจริง เห็นผลประจักษ์ใจ ยกตัวอย่างเช่นการภาวนาฟาดกิเลสขาดสะบั้นไปจากใจหมดแล้ว สง่างาม จ้า หลับตื่นลืมตาสว่างจ้าคือจิตสิ้นกิเลส อย่างจิตพระอรหันต์ท่าน ท่านสิ้นกิเลสท่านเอาความจริงออกมาพูด ไม่ใช่พูดลม ๆ แล้ง ๆ ไม่มีตนมีตัว ของท่านมีตัว พระพุทธเจ้าสว่างจ้า-พระอรหันต์สว่างจ้ามาสอนโลกที่มืดบอดให้สว่างไสวขึ้นบ้างพอเห็นศีลเห็นธรรม พากันจำเอานะ ทีนี้ให้พรแล้วจะไป

ขอให้ใจพอ

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ทองคำ ๑๒ อะไร (หลวงตาเอาคลังหลวงแล้ว ๑๒ ตัน ๒๑๒ กิโลแล้วครับ ดอลลาร์ ๑๐,๒๑๔,๖๐๐ ดอลล์ครับ) เข้าคลังหลวง ยอดเงินอะไร (ทางนี้เป็นโรงพยาบาลสงฆ์ครับที่หลวงตาตั้งไว้ ๕๐๐ ล้าน ตอนนี้ได้ ๓๖๙ ล้านกว่าแล้วครับ) เพื่ออะไร (เพื่อสร้างตึกสงฆ์ ๑๐ ชั้นครับ)

ธรรมลี ปัจจัยส่วนตัวพ่อแม่ครูอาจารย์ เช็ค ๗๓,๒๐๐ บาท เช็คธรรมลีนี้ละที่เกาะเราเกาะติด เกาะไม่ปล่อยธรรมลี คงจะเห็นโทษหรือเห็นคุณอย่างไรไม่ทราบ มีอะไรตอบรับเราเรื่อยๆ คือเราไปคนเดียวเที่ยวกรรมฐานเราไม่ค่อยไปกับใคร เราไปคนเดียว แต่ธรรมลีนี้ขโมยเกาะๆ สลัดอย่างไรไม่หลุด เกาะติด นี่คงจะคิดย้อนหลัง เพราะขัดนิสัยเราท่านคงคิดอย่างนั้นละ ขัดนิสัยเราที่ชอบไปคนเดียวอย่างไม่มีใครติดตามได้เลย แต่ธรรมลีติดตามได้ สลัดอย่างไรไม่หลุดธรรมลีคงจะคิดย้อนหลังท่า

เราไปแต่คนเดียว เที่ยวกรรมฐานไปคนเดียว คนเดียวไม่ใช่อะไร มันเป็นตามนิสัย นิสัยมันชอบเด็ด ถ้าไปคนเดียวป่าช้าอยู่กับเราเท่านั้น

พอ ถ้ามีหมู่เพื่อนป่าช้าอยู่สองแห่ง แบ่งนู้นแบ่งนี้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ถ้าไปคนเดียวแล้วป่าช้าอยู่กับเรา มันต่างกันอย่างนั้นละ นี่ธรรมลีชอบเกาะ ธรรมลีนี้เกาะ ใครไม่ได้ติดตามเราได้ง่าย ๆ ละการเที่ยวนี่พูดได้ชัดเจนเลยว่าเด็ด การเที่ยวธุดงค์เด็ด ไปแต่องค์เดียว คือมันสนุกมอบเลยทุกอย่างมอบเลย ๆ ไม่ได้แบ่งรับแบ่งสู้ ถ้ามีเพื่อนมีฝูงมันแบ่งของมันคิดนั้นคิดนี้ ถ้าไปคนเดียวพุ่งเลย มันต่างกัน เราไปคนเดียวพุ่งเลย การทำความเพียรก็พุ่งแบบเดียวกันเลย ไม่ได้มีอะไรแบ่งรับแบ่งสู้ มันผิดกันตรงนั้นละ

แต่นี้ธรรมลีเกาะติด คงจะคิดย้อนหลังท่า คือขัดนิสัยเรา ธรรมลีนี้เกาะติด นอกนั้นเกาะไม่ติด กลางคืนเตรียมของเรียบร้อย ถ้าจะไปวันพรุ่งนี้ไปเที่ยวใครก็ทราบ ๆ เราเตรียมของกลางคืนแล้วก็เดินฉากนู้นฉากนี้ องค์นั้นเดินจงกรม องค์นี้นั่งภาวนา เดินฉากดูหมดแล้วของเตรียมไว้แล้ว พอกลับมาออกทางหลังเลย ตื่นเช้ามาไม่เห็นเราเป็นแต่อย่างนั้น พูดง่าย ๆ คือมันไม่เด็ด ถ้าไปกับหมู่กับเพื่อนเป็นน้ำไหลบ่าไม่รุนแรง มันต่างกันอย่างนั้น ถ้าไปคนเดียวเด็ดเด็ดได้ทุกอย่าง อยากกินก็กิน ไม่อยากกินก็แล้ว มันอยู่กับเจ้าของเรียกว่าป่าช้าอยู่กับเรา มอบเลย เป็นคนอื่นนั้นมันแบ่งรับแบ่งสู้ ไม่ดี

พ่อแม่ครูอาจารย์ท่านคงรู้นิสัยนะ รู้นิสัยว่านิสัยเด็ดว่าอย่างนั้นเถอะ ถ้าเราจะไปเที่ยวไปเลย ว่าจะไปคนเดียวเอ้อขึ้นทันที ใครอย่าไปกวนท่านมหานะ เป็นอย่างนั้นนะ ท่านมหาให้ไปองค์เดียว อย่างนั้นทุกครั้ง เพราะฉะนั้นเราจึงได้ไปองค์เดียว ไปองค์เดียวเงียบเลยๆ กลับมามีแต่หนังห่อกระดูก ท่านต้องดูแล้ว บางทีมันเป็นอะไรไม่รู้นะ เหลืองเหมือนทาขมิ้นเหลืองหมดทั้งตัว มาหาท่านท่านร้องโก้ก อ้าวทำไมเป็นอย่างนั้นละ สักเดี๋ยวท่านจะออกช่องไหนเราคอยฟัง เพราะท่านไม่ได้ไปช่องเดียว จอมปราชญ์ สักเดี๋ยวปั๊บอย่างนี้จึงเรียกว่านักรบนั่นเห็นไหมออกแล้ว กลัวว่าเราจะเสียกำลังใจ อย่างนี้จึงเรียกว่านักรบท่านว่า....

....เดี๋ยวนี้ไม่ได้ไปไหนละ กรรมฐานไม่มีเดี๋ยวนี้ เที่ยวกรรมฐานไม่เป็นเดี๋ยวนี้ เฒ่าแก่แล้ว อยู่กับที่กับฐานไปอย่างนั้นละ ไม่ได้ไปเที่ยวเหมือนแต่ก่อน แต่ก่อนออกเที่ยวไปคนเดียว กรรมฐานไปคนเดียว ไม่มีใครไปด้วยได้ละ ไม่ให้ไป ไปคนเดียว เดี๋ยวนี้ไปไม่ได้ล่ะ เราก็แก่แล้วนี่แก่ขนาดนี้แล้ว รอแต่วันตาย แก่มากแล้ว ถึงเวลามันไปไม่ได้มันก็ไปไม่ได้อย่างนี้แหละ เวลาไปได้ดีดผึงๆ เวลาไปไม่ได้ก็อยู่อย่างนี้ละ อยู่จากนี้ไปกุฏิได้ ไม่ไปที่อื่น แม้แต่ลงทางจงกรมก็ไม่ไหวแล้ว แต่ก่อน

ทางจงกรมอยู่ในป่าๆ พอฉันเสร็จแล้วเข้าทางจงกรมในป่าจนทางจงกรมขยับเข้ามา ขยับเข้ามา สุดท้ายทางจงกรมในป่าไม่มี มาเป็นทางจงกรมอยู่บนกุฏิ จากนั้นทางจงกรมบนกุฏิก็ไม่มีแล้ว หดเข้ามา หดเข้ามา ทางจงกรมมีแต่เสื่อกับหมอน เป็นอย่างนั้นละ

มันอ่อนลงทุกวันๆ ธาตุขันธ์อ่อนลง อ่อนลงทุกวัน แต่ไม่ได้วิตกวิจารณ์กับเรื่องความเป็นความตายไม่วิตก ร่างกายอ่อนลงเท่าไรก็ตามแต่จิตใจไม่วิตก เอาให้มันอย่างนั้นละ ให้มันพอ เอาทุกอย่างถ้าพอแล้วมันพอ อยู่ไหนก็พอ ถ้าไม่พออยู่ไหนก็หิว ยืนเดินนั่งนอนหิว ถ้าพอแล้วอยู่ที่ไหนก็สบาย นี่จิตใจเหมือนกัน ใจกับธรรมถ้ากลมกลืนเป็นอันเดียวกันแล้วพอ ใจ-ธรรมเวลาเข้าเต็มที่แล้วใจกับธรรมเป็นอันเดียวกันนะ เดี๋ยวนี้อ่อนลงทุกอย่างแล้ว อ่อนลงๆ อ่อน แต่ก็ไม่ได้วิตกวิจารณ์ว่าเราความเพียรผลประโยชน์ไม่เพียงพอ ไม่วิตก เพราะมันทำมาพอแล้ว

หากว่าเอาเป็นตัวอย่างก็เป็นได้ล่ะเรื่องความเพียร เอาเป็นตัวอย่างก็เป็นได้ สำหรับเราไม่ใช่คุย มันจริงจังมากทุกอย่าง ถ้าความเพียรก็เพียรจริงๆ ไปแต่คนเดียว กรรมฐานไปแต่องค์เดียว เด็ดตลอด

เดี๋ยวนี้พูดแต่ความหลังนะ คือเดี๋ยวนี้มันไม่ได้เรื่อง อยู่ที่ไหนต้องเอาเสื่อเอาหมอนมัดติดหลังติดคอเดี๋ยวนี้ มันอ่อนลงๆๆ แต่จิตใจไม่วิตกอะไรอ่อนก็ตามขอให้ใจพอ ใจกับธรรมเป็นอันเดียวกันแล้วพอ ฟังซิ

ใจกับธรรมเป็นอันเดียวกันพอ ไปพออยู่ตรงนั้นละจิต ถ้าใจกับธรรมไม่เป็นอันเดียวกันแล้วยังไม่พอ....

นำเรื่องความตายเตือนตัวเอง

เทศน์อบรมฆราวาส เนื่องในโอกาสองค์หลวงตาเป็นประธานฌาปนกิจศพ
พระอาจารย์บุญเติม ฐิโตภาโสณ ศาลาใหญ่วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

.... สิ่งที่มีประจำโลกมาตั้งกัปตั้งกัลป์ คือการเกิดการตาย นี่ก็เผาศพท่านเติม ตายที่โรงพยาบาลแล้วก็เอาศพมาเผากันที่นี่ ท่านเติมนี้เราจัดให้ไปอยู่ที่บ้านนาแอง ทางนู้นไม่มีพระ มาขอพระจากเราก็ได้ส่งไปที่บ้านนาแอง ประมาณสักกี่ปีนะ ได้หลายปีอยู่นะ (๙ ปีครับ) ไปอยู่นู้นก็เป็นโรคเขาเรียกว่าโรคมะเร็ง ประชาชนทั้งหลายก็กลัวกันละโรคมะเร็ง ท่านได้เสียชีวิตเสียแล้วก็นำมา มาเผากันที่นี่เลยวันนี้ งานการจึงมีมากเผาศพพระด้วย ได้เห็นอยู่นั่นดูเอา มาปลงธรรมสังเวชด้วยกัน ไม่มีใครเกินใครแหละ อยู่ในโลกอันนี้มีแต่เกิดกับตาย เผาหรือไม่เผาฝังหรือไม่ฝังก็คือเกิดกับตายเป็นคู่กัน

จงอย่าพากันประมาท ในชาตินี้ก็เป็นชาติที่เหมาะสมแล้วเราได้เกิดเป็นมนุษย์ บรรดาสัตว์ทั้งหลายเกิดในน้ำบนบก บนฟ้าอากาศนอกอากาศที่ไหนเกิดได้หมด ตายได้หมด แต่เรามาเกิดนี้ก็ได้มาพบพระพุทธศาสนา ได้มาทำบุญให้ทาน แล้ววันนี้ก็มีศพพระตายแล้วก็มา

เผาต่อหน้า ให้ได้เห็นด้วยกันทุกคน ไม่มีใครจะแซงหน้าใครกันไปได้ละ เกิดแล้วต้องตาย เกิดแล้วต้องตาย ในเวลานี้มีชีวิตอยู่อย่าได้พากันประมาท ความดีงามให้พากันเสาะแสวงหา อย่าหาตั้งแต่ความชั่วช้าลามก ครั้นได้มาก็มีแต่ฟืนแต่ไฟเผาไหม้ทั้งเมืองมนุษย์เมืองคนเมืองผีได้ไปเกิดหมดนั่นละ เพราะตัวเองเป็นผู้คึกคะนองในทางไม่ดี สร้างแต่ความชั่วตายแล้วก็มาเผาตัวเองนั่นละ

วันนี้ได้เห็นเป็นพยานนี่เผาศพพระก็เห็นอยู่นี่ พระนี่ชื่อท่านเติม อายุ ๔๙ (พรรษา ๒๖ ครับผม) เราได้ส่งไปอยู่ที่วัดบ้านนาแอง ไปแล้วถึงเวลาก็ตายเหมือนกันหมด นี่ตายแล้วนี่ก็มาเผากันที่นี่ละ ขออย่าประมาท เวลามีชีวิตอยู่ให้คัดเลือกตัวเอง วันนี้จนกระทั่งถึงนอนหลับเราได้คิดได้ทำอะไรไว้บ้าง มีดีมีชั่วแทรกกันไปอะไรฝ่ายใดมากฝ่ายใดน้อยนั้นละเราจะเป็นผู้รับกรรมด้วยกันทั้งสองฝ่าย เวลามีชีวิตอยู่นี้อย่าได้เสียอกเสียใจในภายหลังทั้งๆ ที่เราสามารถทำได้ทุกอย่าง ให้ทำเอาเสียเกิดมาในชาตินี้นะ เวลาไปเกิดใหม่ไปโดนเอานรกก็ได้นะ ชาตินี้

เป็นชาติที่แน่นอนให้สร้างคุณงามความดีเสีย ตายแล้วคำว่านรก-สวรรค์-นิพพานนี้มีอยู่เป็นประจำตั้งกัปตั้งกัลป์ ใครทำกรรมดีกรรมชั่วอย่างใดไว้ก็ไปเกิดที่นั่นละ

นี่เรามาสร้างความดิบความดี ใจเป็นของฝึกฝนอบรมได้ ท่านจึงสอนให้อบรมจิตใจ ใจเป็นของฝึกฝนได้ ฝึกไปทางที่เลวก็เลวไปเรื่อย ฝึกไปทางที่ดีก็ดีไปเรื่อย นี่ให้เราฝึกฝนความดีของเราให้ถนัดในหัวใจของเรา ตายแล้วบุญบาปนั่นละจะพาเราไป เพราะบุญกับบาปเราผู้สร้างเอง เราสร้างบุญได้บุญ สร้างบาปได้บาปเอาจนกระทั่งหมด บุญบาปละได้หมดถึงนิพพานไม่ต้องมาเกิดอีก นั่นเป็นสุดขีดของผู้สร้างความดี สุดขีดของผู้สร้างความชั่วก็ลงนรกอเวจี ให้พากันระมัดระวัง

คำพูดคำสอนเหล่านี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้านะ ไม่ใช่เป็นคำสอนของพวกหูหนาตาเถื่อนมาสอน เป็นจอมปราชญ์มาสอนไว้ ทำบุญได้บุญ ทำบาปได้บาป นรกมี สวรรค์มี นิพพานมี คนที่สร้างความดีย่อมไปทางสูงคือไปทางสวรรค์-นิพพาน คนสร้างความชั่วไปทางต่ำลงนรกอเวจี ให้เราคิดอ่านเสียตั้งแต่บัดนี้นะ ตายแล้วจะไม่ได้ทำ

ตายแล้วไม่ได้คิด ให้คิดตั้งแต่บัดนี้ สร้างพุทโธ-ธัมโม-สังโฆจอมปราชญ์ทั้งหลายสอนเอาไว้ แล้วฉุดลากสัตว์โลกทั้งหลายให้ไปสู่สถานที่ดีคติที่สมหวังมามากต่อมากแล้ว เราก็ให้พากันอุตส่าห์สร้างทางที่ท่านสอนไว้ และสมหวังทุกสิ่งทุกอย่างที่เราปรารถนาและทำตามคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นละ

วันนี้ไม่พูดอะไรมากนัก มีต้นเหตุนี่ละที่ว่าพระตายแล้วก็มาเผากันที่นี่ รวมกันเลยกลายเป็นหลายงาน คนจึงมาแน่นเต็มศาลาเลย แล้วไปก็ให้เอาเรื่องความตายนี้เป็นที่ระลึกในจิตใจ ใจจะไม่ได้ประมาทจะสร้างความดีเรื่อยๆ ไปนะ หลวงตาก็แก่พูดมากเท่าไรก็ยิ่งอ่อนลงๆ ไม่เหมือนแต่ก่อนละ ปีนี้ร่างกายทุกอย่างอ่อนลง พูดมากก็เหนื่อยลำบาก ให้ท่านทั้งหลายนำเรื่องความตายนี้ไปเตือนตัวเอง ก่อนตายให้สร้างความดิบความดีไว้ใส่ตน ความดีนั้นละเป็นคู่มิตรคู่สหายคู่พึ่งเป็นพึ่งตายได้ ความชั่วพึ่งมันไม่ได้ล่ะ มีตั้งแต่หลอกคนชั่วให้หลงในทางที่ผิดทั้งนั้นละ เอาล่ะวันนี้พูดเพียงเท่านี้ จะให้พรท่านทั้งหลายที่มา ให้นำสิ่งที่เป็นมงคลทั้งหลายนี้ไปเป็นคติเครื่องเตือนใจตัวเองก็จะมีความสุขความเจริญต่อไป อนาคตที่สมหวังจะเป็นของเรา เอาล่ะทีนี้จะให้พร

ว่างอยู่ที่จิตกับกิเลส

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดสังโฆญาณวิสุทธิโสภณ (ภูสังโฆ)
เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

....จะตรงไปทางโคราช-กรุงเทพมันไปไม่ได้ล่ะ กักทางตลอดเลย มันไม่สะดวกในการไปการมา ทางไปทางอุดร-บ้านผือ-สกลนครไปได้สะดวก ตรงไปนู้นไม่ได้เขาสะกัดไว้หมดท่า นี่ก็เพราะข้าศึกนั่นแหละข้าศึกในตัวเราเอง ระแวงแคลงใจเขา ตัวเองไม่เคยระแวงแคลงใจว่ามันสร้างพิษสร้างภัยใดขึ้นมา ระวังตั้งแต่นู้นตัวสร้างพิษไม่ระวัง

อยู่นี้มันก็สบายอยู่ในป่าในเขาสบาย อยู่ในเขาเงียบ ธรรมดามันเงียบหมดตลอด ยิ่งเข้ามาสู่สถานที่จะบำเพ็ญเพียรก็เหมือนกับเป็นที่ตั้งเวทีขึ้นมาละ สติก็มาเองๆ แต่ที่อย่างนี้เสือไม่มี ไม่เหมือนแต่ก่อนแถวนี้ป่าเสือนะนี่ ดงบ้านตาดเป็นดงป่าเสือ จังหวัดไหนก็ตามเสือมีอยู่ทุกจังหวัด เพราะเรานักท่องเที่ยว ที่เช่นนั้นละเราไปอยู่ในที่เช่นนั้นความเพียรดี เวลากลัวตายแล้วจิตมันเข้าข้างใน แต่ส่วนมากมันไม่เข้าถ้าเข้าแล้วก็หายกลัว

ลงทางนู้นก็ไม่ได้ไป ลงไปทางโคราชไปทางนู้นไม่ได้ไป ตั้งด่าน

อะไร มนุษย์นั่นละตั้งด่าน มนุษย์ในเมืองไทยนี่ละตั้งด่านใส่กัน มันเหมือนบ้า เราอยากว่าอย่างนั้น กิเลสตัวมันสร้างพิษสร้างภัยตัวเป็นข้าศึกศัตรูมันมีอยู่ในใจไม่ตั้งด่านดูมันนะ สติไม่มี ตั้งด่านดูกิเลสมันคิดเรื่องอะไรๆ ไม่ดู กลัวเหมือนคนกลัวผี ที่ไหนมีผีแล้วจิตไปอยู่กับผี หากว่ากลัวกลัวแต่ก็อยู่ในป่าช้า กลัวป่าช้า ถ้าไม่กลัวมันอยู่กับธรรม ท่านสอนผู้ภาวนาจึงให้จิตอยู่กับธรรมเราภาวนาแบบไหนให้อยู่นี้ จิตไม่มีโอกาสออกไปเที่ยวข้างนอกมันก็อยู่นี้ จิตเมื่อมีผู้อารักขาคือสติแล้วมันจะอบอุ่นแล้วมั่นคงๆ เรื่อยๆ นี่ทำหมดแล้วนะนี่ ไม่ใช่ว่ามาคุยว้อๆ เฉยๆ ทำหมดแล้วสติไม่ออก จิตอยู่กับตัวมันจะกลัวขนาดไหนก็ตามมันจะเข้ามาที่นี่ เข้ามาถึงที่นี่แล้วไม่กลัว จิตไม่มีที่พึ่งกลัว ถ้าจิตมีธรรมเป็นหลักใจแล้วไม่กลัวละ

แต่ก่อนมาทางหมู่บ้านไหนนะ เดี๋ยวนี้ตัดมาทางนี้ ออกจากวัดก็มาทางทิศใต้ปั๊บๆๆ เข้านี่เลย ถ้ามาทางหมู่บ้านนู้นตามลำดับไกล ผ่านบ้านนั้นบ้านนี้กว่าจะมาถึงไกล นี่ออกจากวัดทางตรงมาเลยมานี่เข้าเลย ในหนังสือท่านแสดงไว้ว่า วุสิตํ พฺรหฺมจริยํ กตํ กรณียํ ผู้เสร็จกิจ กิจนั้นกิเลสเป็นข้าศึกพอฆ่ากิเลสที่มีในใจแล้ว

หมดงาน พระอรหันต์หมดงาน หมดโดยสิ้นเชิง งานอย่างนั้นอย่างนี้ไม่เรียกว่าเป็นงานนะ งานสำคัญคืองานที่กิเลสบ่งการงานจำเป็นเรียกว่ามีงาน แต่มันจำเป็นจริงๆ ก็คืองานแก้กิเลส เมื่อแก้ได้จริงๆ หมดแล้วไม่มีงานนะ วุสิตํพฺรหฺมจริยํ เรียกว่าท่านผู้สิ้นแล้วอันข้าศึกคือกิเลส ฆ่ามันได้แล้วไปที่ไหน ก็ไม่มีงาน เป็นคนว่างงาน จิตสิ้นกิเลสแล้วเป็นจิตที่ว่างงาน ไม่ยุ่งกับอะไร

นี่อ่อนลงทุกวันละธาตุขันธ์ อ่อนลงทุกวัน หลังก็เจ็บเดี๋ยวนี้เจ็บหลัง มันจึงไม่สะดวก ไปไหนมาไหนไม่สะดวก อันนี้ก็เป็นอันหนึ่ง นี่ได้ห่อไว้ (แผลที่เท้า) ไปไหนต้องขึ้นรถ มานี่ก็มีรถน้อยมา รถน้อยเอามาจากบ้านตาดหรือไงไม่รู้ ส่วนมากเขาจะเอาแนบอยู่ในรถนั่นละมา ออกจากนั้นก็ขึ้นนี้ ออกจากนี้ก็ขึ้นรถนี้แล้วก็ขึ้นรถใหญ่ เป็นอย่างนั้นละ

เหมาะล่ะการประกอบความพากเพียร อยู่ที่นี่เหมาะ อยู่ในป่าในเขา ผู้จะธรรมเจริญในใจมักจะวัตถุภายนอกขาดแคลน การอยู่การกินใช้สอยขาดๆ เขินๆ กินอะไรก็แล้วไปๆ เลย แต่จิตมุ่งธรรมตลอดนั่นละธรรมเจริญ เพราะฉะนั้นพระกรรมฐานท่านจึงอยู่ในป่าในเขา บางแห่งสามสี่หลังคาเรือนไปอยู่ เที่ยวแต่ก่อนอย่างนั้นละ อยู่ในบ้านใหญ่ไม่เคยไม่ไป ไปหาอยู่บ้านเล็กๆ น้อยๆ ในป่าในเขา มันมีอยู่นะบ้าน

เรามองไปนี้ เหมือนมันมีแต่ป่าครั้นไปแล้วมันมีบ้านคนอยู่แทรกอยู่นั่นละ ไปบิณฑบาตกับเขาแหละ เพราะไม่ได้ห่วงใยอะไรกับอาหารการกิน ห่วงแต่ธรรม ขอให้ได้บำเพ็ญธรรมสะดวกดี ๆ อย่างนั้นละ

นี่เอาเสียจนกระทั่งหมดงาน พระอรหันต์และพระพุทธเจ้าลงมาทุกพระองค์อรหันต์ทุกพระองค์เป็นอันเดียวกันหมด เรียกว่าผู้หมดงาน หมดงานทำ กิเลสตายหมดแล้วก็ไม่มีงาน นี่ก็ทำไปอย่างนี้ละเพื่อธาตุเพื่อขันธ์ หรือนั่งภาวนาสงบใจไปธรรมดา ถ้ากิเลสสิ้นแล้วเรียกว่าเป็นผู้หมดงานแล้ว หมด ถ้ากิเลสยังไม่สิ้นมีมากเท่าไร น้อยเท่าไรเป็นงานทั้งนั้นละ งานยุ่ง ถ้ากิเลสมันสิ้นแล้วเป็นคนหมดงาน อยู่ไปดูไปฟังไปทำไปแต่ไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญเหมือนกิเลสพาทำ ถ้ากิเลสพาดูพาฟังพาอะไรนี้นี่เป็นตัวสำคัญมากเป็นภัยต่อเรา ถ้ากิเลสขาดลงไปแล้วดูอะไรก็ดูได้หมด ไม่มีอะไรเป็นภัย เหนือมันหมดแล้ว นั่น

เพราะอย่างนั้นท่านจึงว่าพระพุทธเจ้า-พระอรหันต์ทุก ๆพระองค์เป็นผู้หมดงาน ว่างหมดเลย จิตใจว่าง ถ้าจิตใจว่างแล้วว่างละ ถ้าจิตใจยังมีกิเลสอยู่จะขึ้นอยู่บนอากาศมันก็ไม่ว่าง มันไม่ว่าง มันว่างอยู่ที่จิตกับกิเลส กิเลสสิ้นแล้วว่างเลย

ถ้ากิเลสยังมีอยู่ไม่ว่างตลอดไป เอาให้มันเห็นจิตว่างเป็นจิตอย่างไร พระพุทธเจ้าสอนไว้แท้ๆ เป็นสวากขาตธรรมตรัสไว้ชอบแล้วทำไมเราไม่เข้าไปถึง ท่านตรัสไว้ชอบแล้วเราทำตามท่านมันก็ชอบ สุดท้ายก็หมดงานฆ่ากิเลส งานในโลกไม่มีอะไรสำคัญ ขอให้งานฆ่ากิเลสสิ้นไปแล้วอยู่ไหนสบาย เรียกว่าผู้หมดงาน ว่างไปหมดเลย

มาในชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายที่พูดให้ประชาชนญาติโยมฟังที่ใกล้ชิดติดพันไม่พูด แต่ลูกศิษย์ลูกหาไม่เคยพูด พูดกลางๆ ไปเสีย ถ้าจะพูดพูดเฉพาะบอกตรงๆ เลย บอกตรงๆ ถามตรงๆ เป็นอย่างไร จิตเวลานี้พิจารณาอะไรนั่นเท่านั้น พอบอกว่าจิตพิจารณาอย่างนั้นรู้แล้วนะ ผู้เหนือกว่ารู้ปั๊บทันทีเลย รู้ปั๊บทันที นั่นละรู้อยู่กับเจ้าของ สนฺทิฏฺฐิโก รู้ด้วยตนเอง

มีแต่จะกลับเท่านั้นละ ไม่ไปไหนกลับวัด งานคนมาเกี่ยวข้องยิ่งมากนะ แต่เราปิดประตูกันไว้ไม่ให้เข้า ถ้าจะมีธุระอะไรจะมีพระไปติดต่ออีกทีหนึ่ง ไม่อย่างนั้นไม่ได้นะตายกับคน ถ้ามีคนมากงานยุ่งมาก ให้มีแต่กิเลสกับธรรมฟัดกันนั่นละงานเพื่อว่าง พอกิเลสขาดสะบั้นหมดแล้วว่างหมดเลย เดินนั่งนอนอยู่ด้วยความว่างทั้งนั้นละ เรียกว่าหมดงาน งานใหญ่เท่าไรก็คืองานกิเลสนั่นละ

พระมีอยู่นี้กี่องค์ (๒๗ องค์ครับผม) พระ ๒๗ องค์ แต่จะมีมากขนาดไหนมันก็สงัด สะดวกสบายไม่มีงานกวน อยู่นี้เราก็สะดวกเหมือนกัน กับนักบวชทั้งหลายที่อยู่เด้นๆ ด้านๆ ไม่ได้เรื่องนะใครภาวนาดีๆ นั่นละธรรมอยู่กับคนนั้นนะ ธรรมไม่อยู่กับคนขี้เกียจขี้คร้านอะไร อยู่กับความขยันหมั่นเพียร เอาเสียให้จนมันขาดสะบั้นกับจิต จากนั้นหมดงาน ผู้หมดงานจริงๆ คือพระอรหันต์-พระพุทธเจ้าทุกพระองค์หมดงาน ว่างเลยตลอด งานเหล่านี้เราก็ถือว่ามันเป็นงานภายนอกต่างหากนะ ทำนั้นทำนี้ แต่งานสำคัญคืองานภาวนาแก้กิเลสนี่เป็นงานหนักมากอยู่ พอแก้อันนี้ได้แล้วที่ไหนก็ไม่มีงานละ ไม่มีงานกวนใจ กิเลสไม่มีไม่มีอะไรกวนใจล่ะ เอามันเป็นอย่างนั้นละ มันถึงสมชื่อสมนามว่าเราได้มาบวชและได้มาบำเพ็ญศาสนา ให้มันเห็นภายในจ้าอยู่อย่างนั้น นั่นละเรียกว่าผู้ว่างงาน

พระพุทธเจ้า-พระอรหันต์ทุกพระองค์เป็นประเภทที่ว่าว่างงานหมดเลย ทำภายนอกอย่างนี้ทำธรรมดาพออาศัยธาตุขันธ์อยู่เท่านั้นละแต่กิเลสเต็มหัวใจ ทีนี้พอฟาดกิเลสขาดจากหัวใจหมดแล้วจิตว่างหมดทีนี้ อยู่ที่ไหนก็ได้สร้างให้อยู่ก็อยู่ไป สำคัญที่กิเลสอยู่หัวใจมีอำนาจมากยุ่งมากนะ พอกิเลสขาดจากหัวใจแล้วไม่มีงาน หมด พระพุทธเจ้า-

พระอรหันต์ทุกๆ พระองค์ไม่มีงาน เป็นจิตที่ว่างงาน ว่างเลยอะไรที่เป็นกิเลสไม่มีก็ไม่กวนใจ คิดธรรมดาอย่างนั้นๆ มันไม่เป็นกิเลส ถ้าจิตมีกิเลสอยู่แล้วคิดอย่างไรมันก็เป็นกิเลสอยู่ในตัวของมันนั่นละ มันเอาไปกินจนได้ถ้ามันมีอยู่นั้น ถ้ามันไม่มีแล้วเป็นคนว่างงาน อยู่ที่ไหนว่างหมด ในโลกนี้ก็ว่าง รอแต่ขันธ์พอขันธ์พังแล้วก็ดีด นี่ละว่างงาน

เอาล่ะทีนี้ลากลับแล้วนะ ถ้าอยู่นานๆ เดี๋ยวบรรดาพี่น้องลูกศิษย์ลูกหาขนาบไล่มันเสียเกียรติเข้าใจไหม ไปด้วยความถูกขับไล่นี่มันเสียเกียรติ ต้องไปโดยลำพัง ระยะจะนี้ไปไหนมาไหนเขากั้นทางหมดนะ ข้าศึกของเมืองไทยเองละเป็นข้าศึกต่อกัน แล้วพระก็เป็นข้าศึกกับเขากันเลย นี่เขาว่าที่ไหนไม่ควรไปเราก็ไม่ไป ให้เป็นอะไรไม่เป็นแต่มันก็เป็นเรื่องทำให้เสียเวลา รำคาญเท่านั้นเอง นี่มันใกล้แล้วนะนี่ อายุ ๙๗ กำลังเข้า ๙๗ จะเต็มวันที่ ๑๒ สิงหา ๙๗ ปีเต็ม ให้พรย่อๆ แล้วก็ไปแล้วนะ

สร้างความดีแล้วจิตใจเบา

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ชาวพุทธเราเป็นผู้ใจบุญ ไปไหนไม่อดอยากขาดแคลน สิ่งเหล่านี้ติดตัวไปไม่ได้ บุญกุศลเท่านั้นติดไป ให้พากันสร้างบุญสร้างกุศล บาปก็แอบไปด้วยนะ เราไม่อยากได้บาปแต่สร้างแต่บาป ก็หาบแต่กรรมไป เข้าใจไหมล่ะ ให้สร้างบุญสร้างกุศลนั่นแหละ ไปไหนเย็นใจสบายใจ สร้างบุญสร้างกุศลมาก ๆ จิตใจเบาหวิวเลย มันมาเบาอยู่ที่ใจนะ เราสร้างอะไรก็ตามความดีงามทั้งหลายมาเบาอยู่ที่ใจของเรา เบาหวิว ๆ พอลมหายใจขาดก็ดีดเลย ดีดขึ้นนะ ไม่ใช่ดีดลง คนสร้างบาป สร้างกรรมมาก ๆ ดีดลงเลย ถ้าคนสร้างบุญสร้างกุศลมาก ๆ ดีดขึ้น ให้จำเอาไว้

คำนี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ ท่านสอนใครไม่มีผิด เรียกว่าสวากขาตธรรม ท่านตรัสไว้ชอบแล้วทุกอย่าง ให้เราปฏิบัติตามท่าน เราจะเบาหวิว ๆ นะ ไอ้ไปแล้วจมเลย ๆ ภูเขาทั้งลูกยังไม่หนักเท่ากรรมของคนที่สร้างแต่ความชั่ว สร้างแต่ความชั่วจมเลย ๆ

สร้างแต่ความดีนี้ดีดเลยๆ ให้พากันจำเอา สร้างความดีแล้วเบาจิตใจเบาหวิวๆ เลย สร้างแต่ความชั่วหนัก พอคิดถึงเรื่องความเป็นความตายความเดือดร้อนที่เคยทำความชั่วมา มันปรากฏมาถ่วงจิตใจให้หนักอึ้งทีเดียว แต่ความดีทั้งหลายเราคิดถึงความเป็นความตาย แล้วก็คิดถึงความดีนี้ดีดเลยนะ จำเอา วันนี้พูดเท่านั้นละ ไม่พูดมาก เหนื่อย ต่อไปนี้จะให้พร

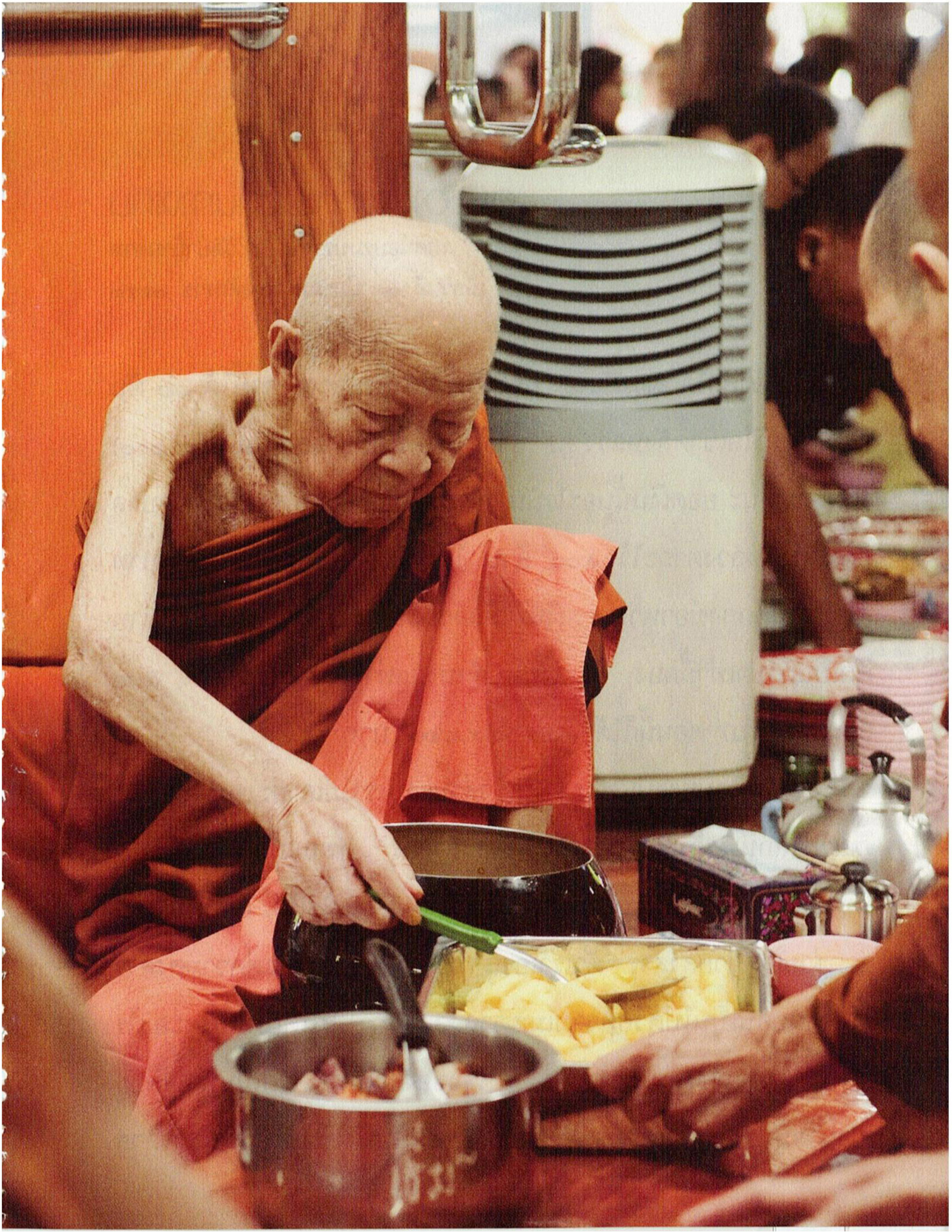
ใจสบายแล้วหมดที่หมาย

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

วันนี้จะเอาของไปโรงพยาบาลไหนไม่รู้ ไปโรงพยาบาล ไปแต่ละโรงๆ วันหนึ่งๆ เอาของไปให้โรงพยาบาลแต่ละโรงๆ คำนวณเอาไว้ระยะสั้นยาวขนาดไหนกำหนดไว้แล้วก็ไปตามนั้น

อาทิตย์นี้ไม่สบาย มันเป็นของมันอยู่ภายใน ไม่สบายอาทิตย์นี้แต่ใจสบายอยู่ ใจไป ร่างกายไม่สบายจับยกขึ้นรถไป ใจสบายใจไป ใจสบายแล้วหมดที่หมาย ให้พากันจำเอาไว้ จะไปเกิดไปตายที่ไหนหมดความหมาย ใจสิ้นสุดการท่องเที่ยวในวัฏสงสาร เมื่อใจสิ้นสุดการก้าวการถอยแล้วก็อยู่ เรียกว่าธรรมกับใจเป็นอันเดียวกัน ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกัน อยู่ที่ไหนก็อยู่ได้สบาย ๆ

วันนี้ก็ยังจะไปอยู่นะ ฉันเสร็จแล้วก็จะไป เอาของไปให้โรงพยาบาลต่าง ๆ

อย่าเอาขวากหนามกั้นทางเดิน

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ทองคำได้ ๑๒ ตันนะ ทองคำที่เข้าคลังหลวงคราวนี้ได้ ๑๒ ตัน กับ ๑๒๕ กิโลเข้าคลังหลวง ดอลลาร์ได้ ๑๐ ล้าน ๒ แสน (๑๐,๒๑๔,๖๐๐) ได้เยอะอยู่นะ ยอดเงินนั้นอะไรนั่น (ตึกสงฆ์อาพาธ ๑๐ ชั้น โรงพยาบาลอุดรธานี หลวงตากะไว้ ๕๐๐ ล้าน ได้ตอนนี้ ๓๓๑,๐๓๙,๘๒๓ บาทครับ) นี่ตึกสงฆ์อาพาธยอดเงินที่ได้แล้วนะนี่ ๓๓๑,๐๓๙,๘๒๓ บาท คิดเป็นผ้าป่าเท่านี้กอง ตึกสงฆ์มันคำนวณเท่าไร (คำนวณไว้ ๕๐๐ ล้านบาทครับ) ตอนนี้ก็ได้ ๓๓๑,๐๓๙,๘๒๓ บาท

นี่ได้รวมทางนู้นรวมทางนี้เข้าส่วนรวม เราไม่เอาอะไรละ หากดิ้น. ดิ้นเพื่อโลกนี่เราดิ้นจริงๆ ดิ้นเพื่อโลกสงสาร ความเมตตาทางไหนๆ ให้หมดเลย สำหรับวัดนี้ไม่มีเงินไม่มีวัดนี้ สมบัติอะไรไม่มี ออกหมดเลย ออกช่วยโลกช่วยสงสาร ตัวเราเองเราไม่เอาอะไรละ มีแต่ความสงสาร ที่ดีดดิ้นอยู่นี้เป็นไปด้วยความเมตตาสงสารนะ ไม่ได้เป็นเพราะอะไร บีนไปๆ อย่างนั้นละทุกวัน เจ้าของจะเป็นอะไรก็เป็นหัวใจดีอยู่ ร่างกายมันจะพังด้วยกันหมดเอาพัง เวลามันไม่พังใช้มันไป เรื่องร่างกาย

มันไม่แข็งแรงละ อ่อนแอ แต่ใจมันไม่อ่อนนะใจ แข็งแกร่งตลอดเวลา พูดให้มันเต็มยศก็สว่างจ้าไปหมดละ

นี่ละคุณค่าแห่งการอบรม เฉพาะอย่างยิ่งจิตภาวนาเอาจริงเอาจังภาวนา เวลามันปรากฏผลขึ้นมาก็เป็นที่พอใจ ในบางครั้งก็ยังเคยพูดนี่นะ เดินจงกรมอยู่วัดดอยหรืออะไรนะ วัดดอยธรรมเจดีย์ เดินจงกรมอยู่ตอนเช้า จิตตอนนั้นมันเข้าขั้นว่าง ว่างหมดเลย ดูจิตเจ้าของมันสว่างไสวมันว่าง ยืนรำพึงอยู่นั้น โห..จิตเราทำไมมันถึงสว่างไสวมันถึงว่าเอาขนาดนี้น้า อัศจรรย์ใจเจ้าของ สักประเดี๋ยวธรรมท่านเตือนขึ้นมา มันจะสว่างขนาดไหนถ้ามีจุดมีต่อมอยู่ที่ไหนนั้นแหละมันยังมีภพมีชาติอยู่ ไม่จัดว่าสว่างเต็มที่ ความหมายว่าอย่างนั้น สะดุดใจกึ๊กเลย

นั่นละเวลาสว่างจนเจ้าของอัศจรรย์เจ้าของ มันสว่างหมดเลย อัศจรรย์เจ้าของแล้วธรรมท่านก็เตือน ถ้ามีจุดมีต่อมอยู่ที่ไหนนั้นแลต่อมแห่งภพแห่งชาติจะกลับมาเกิดมาตายอีก จุดนั้นละจุดภพจุดชาติ สะดุดใจ นี่ก็ได้มาเล่าให้พี่น้องฟัง เพราะเราทำมาเต็มเม็ดเต็มหน่วยทุกอย่าง ไม่ได้เหยาะแหยะนะ ทำความพากความเพียรทุกด้าน เอาจริงเอาจังมากทีเดียว เหลาะๆ แหละๆ มาพิจารณาดูย้อนหลัง

เจ้าของไม่มี ถึงจะยากลำบากล้มลุกคลุกคลานเอาล้มลุกขึ้นซัดกันอีกตลอดมา แล้วก็ได้ผลอย่างนี้ละ ปรากฏผลเป็นที่พอใจ จิตใจสว่างไสวอยู่อย่างนั้นตลอด

นี่คุณค่าแห่งความอุตส่าห์พยายาม อย่าเหยาะแหยะนะ ให้มีความขยันหมั่นเพียรทุกอย่าง อย่าเหยาะ ๆ แหยะ ๆ ทำอะไรก็เหยาะ ๆ แหยะ ๆ จะรักษาศีลก็กลัวจะตายเสีย รักษาศีลไม่ได้มากได้ ๕ ได้ ๘ เป็นบางครั้งบางกาล เป็นวัน ๗ ค่ำ ๘ ค่ำควรจะได้ศีล ๘ มันก็ไม่ได้ ส่วนศีล ๕ ประจำตนควรจะได้นี้มันก็ไม่ได้เสีย มองดูศีลดูธรรมในเจ้าของไม่มีแล้วจะไปสวรรค์ชั้นพรหมไปนิพพานก็ไม่ทราบจะเอาอะไรพาไป ความขี้เกียจขี้คร้านมันไม่ได้พาไป มันพาจม พากันจำเอานะ ถ้าว่าความขยันหมั่นเพียรบำเพ็ญความดีงามมันถึงจะไปได้

ท่านผู้ที่หลุดพ้นเป็นคติตัวอย่างของพวกเราเป็นอย่างดีเลิศมา ก็คือพระพุทธเจ้าพระสาวกทั้งหลายนี่ละท่านเอาจริงเอาจัง เป็นคติตัวอย่างของพวกเราได้เป็นอย่างดี เราอย่าเอาขวากเอาหนามไปกั้นไปกันทางเดินที่ท่านสอนไว้เรียบร้อยราบรื่นดีงามให้ดำเนินตามนั้นนะ

ไม่เช่นนั้นมันจะไปไม่รอด มองที่ไหนมีแต่ความขี้เกียจขี้คร้านท้อแท้อ่อนแอใช้ไม่ได้นะ ให้พากันอุตส่าห์พยายามทำลงไปแล้วผลมันได้แก่เรานี่ละ ลำบากขนาดไหนก็ได้แก่เรา ไม่ได้แก่ใครละ ขี้เกียจขนาดไหนก็ได้แก่เรา ได้แก่เรานั่นละ ความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงไรก็มาได้แก่เรา ให้พากันจำเอานะ เท่านั้นละ ไม่พูดมาก เหนื่อยนะ ให้พรละ

ใครดีเอาเป็นคติสอนใจ

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓

เวลาว่างเข้าวัดเข้าวาละดีละนะ ถ้าปล่อยเลยไปตามโลกมันเตลิดเปิดเปิง ไปแล้วไม่กลับ ไปเตลิดเปิดเปิงไปเลย ไปด้วยความเพลิดเพลิน คือความเพลิดเพลินจะไม่พาใครยับยั้งละ ไปเรื่อยไม่มีธรรมในใจไม่ดูตัวเสมอไปดูตั้งแต่คนอื่น คนนั้นเป็นอย่างไร คนนั้นเป็นอย่างไร ไม่ดูตัวเองคนเรา ส่วนมากมันจึงมักเสียที่ตัวของเราเอง ไม่ได้เสียที่เราดูนะ มาเสียที่ตัวของเรา เราไม่ดูเรา ให้ดูเราด้วยแล้วดูคนอื่นด้วย ใครดีอย่างไรเอามาเป็นคติเครื่องสอนใจ อย่างนั้นละดี เรียกว่าดูเป็นประโยชน์เป็นผล วันนี้พูดเท่านั้นละ ไม่พูดอะไรมากมาย.....

ดูแต่ขันธ์เจ้าของ

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓

เราพยายามหารวมเข้ามารวมเข้ามาเพื่อส่วนรวม เป็นเครื่องประดับชาติไทยของเรา รวมเข้ามารวมเข้ามา สำหรับเราเองมันไม่หมายอะไรแล้วละ พูดให้มันชัดเสีย จวนจะตายแล้วพูดให้ลูกหลานฟังเสียที่มาเยี่ยมมาเกี่ยวข้องนี้สมเหตุสมผลบอกตรงๆ เลย คือเราไม่มีอะไรบกพร่องแล้ว หมดทุกอย่าง ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของเราด้วยบอกชัดๆเลย ไม่มีก้าวหน้าถอยหลังไม่มี ธรรมธาตุถึงแล้ว ธรรมธาตุคือจิตที่บริสุทธิ์เต็มส่วน ธรรมกับจิตเป็นอันเดียวกันแล้วเรียกว่าธรรมธาตุ นี่ละธรรมธาตุ เมื่อเข้าถึงแล้วจิตเป็นธรรมธาตุนะ เวลาตะเกียกตะกายล้มลุกคลุกคลานนี้ โธ่เอาเป็นเอาตายจริงๆ นะ นั่งภาวนาจนก้นแตก นั่งตลอดรุ่งๆ เอาเสียจนก้นแตก เวลาทำก็ทำอย่างนั้นละ นิสัยเรามันจริงจังมาก ทำอะไรจริง ถ้าว่าทำความเพียรเอาตายเข้าว่าเลยทุกอย่างทำอย่างนั้นละ

เดี๋ยวนี้มันอ่อนแอมากแล้ว ไปไหนมาไหนก็ไม่ไหวแล้วคือมันหมดกำลังเข้ามาทุกวันๆนะ มันหมดกำลัง หมดเข้าๆ เดินไปไหนตามนี้ก็ไม่ไหว เดินตามกุฏิเท่านั้นละ ไม่ได้เดินนะตามวัดตามวาเดี๋ยวนี้ไม่ไป ไม่ไปไหนเลย จากกุฏิมานี้ก็ขึ้นล้อมา มันหดเข้ามา ๐๘.๓๐ แล้ว มันไม่เอาอะไรละทุกวันนี้ มันปล่อยหมดแล้ว ทุกอย่างปล่อยหมดภาระอะไรๆ ทั่วโลกปล่อยเข้ามา มาดูแต่ขันธ์เจ้าของ ขันธ์นี้เป็นตัวดีดตัวดิ้นที่สุด กองทุกข์อยู่ที่ขันธ์มารวมอยู่ที่ขันธ์นี้ละทีนี้ก็ไปละนะ....

ฝึกตัวเป็นของสำคัญมาก

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(หลวงตาครับ สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดอุดรธานี เขานำเด็กมาปฏิบัติธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ ร่วมทำบุญถวายเช็ค ๑,๐๐๐ บาทครับ) โอนมาเท่าไรก็หมด ออกกระจายทั่วโลก ไม่ได้อยู่ อยู่นี้ออกหมดเลย เพราะเราไม่คิดที่จะให้มันอยู่ มีแต่จะให้ไป ออกช่วยโลกช่วยสงสาร

ผู้ที่มาเข้าวัดเข้าวาก็ให้นำคติอันดีงามของทางวัดไปใช้นะ สถานที่นี่เป็นสถานที่อบรมความดีงามทั้งหลาย ไม่ว่าเด็กผู้ใหญ่มาเพื่อศึกษาอบรมความดีงามไปประพฤติปฏิบัติ เจ้าของนั่นละจะเป็นคนดีงาม ไม่ใช่ผู้ใด ถ้าว่าตกแต่ง เราตกแต่งตั้งแต่สิ่งภายนอก กิริยามารยาท ความประพฤติอันดีงามเราไม่สนใจประพฤติมันก็ไม่ดี แต่งตัวเทวดาสู้ไม่ได้ ก็ไม่เป็นท่า แต่งแต่ตัวเฉยๆ ไม่แต่งใจ แต่งใจแล้วดี ถ้าแต่งใจแล้ว ความดีงามมันจะออกจากหัวใจ

คนเราคำว่าคนๆ มันคนกลางๆ นะ คนดีก็มี

คนชั่วก็เยอะ นี่เกิดจากการอบรมฝึกฝนตนเอง ถ้าไม่ฝึกฝนไม่ได้ เราจะให้คนอื่นคนใดมาฝึกฝนอบรมเราไม่ได้นะ เราต้องฝึกฝนอบรมเรา เมื่อได้รับโอวาทจากครูบาอาจารย์แล้วก็ไปประพฤติปฏิบัติตัวให้เป็นคนดี เราฝึกเราเป็นคนดีตั้งแต่เป็นเด็กถึงผู้ใหญ่มันก็ดีไปเรื่อย ๆ ถ้าฝึกเจ้าของเป็นคนชั่วทั้ง ๆ ที่เราไม่ได้ฝึกแต่เป็นความสมัครใจไปในทางชั่วมันก็มีแต่ความชั่วเต็มตัว ถ้าฝึกฝนในทางความดีมีการฝึกการดัดแปลงตนเองมันก็เป็นคนดี

อยู่กับการฝึกนะ ไม่ฝึกไม่ได้มนุษย์เรา เกิดเป็นมนุษย์เฉย ๆ มนุษย์เต็มโลก มนุษย์ที่เลวที่สุดก็มีเยอะในโลกอันนี้ เพราะการไม่ฝึกการปล่อยเนื้อปล่อยตัวเอาตามชอบใจ ใครชอบอะไรทำลงไป ๆ ไม่คิดว่าผิดถูกชั่วดีประการใด อย่างนั้นหาความดีไม่ได้ ต้องฝึกตัวเองนะทุกคน ยิ่งมาวัดมาวานี้ด้วยแล้วก็มีการฝึกฝนอบรมตนควรจะได้ของดีไปใช้ในบ้านในเรือนในตัวของเราเอง เป็นฆราวาสฝึกแบบหนึ่ง มาบวชเป็นพระแล้วก็ฝึกอีกแบบหนึ่ง เป็นขั้น ๆ เป็นตอน ๆ ไป บวชเป็นพระพระโกโรโกโสก็มี พระดีก็เยอะ นี่ขึ้นอยู่กับการฝึกหัดตน รู้สึกตัวว่าเป็นพระแล้วตั้งใจปฏิบัติตัวให้ดีมันก็ดีไปเรื่อย ๆ มีแต่ชื่อว่าพระเฉย ๆ

เขียนติดหน้ากระดาษมันก็มีแต่คำว่าพระ ๆ แต่คนมันเลวมันใช้ไม่ได้ พากันจดจำเอา

การฝึกตัวละดี ฝึกอะไรสู้ฝึกตัวไม่ได้ฝึกสิ่งใดก็ตาม ถ้าไม่ฝึกตัวแล้วไม่ดีเลย ต้องฝึกตัวเป็นของสำคัญมาก คนเราต้องฝึกตัวให้ดี ความอยากอยากด้วยกันทุกคนอย่างใดที่เป็นภัย อย่างใดที่เป็นคุณก็ ให้ดำเนินตามความอยากที่เป็นคุณ อย่าไปเดินตามรอยแห่งความชั่วช้าลามกมันจะชั่วช้าไปเรื่อย ๆ หาความดีไม่ได้ ตั้งแต่เกิดมาก็มาฝึกตน ฝึกให้ดี การฝึกก็มีหลายขั้นหลายตอน ฆราวาสฝึกตนใส่อรรถใส่ธรรมเป็นอย่างหนึ่ง พระฝึกตนเข้าสู่ธรรมวินัยเป็นอีกอย่างหนึ่ง เป็นขั้น ๆ ตอน ๆ ไป ให้เรานำไปฝึกในความเป็นฆราวาสก็เป็นเด็กดี เป็นฆราวาสที่ดี ถ้าเป็นพระก็เป็นพระที่ดี อย่าเป็นพระโกโรโกโส ใช้ไม่ได้นะ

ทุกอย่างขึ้นจากการฝึกทั้งนั้น ไม่ฝึกไม่ได้ คนเราเพียงแต่ว่าคน ๆ เฉย ๆ ใคร ๆ เกิดขึ้นมาก็เรียกว่าคน แต่ดีหรือชั่วมันขึ้นอยู่กับความดัดแปลงตัวเอง ถ้าไม่ดัดแปลงมันไม่ดีนะ เกิดมาเป็นมนุษย์เท่าไรก็มนุษย์รกโลกรกสงสารอยู่ทั้งนั้นละ ให้เป็นมนุษย์ที่ดี ให้ฝึก การอยู่การกิน

การใช้สอยก็ให้รู้จักประมาณ อย่าฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ไม่ดี การฝึกฝนอบรมการอยู่การกินใช้สอยนี้สำคัญมาก เราต้องมีการฝึกเอา ฝึกในลิ้นในปากในใจของเรานั่นแหละ เราไม่ให้มันทำมันไม่ทำละ ใจเป็นผู้บังคับ ถ้าใจปล่อยตัวแล้วก็เลอะเทอะไปหมด ไม่มีอะไรเป็นของดี ตั้งแต่วันเกิดถึงวันตายเลวตลอดถึงวันตาย หาความดีไม่ได้ ถ้าผู้ฝึกตนแล้วก็ฝึกไปเรื่อย ๆ มันก็ดีไปเรื่อย ๆ ต่อไปก็ชินในการฝึกดี ให้พากันจำเอา

อย่างพระท่านมาบวชอย่างนี้ก็เหมือนกัน ท่านผู้บวชตั้งใจจะเป็นพระดีจริง ๆ ท่านไม่นอกเหนือไปจากธรรมวินัย ธรรมวินัยติดตัวเลยนั่นละพระดีอยู่กับธรรมวินัยเป็นเครื่องวัดตวง ถ้าไม่มีธรรมวินัยซึ่งเป็นของดิบของดีเป็นเครื่องวัดตวงตัวเองแล้วไม่ดีทั้งนั้นละ ต้องให้มีแบบมี ฉบับที่ดีงามเข้ามาดัดกายวาจาใจของตน ให้พากันจำเอา วันนี้ไม่พูดมาก เหนื่อย ทุกวันนี้เหนื่อยมาได้อาทิตย์หนึ่งแล้ว ไม่ค่อยสบายเอาเท่านั้นละ จะให้ศีลให้พร

คิดอะไรเป็นธรรมหมด

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

เมื่อวานเราไปไหน (ไปวัดเขาใหญ่เจริญธรรม อาจารย์อุทัยครับผม) ท่านอุทัย เราจำไม่ได้ทุกวันนี้ ความจำนี่หดเข้ามาๆ ความจำหดย่นเข้ามา ต่อไปจะเหลือแต่ลำต้น กิ่งก้านดอกใบพังลงหมด สัญญาความจำก็ไม่เป็นท่า ยังเหลือแต่จิต แต่จิตไม่มีอะไร กิริยาของจิตนี้มันกิ่งก้านสาขาดอกใบของต้นไม้ ค่อยพังลงๆ ยังเหลือแต่ลำต้น จากนั้นลำต้นก็พังอีก อันนี้ก็พังลงไป นี่มันพังเข้ามา นั่งก็ไม่ถนัด นั่งก็เหยียดขา เรานั่งไม่ถนัด ถ้านั่งอย่างนี้ถนัดดี พอมานั่งพับขาเอาละ ไม่นานมันเล่นงานเรา

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเราจะเอาหลวงตาไปรักษา ตรงเท้าเลือดไปเลี้ยงน้อยครับ) โอ๊ย มันก็จะค่อยหายไป รักษาเอายานั้นมาใส่ ต่อไปจะค่อยหายไปเองถึงระยะมันปล่อยมันปล่อยไปหมด แม้แต่ร่างกายจะเป็นอะไรๆ ไม่ค่อยสนใจเดี๋ยวนี้นะ คอยแต่จะดีดเท่านั้น แต่ก่อนเป็นอะไรขึ้นมานี่ โธ่ กังวลขึ้น ทุกวันนี้ไม่เป็น เวลามันเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงอย่างนี้ วันหนึ่งๆ นี้ไม่สนใจกับอะไร เรื่องธาตุเรื่องขันธ์

เป็นส่วนสมมุติมันปล่อยของมัน อารมณ์ก็เปลี่ยนหมด อารมณ์ของจิตนี้เปลี่ยนหมด ไม่ปรากฏเลยว่ามันคิดเป็นอกุศล ไม่มีเลย คิดก็เป็นธรรมล้วน ๆ ๆ ไปเลย คิดอย่างธรรมธาตุคือมันคิดเองมันก็เป็นธรรม ๆ ไปเลย

แต่ความเมตตายกให้นะ ความเมตตานี้ครอบไปหมดเลยร่างกายเจ้าของก็อย่างนี้แต่จิตไม่เป็น ชำระให้มันได้เถอะน่ะจิตไม่มีอะไร มาอยู่ที่จิตหมดเลย กองทุกข์ทั้งมวลเป็นมหันตทุกข์ก็อยู่ที่จิต บรมสุขก็อยู่ที่จิต ชำระได้แล้วเป็นบรมสุขนี่ก็ปฏิบัติตนมาตั้งแต่บวชจนป่านนี้ ขยับขึ้นไปเรื่อย ๆ เรียนหนังสือก็เรียนอยู่ ๗ ปีเท่านั้น เราเรียนหนังสือ ๗ ปี จากนั้นก็ออกเลยออกปฏิบัติกรรมฐาน โธ่ ตอนออกกรรมฐานนี้ แทนที่จะสะดวกสบายกลับทุกข์มากนะ เพราะดัดจิต ฝึกจิต อยู่ภูเขาไม่ค่อยฉัน เดินไปกะว่าจะถึงบ้านเขา ไม่ถึง ต้องพักกลางทางเสียก่อน บิณฑบาตออกมาก็มาฉันตามลานหิน เสร็จเรียบร้อยแล้วข้าวมันเศษมันเหลือก็ไปไว้ให้กระจ้อนกระแตกิน แล้วล้างบาตร เช็ดเสร็จเรียบร้อยแล้วตาก ผ้าอาบน้ำก็ตาก พอแห้งแล้วขึ้นเขาเลย

ฝึกจิตนี้ฝึกยากที่สุด การฝึกจิตฝึกยาก แต่เวลาได้ผลแล้ว

ก็สมเหตุสมผลกัน ทุกวันนี้ไม่มีอะไร พูดให้มันตรงนะมันจวนจะตายแล้ว หมดงานหมดแล้ว งานของจิตที่จะทำอะไรเพราะอำนาจของกิเลส กิเลสไม่มี ทีนี้มันก็โล่งไปหมดเลย คิดยิบ ๆ แย็บ ๆ ไปอย่างนั้น ไม่ได้คิดเตลิดเปิดเปิงเหมือนแต่ก่อน คิดยิบ ๆ แย็บ ๆ นิด..จิต อย่างนั้นละ นี่ละจิตฝึกได้ ฝึกได้ เพราะฉะนั้นท่านถึงสอนให้ฝึกจิต จิตฺตสฺส ทมโถ สาธุ จิตเมื่อฝึกหัดดีแล้วก็เป็นสุข ท่านว่า

ปล่อยไปหมด เดี๋ยวนี้มันปล่อยไปหมดแล้ว อะไรก็ปล่อย ภาระอะไรภายนอกไม่ยุ่งเลย ปล่อย มันเป็นธรรมทั้งดวง..จิต ก็มีแต่ธรรมอยู่นั้น คิดเป็นโลกเป็นสงสารไม่ไปนะ แต่ก่อนมันเก่ง เดี๋ยวนี้ไม่ไป คิดก็เป็นธรรมไป คิดอะไรเป็นธรรมไปหมดเดี๋ยวนี้ ฝึกเสียจนกระทั่งหมด กิเลสไม่มีติดค้างในหัวใจเลย นั่นละบรมสุขอยู่ที่นั่น เราหานิพพานที่ไหน จิตละเป็นนิพพาน อะไรจะเป็นนิพพานปั๊บเข้ารู้เลย ไม่ว่าพระพุทธเจ้า-สาวกองค์ไหนเข้าถึงจุดนั้นแล้วรู้กันหมดไม่ถามกัน เป็นอันเดียวกันหมดเลย พระพุทธเจ้า-พระสาวกทั้งหลายที่เข้าถึงจุดนั้นแล้วเป็นอันเดียว กันเสมอกันหมดเลย ไม่ถามกัน

ความสุขของจิตนี้สุขตลอด ไม่มีอะไรมากวนเลย แต่ก่อนมันกวนจริง ๆ จิต เกิดจากกิเลสบังคับให้คิดให้ปรุงไปแต่กิเลส

ทั้งนั้น เวลาฝึกหัดอยู่มันก็เป็นกิเลสแทรกเข้าไปๆ แต่เวลาฝึกหัดเข้าโดยลำดับจนกระทั่งฝึกหัดได้เต็มที่แล้วทีนี้ไม่มีกิเลสตัวไหนเข้ามาแฝง คิดก็เป็นอิสระ แต่ความเป็นอิสระของจิตที่ฝึกหัดเรียบร้อยแล้วมันรู้จักประมาณ คิดยิบๆ แย็บๆ ไปไหนหยุด คิดมีแต่ธรรมล้วนๆ เรื่องโลกไม่มี มีแต่ธรรม คิดอะไรก็เป็นธรรมไปหมดเลยไม่เป็นอย่างแต่ก่อนเรียกว่าหมดโดยสิ้นเชิงหมดคิดแบบโลกแบบสงสารไม่มี มีแต่เป็นธรรมล้วนๆๆ ไปเลย เห็นอะไรสักแต่ว่าเห็น สักแต่ว่ารู้ ไม่ติดไม่พันกัน ไม่ว่าเห็น ไม่ว่าได้ยินไม่ว่าอะไรพอผ่านปั๊บๆ ดับไปๆๆ หมดเลย ยังเหลือแต่ความบริสุทธิ์ของจิตเท่านั้น

ให้พากันฝึกนะฝึกจิต นี่ฝึกมาเต็มที่แล้ว เอาเป็นเอาตายเข้าว่าจริงๆ ฝึกก็ดี ไม่ใช่ธรรมดา สมเหตุสมผล เปิดเสียวันนี้ เวลาไปบวชดีใจตายไปแล้วเราจะต้องไปสวรรค์ ออกสวรรค์ก็ขึ้นชั้นพรหม พรหมโลกทบทวนไปมา โห ไปสวรรค์ก็กลับมาตายมาเกิดเหมือนกัน บางทีลงนรกอีกก็ได้ เป็นอย่างนั้นละ ไปพรหมโลกไปไหนมาก็ไม่พ้นความเกิดตายยังติดตาม เอาไม่ให้มันเกิดเลยละ เป็นอย่างไรทีนี้มันจะเอาอะไรมาตาย ซัดกันจนถึงขีด ถึงจริงๆ พอมันถึงนั้นหมดเลยอดีต-อนาคตไม่มี มีแต่ปัจจุบัน ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกัน ธรรมกับใจนี้

เวลาเต็มที่แล้วใจกับธรรมเป็นอันเดียวกัน

ขอให้ฝึกให้ดีเถอะ อย่าปล่อยวาง นี่ได้อาศัยเต็มภูมิ เชื่อศาสนา เชื่อพระพุทธเจ้าเชื่อที่หัวใจ หัวใจเป็นอย่างไร เรื่องศาสนาท่านสอนอะไรเป็นอุบายวิธีการของศาสนาที่สอน แต่จิตบริสุทธิ์แล้วก็สง่างามตลอด สง่าตลอด ไม่ว่ายืนว่าเดินว่านั่งว่านอนสง่าอยู่ตลอดเวลา นี่อายุเท่าไรแล้วเดี๋ยวนี้ นี่อายุก็ ๙๗ จะไม่นาน ถึง ๙๗ แล้วไม่นานไปละ ไปก็ไปอยู่ก็อยู่ ไม่มีอดีตอนาคต มีแต่ปัจจุบัน ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันเท่านั้น เรียกว่าเป็นธรรมธาตุแล้ว จิตเป็นธรรมธาตุ เมื่อสิ้นกิเลสหมดแล้วจิตเป็นธรรมธาตุอยู่ในธาตุขันธ์นี่ละ รับผิดชอบกันไปอย่างนั้น

เวลากิเลสมีอยู่อยู่ที่ไหนมีแต่กิเลสแทรกเข้าๆ กีดขวางๆ เวลากิเลสสิ้นไปหมดแล้วมันว่างไปหมดเลย ว่างหมดเลย เรียกว่าหมดงาน งานที่จะทำคืองานถอดถอนกิเลส ท่านว่า วุสิตํ พฺรหฺมจริยํ กตํ กรณียํ นาปรํ อิตฺถตฺตายาติ ปชานาติ การประพฤติพรหมจรรย์ได้จบสิ้นลงไปแล้ว คือการฆ่ากิเลสได้จบสิ้นลงไปแล้ว งานที่ควรจะทำก็คืองานการฆ่ากิเลสสิ้นสุดลงไปแล้ว งานอื่นที่ยิ่งไปกว่านี้ไม่มี เรียกว่า หมดงาน จิตหมดงานหมดอย่างนั้นละ

สิ้น งานไม่มี งานของจิตที่บริสุทธิ์แล้วไม่มี หมด

คิดก็คิดไปยิบ ๆ แย็บ ๆ มันไม่ได้คิดเป็นอารมณ์นะ จิตที่บริสุทธิ์เต็มที่แล้ว ว่าอะไรเห็นได้ยินไปผ่านไปหมดเลย ไม่ยึดไม่ถือ แต่กิริยาที่ใช้ในโลกนั้นมันก็เหมือนกันกับโลกเขา เวลาพูดเล่นก็เล่น พูดตลกก็มีพูดอะไรก็ได้เหมือนกัน แต่เป็นเพียงกิริยา ธรรมชาตินั้นไม่ออก ไม่มีเอาให้มันถึงขนาดนั้นละพอดี จิตนี้เวลามันดื้อมันดื้อจริง ๆ กิเลสละพาดื้อไม่ใช่อะไรพาดื้อ กิเลสพาดื้อ กิเลสสิ้นไปแล้วไม่มีอะไรดื้อ จิตไม่ดื้อจิตเป็นธรรม-ธรรมเป็นจิตเป็นอันเดียวกัน

นี่มันจวนจะตายแล้วเปิดให้พี่น้องทั้งหลายฟังเสีย เราหายสงสัยแล้วโลกอันนี้ ไม่มีอะไรที่จะเป็นเชื้อให้เกิดอีก ไม่มี มันขาดไปหมดเลยโลกเป็นโลก ธรรมเป็นธรรมไปเลย เหมือนว่าเกาะอยู่ท่ามกลางมหาสมุทร มหาสมุทรกับมหาสมมุติมหานิยมเป็นกงจักร ทีนี้จิตเวลามันขาดจากนั้นลงแล้วมันก็เป็นเกาะ เกาะของจิตนี่คือเกาะเสวยสุขไม่มีอะไรเข้าไปเจือปนเลย

พูดอย่างนี้ก็ได้ยินทั่วประเทศนะ (ทั่วและไปเข้าอินเตอร์เน็ตทั่วโลกอีกครับ) ในชาตินี้เรียกว่าสุดละ การจับจองป่าช้าเกิดตายจับจองนรกสวรรค์พรหมโลกขึ้นลงเหมือนเขาขึ้นบันไดนะ ลงนรกก็ลง ขึ้นสวรรค์

ชั้นพรหมก็ขึ้นแต่ลงได้ พลิกไปพลิกมาอยู่นั้นละ เพราะกิเลสเมื่อมีอยู่มันจะต้องลบธรรมเสมอ เมื่อกิเลสหมดแล้วไม่มีอะไรลบ ไม่มีสว่างจ้าทั้งวัน ทั้งคืนหลับตื่นเหมือนกันหมด ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ยืนเดินนั่งนอนก็บริสุทธิ์เต็มที่ ๆ อยู่อย่างนั้น นี่ก็ได้ฝึกมาเต็มกำลังความสามารถ ก่อนที่จะมาพูดให้พี่น้องลูกหลานทั้งหลายฟัง เรียกว่าเอาเป็นเอาตายเข้าว่าเลย ความสงสารขึ้นแทนกันนะ จิตที่มันกีดขวางความสงสาร ความเห็นแก่ตัวก็จิต เวลากิเลสขาดลงไปแล้วไม่มี ความเห็นแก่ตัวไม่มี

พอพูดอย่างนี้ก็ระลึกได้ เพราะเราไม่มี เคยพูดให้ฟังแล้วนี่ ที่ว่าเข้าใจไหมดอกเตอร์ นั่นละจับได้ปุ๊บเลยทันทีนะ คุยไปคุยมาคำว่าเห็นแก่ตัว เข้าใจไม่ใช่เหรอ เป็นอย่างนั้นละ ทีนี้มันสะดุดกึ๊กเลยนะ เพราะมันหมดแล้วอันอย่างนั้นมันหมด ไม่มี เพราะฉะนั้นความเห็นแก่ตัวมันจึงลดศักดิ์ศรีดีงามของธรรมลง กิเลสมันหมดแล้วไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่โลกไปหมดเลย กระจายไป ความเมตตาสงสารเป็นไปหมดแหละ มันกระจายไปหมดเลย

พูดมานี้เราพูดเฉพาะผลนะ เหตุนี่แทบเป็นแทบตายไม่ใช่ธรรมดา เหตุนี้เรียกว่าแทบเป็นแทบตาย นั่งสมาธิภาวนาฟาดจนก้น

แตกของง่ายเมื่อไร นั่งแต่หัวค่ำตลอดรุ่งเลยนั่งภาวนา เราไม่ได้นั่งตลอดรุ่งติด ๆ กันนะ เว้นไปสองคืนสามคืนเว้นไป นั่งไปนั่งมาก้นแตก ทีแรกมันออกร้อนนะ ออกร้อนเสียก่อน พอออกร้อนแล้วมันก็พองก้นพอง ทีนี้ทางจิตมันหมุนทางธรรมต่างหาก มันไม่ได้มาอยู่กับใจปวดแสบร้อนภายในใจมันไม่มี มันพุ่ง ๆ ๆ ทีนี้ก้นก็แตก คือจิตมันหนักทางอรรถทางธรรม ก้นแตกไม่รู้ตัวนั่งภาวนา ฟาดเสียจนกิเลสขาดสะบั้นไปหมดจากหัวใจ ทีนี้โล่งหมดเลย ๆ ไม่มีอะไรมาแผ้วพาน มีกิเลสเท่านั้นเป็นเสี้ยนเป็นหนามเป็นหอกเป็นหลาวทิ่มแทงอยู่อย่างนั้น มีมากมีน้อยมันก็ทิ่มแทงตามส่วนของมัน พออันนี้หมดแล้วโล่งหมด ไม่มีอะไรมาทิ่มแทงหัวใจ อยู่ไปวันหนึ่งคืนหนึ่ง

ท่านว่าเดินจงกรมว่าความเพียรความเพียรอะไร ถ้าพูดความเพียรความเพียรเปลี่ยนอิริยาบถ รำพึงถึงอรรถถึงธรรมลึกตื้นหยาบละเอียดไปอย่างนั้น..เดินจงกรม นั่งภาวนาก็เหมือนกัน กำหนดพิจารณาเรื่องอรรถเรื่องธรรมลึกตื้นหยาบละเอียดมันจะไปของมันเองเวลากิเลสมีอยู่ โธ่ อันนี้ละตัวกีดตัวขวางตลอดธรรมจะออกไม่ได้ คืออันนี้ตีไว้ ๆ พออันนี้หมดไปแล้วโล่งหมดเลย มันก็เห็นกันชัด ๆ ในหัวใจของเรา มีมากมีน้อยมันจะเสียดจะแทงอยู่นั้น เอาเสียจนหมดเลย

ไม่มี อยู่ที่ไหนสบายหมดเลยเป็นตายมีน้ำหนักเท่ากัน ไม่ปรากฏว่าอยากเป็นอยู่หรืออยากตาย ไม่มี เสมอกันหมด ถ้าว่ามีก็ยกให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเขา แนะนำสั่งสอน อย่างนี้มี ถ้าอันนี้ไม่มีแล้วเป็นกับตายเท่ากัน ไม่มีอะไรหนักกว่ากันละ ถ้ายกให้ทำประโยชน์ของโลกมี

อย่างทุกวันนี้ช่วยโลกก็ช่วยอย่างนี้ ช่วยทุกแบบนะเราช่วยโลกช่วยจนไม่มีอะไรติดเนื้อติดตัว ไม่เคยมีนะ หมด ๆ ตลอด เงินที่จะมีในวัดนี้เป็นเงินก้อนเงินอะไรไม่เคยมี มันก็อยู่กับหัวหน้า ได้มาเท่าไรก็หัวหน้าเป็นผู้จัดผู้แต่งผู้สั่ง อะไรหมด ๆ ไปเลย นี่ละธรรม ธรรมมีอยู่อย่างนี้ละมีอยู่ที่ใจ ชำระแล้วจะปรากฏที่ใจ สุดท้ายจิตทั้งดวงกลายเป็นธรรมทั้งแท่งไปเลย พูดอย่างนี้ท่านทั้งหลายเคยได้ยินไหมล่ะ คำพูดที่หลวงตาพูดอยู่นี้ วอก ๆ อยู่นี้ ยากอยู่ที่จะมีคนมาพูดอย่างนี้ มันเป็นในจิต ถอดออกมาจากจิตพูดได้ ถ้าไม่มีในจิตแล้วจะพูดได้อย่างไร พูดก็ลอย ๆ ๆ ผู้ฟังก็ลอย ๆ ไปตาม ๆ กัน ผู้พูดมันใจลอยใจไม่หนักแน่น ใจไม่เป็นหลักเป็นเกณฑ์ ถ้าถึงขั้นมันเป็นหลักเป็นเกณฑ์เป็นตลอดเวลา นอกจากพูดหนักเบามากน้อยหรือไม่พูดเลยเท่านั้นละ ถ้าจะเปิดให้ออกนี้ก็ผึงเลยละ

การจับจองป่าช้าเกิดตายนี้ไม่ทราบว่าภพใดชาติใด ใจดวงนี้ละมันไม่ตาย เกิดเป็นเปรตเป็นผีเป็นนรกอเวจี เป็นอินทร์เป็นพรหมก็จิตดวงนี้ หมุนไปมาเพราะวิบากยังมีอยู่ในจิต พอวิบากกิเลสนั่นละสิ้นไปแล้วไม่มี อนาคตก็ไม่สนใจ อดีตไม่สนใจ ปัจจุบันก็เป็นธรรมทั้งแท่ง สนใจหาอะไร เมื่อจับถึงตัวมันแล้วจะไปงมเงาหาอะไร ไม่งม ให้พากันจำเอาวันนี้พูดให้ฟัง ให้เป็นคติ เอาละพอ

อย่าให้ฟุ้งเฟ้อเกินตัว

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

เราเป็นห่วงบรรดาพี่น้องทั้งหลายที่จิตใจมักจะห่างเหินจากศีลจากธรรม ไม่ค่อยมีศีลธรรมติดตัวไปเป็นคู่เคียงกันกับทางโลก ตามธรรมดาทางธรรมก็ให้มีสำหรับเป็นที่อาศัยของใจ ทางโลกเขาก็วิ่งเต้นขวนขวายทั่วหน้ากันนั่นแหละ ไม่บอกก็วิ่งเอง เพราะปากท้องบังคับ การเป็นอยู่พูวายทุกอย่างนี่ก็ต้องอาศัยเราเป็นคนขวนขวายหามา ให้ขวนขวายทางนั้นด้วยขวนขวายทางศีลธรรมด้วย ถ้ามีตั้งแต่ภายนอก ศีลธรรมไม่มีก็เป็นช่องโหว่แล้วไม่แน่นหนามั่นคง ทางจิตใจก็ให้มีศีลมีธรรมประจำตน ทางนอกก็มีหน้าที่การงานเป็นเนื้อเป็นหนัง อย่าโลเลโลกเลกใช้ไม่ได้นะ

วันนี้ก็เริ่มขึ้นปีใหม่แล้ว วันที่ ๓๑ ปีใหม่ก็ไปจากคนเก่านั่นแหละที่จะปรับปรุงตัวเอง มันไม่ดีตรงไหนๆ ให้แก้ไขดัดแปลงเสียตั้งแต่บัดนี้ มีดกับแจ้งเรียกว่าปีใหม่ปีเก่าแล้วไม่มีความหมาย ความหมายต้องเอามีดกับแจ้งนั้นเข้ามาปรับปรุงตัวเอง ปีใหม่ปีเก่าก็คือตัวของเราให้แก้ไขดัดแปลง ไม่ดีตรงไหนให้พากันพินิจพิจารณา

ทุกวันนี้โลกมันเห่อเหิมมากเกินไป จนจะไม่มีศีลมีธรรมติดเนื้อติดตัวแล้วเวลานี้ ผู้ท่านมีศีลมีธรรมท่านพิจารณาอยู่ตลอดเวลา ดีไม่ดีท่านสลดสังเวชกับพวกสัตว์โลกทั้งหลาย ไม่ใช่เล่นๆ นะ ท่านพิจารณาโดยอรรถโดยธรรมอยู่ตลอดเวลา ท่านไม่ลืมเนื้อลืมตัว ท่านผู้มีธรรมไม่ลืมตัว ผู้ไม่มีธรรมนั่นละฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมเกินเนื้อเกินตัว การอยู่การกินการหลับการนอนการใช้สอยมักจะฟุ้งเฟ้อสำหรับคนไม่มีธรรมในใจคนที่มีธรรมในใจแบ่งรับแบ่งสู้ อันนี้แบ่งไว้อย่างนั้น อันนั้นแบ่งไปอย่างนั้นๆ มีส่วนแบ่งอยู่ในตัวของเราผู้เป็นเจ้าของนั่นแหละ ถ้าไม่แบ่งเลยปล่อยให้กิเลสเข้าไปกินก็หมดเนื้อหมดตัว มีอะไรมี ๆ เข้ามาเข้าพุง ๆ พุงก็เท่านั้นละไม่ใหญ่โตนัก สุดท้ายก็หมดเนื้อหมดตัวไป ไม่ได้สารประโยชน์อะไรเข้าสู่ทางจิตใจทางด้านกุศลเลย

ให้พากันตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ เรื่องศีลเรื่องธรรมนี่จอมปราชญ์ทั้งหลายยกยอสรรเสริญเทิดทูนมาเป็นเวลานานแล้ว แต่พวกกิเลสตัณหา

มันก็เหยียบย่ำตลอดเวลาในขณะเดียวกัน ไม่ว่าจะไปวัดไปวาสร้างคุณงามความดีทุกสิ่งทุกอย่างอ่อนเปียกไปหมด ถ้าจะทำความชั่วช้าลามกนี่คึกคักขึงขังตึงตัง ถ้าว่ารถก็ไม่ต้องติดเครื่องเลย เหยียบคันเร่งไปเลย เพราะมันเคยชินต่อความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมมนุษย์เรา อย่าให้เป็นอย่างนั้น

มีธรรมแล้วมีเบรกห้ามล้อ มีคันเร่งมีเบรกห้ามล้อ คันเร่งเร่งหน้าที่การงาน อันใดที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนก็ให้รีบเร่งขวนขวาย อะไรไม่เป็นประโยชน์ให้ปัดออก ๆ นั่นละผู้มีธรรมเป็นอย่างนั้น ผู้ไม่มีธรรมมีแต่ความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมสุดท้ายก็ไม่ได้อะไรติดเนื้อติดตัว ไปเกิดในภพใดชาติใดก็มีแต่ความแร้นแค้นกันดาร หาความสงบร่มเย็นภายในจิตใจไม่มี เพราะสร้างแต่ฟืนแต่ไฟเผาตนเองแล้วก็เผาคนอื่น ตายไปแล้วก็เอาฟืนเอาไฟนี้ไปเผาตน ตลอดถึงแดนนรกก็มีแต่ฟืนแต่ไฟของคนทำชั่วนั่นแหละ คนทำดีไม่มีแหละเรื่องฟืนเรื่องไฟ มีแต่ความชุ่มเย็นเป็นสุข

ขอให้รู้เนื้อรู้ตัวเสียทุกคน ๆ อยู่ไปกินไปวันหนึ่ง ๆ มันก็เท่านี้แหละ มืดกับแจ้ง มืดกับแจ้งมีมาตั้งกัปตั้งกัลป์ ถ้าเราไม่ปรับปรุงตัวเอง มืดกับแจ้งก็เป็นมืดกับแจ้ง ตัวเราก็จมอยู่ตลอดเวลา จะมืดไม่มืดก็ตามถ้าเราไม่ปรับปรุงแก้ไขตัวเอง ให้พากันปรับปรุงแก้ไขตัวเอง

การอยู่การกินการใช้สอยต่างๆ อย่าให้ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมเกินเนื้อเกินตัว อันนั้นก็จะเอาอันนี้ก็จะมี เห็นเขามีก็อยากมี ทุกข์จนข้นแค้นก็ให้มีๆ ไม่ได้ก็ไปกู้ไปยืมเขามาแล้วเอาฟืนเอาไฟเข้ามาเผาตัวเองเข้าไปอีก ก็ยิ่งเป็นความเสียหายเข้าไป

เพราะฉะนั้นจึงพากันตื่นเนื้อตื่นตัวทุกคน มีเท่าไรใช้ตามเกิดตามมีนั่นแหละดี ดีกว่าไปติดหนี้ติดสินเขาพะรุงพะรัง ท่านบอกว่าความทุกข์ในโลกนี้ไม่มีอะไรเกินการติดหนี้ติดสิน ความสุขในโลกนี้ก็คือไม่มีหนี้มีสินติดตัว เป็นอิสระตลอดเวลา ท่านบอกอย่างนั้น ในธรรมท่านมี ผู้ติดหนี้ติดสินเป็นผู้หาบหามกองทุกข์ หาบหามไปตลอดเวลาหาความสุขไม่ได้ ผู้ไม่ติดหนี้ติดสินเป็นอิสระในตัวเอง อยู่ที่ไหนก็สะดวกสบาย มีมากใช้มาก มีน้อยใช้น้อย ไม่มีก็อยู่ไปตามสภาพของไม่มี ไม่มีที่จะเกินเหตุเกินผล นี่ละเรียกว่าธรรม

ธรรมท่านไม่ให้ตื่นเต้น อะไรมาสมัยนั้นสมัยนี้ สมัยไหนมันมีตั้งแต่มืดกับแจ้งนั่นแหละ ตัวที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองจากชั่วไปหาดีก็คือตัวของเรา จะหมุนตัวลงไปทางความชั่วก็คือตัวของเรา เพราะฉะนั้นจึงให้เปลี่ยนแปลงตัวเอง ไม่ดีตรงไหนให้แก้ไขดัดแปลง เราจะคอยให้คนอื่น

มาดัดแปลงแก้ไขเราไม่ได้ ครูบาอาจารย์เป็นแต่ผู้แนะนำสั่งสอนเท่านั้น แต่ผู้ที่จะดัดแปลงแก้ไขตนเองให้เป็นคนดีมีความสุขความชุ่มเย็นใจก็คือ เราที่ปฏิบัติตามท่านแล้วเราก็เย็นสบาย ๆ

สำหรับทางโลกมีโลกเข้ามาแฝง มีธรรมเข้าไปแฝงกันด้วย ถ้ามีแต่โลกล้วน ๆ ก็เป็นฟืนเป็นไฟ มีเงินกองเท่าภูเขาก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะจิตใจแห้งผากจากศีลจากธรรมซึ่งเป็นที่เก็บสมบัติเงินทองข้าวของบุญกุศล ให้เป็นที่ชุ่มเย็นแก่จิตใจของตน แล้วมันไม่มี มันไม่วิ่งเต้นขวนขวายในทางดี วิ่งเต้นขวนขวายหาแต่ทางความชั่วช้าลามก ครั้นตายไปแล้วก็จม ๆ ท่านทั้งหลายว่านรกไม่มีเหรอ นรกใครเป็นคนแสดงไว้ตั้งแต่ต้น จอมปราชญ์นะแสดง ไม่ใช่คนโง่เง่าเต่าตุ่นหลับหูหลับตาอยู่ทั้งวันทั้งคืนอย่างพวกเรานะ ท่านจอมปราชญ์ทั้งนั้น ว่านรก-สวรรค์-พรหมโลกเหล่านี้มีแต่จอมปราชญ์ได้รู้ได้เห็นเรียบร้อยแล้ว ไปพบไปเห็นไปสัมผัสสัมพันธ์มาแล้วก็มาสั่งสอนบรรดาลูกเต้าหลานเหลนทั้งหลายให้รู้เนื้อรู้ตัว

นรกเป็นนรกมีแต่กาลไหน ๆ อย่าไปลบล้าง สวรรค์ก็เหมือนกัน บาปบุญมีแต่กาลไหน ๆ สำหรับผู้สร้างบาปได้บาปวันยังค่ำ ผู้สร้างบุญได้บุญวันยังค่ำ สร้างความดีได้ดี สร้างความชั่วได้ชั่ว อยู่กับเราเป็นผู้

ขวนขวายผู้สร้างเอง ที่จะให้สิ่งเหล่านี้เกิดมาเฉยๆ ลอยๆ เป็นไปไม่ได้ มันขึ้นอยู่กับต้นเหตุคือผู้สร้าง สร้างความชั่วช้าลามก สร้างความดีงามใส่ตัวเองผู้นั้นก็จะเป็นผู้ได้รับความดีงาม ถ้าสร้างตั้งแต่ความชั่วก็จะได้รับแต่ฟืนแต่ไฟไปหมด ไม่ดี ให้พี่น้องทั้งหลายจำเอาไว้

วันนี้ก็เป็นปีใหม่ ก็คนเก่าของเรานี่แหละ ปีใหม่ก็ให้แก้ไขดัดแปลงตนเองให้เป็นคนใหม่ขึ้นมาในทางที่ถูกที่ดี นั่นเรียกว่าแก้ไขดัดแปลงปีใหม่ เปลี่ยนแปลงความประพฤติของตนที่ไม่ดีให้ดีเสียใหม่ ให้ดีเสียใหม่เรียกว่าดี ถ้าไม่เปลี่ยนแปลงเลยวันไหนก็วันนั้นละ มืดกับแจ้ง-นรกอเวจี-สวรรค์-พรหมโลกมีอยู่ก็มีอยู่อย่างนั้นละ ไม่เกิดประโยชน์สำหรับผู้ไม่สนใจในสิ่งเหล่านั้น ตายแล้วก็ไปจมลงในนรก นรกมีหรือไม่มีเจ้าของนั่นละเป็นผู้จะไปตัดสินเวลาสายเกินไปแล้ว พอไปเจอเข้า อ๋อ สายเกินไปแล้ว เราจะมาคิดความหลังมันผ่านไปแล้วได้อย่างไร เราจะไปแก้ไขได้อย่างไร ให้แก้ไขเสียตั้งแต่บัดนี้

อย่าเอาความอยากมาเป็นประมาณนะ ความอยากนี้อยากไม่หยุดไม่ถอย อยากเอาให้ตายจริงๆ เอาให้ฉิบหายจริงๆ ละความอยาก ความทะเยอทะยาน ความหักห้าม

ความรู้จักความพอดี เหยียบเบรกห้ามล้อไว้ๆ อย่าให้มันผาดโผนโจนทะยานจนเกินไปมนุษย์เรา ถ้าเป็น เช่นนั้นแล้วก็ดี อยู่ในบ้านในเรือนก็อย่าให้ได้ทะเลาะกัน ระหว่างผัวกับเมีย พ่อแม่กับลูก เพราะตัวต้นเหตุคือพ่อกับแม่ไม่ดี ผัวไปทำเสียอย่างหนึ่งเมียไปทำเสียอย่างหนึ่ง ครั้นเอามาแล้วก็เอาไฟมาเผากันให้ลูกตาดำ ๆ ได้ดู ลูกก็สลดสังเวชนะ เวลาไปเรียนหนังแส่หนังสือนี้ เอาตั้งแต่เรื่องของพ่อแม่ทะเลาะกันนั่นละไปคิดอยู่นั้น ครูสอนว่าอย่างไรไม่สนใจสนใจตั้งแต่พ่อกับแม่ทะเลาะกันให้เห็นต่อหน้าต่อตา ลูกเช่นนั้นโศกเศร้าเหงาหงอย หาความเฉลียวฉลาดไม่ได้

เราต้องปรับปรุงตัวเราเองซึ่งเป็นต้นเหตุ ประพฤติตัวให้ดีเป็นพ่อที่ดี เป็นแม่ที่ดี ประพฤติปฏิบัติตัวให้ลูกได้ยึดเป็นคติตัวอย่างอันดีงาม สิ่งที่ไม่ดีอย่าไปทำ ลูกเป็นนักศึกษาอยู่กับพ่อกับแม่มาดั้งเดิมตลอดเวลา นี่เป็นหลักธรรมชาติ คือเป็นผู้ศึกษาจากพ่อจากแม่ความเคลื่อนไหวไปมาอะไรจะออกจากพ่อจากแม่ลูกจะยึดอันนี้เป็นหลักเป็นเกณฑ์เข้ามาหาตัวเอง ถ้าเป็นไฟก็เผาตัวเอง ถ้าเป็นของดีก็เป็นคติเตือนใจตนเองก็กลายเป็นลูกผู้ดีไป ถ้าลูกที่ชั่วมันไม่ฟังพ่อฟังแม่มันก็ไปตามเรื่องของมัน พ่อแม่นี่เป็นสำคัญมาก เป็นอาจารย์ใหญ่

เป็นบุพพาจารย์ของลูกของหลานทั้งหลายนั่นละ เกิดมาความเคลื่อนไหวพ่อแม่นี่ลูกจะได้เห็นก่อนใคร เห็นเรื่องของพ่อของแม่

ให้เราปฏิบัติตัวให้ดีให้เป็นคติเครื่องเตือนใจ ไม่เช่นนั้นจะไม่เป็นประโยชน์อะไร ท่านทั้งหลายเห็นว่าธรรมพระพุทธเจ้าเป็นของเล่นเหรอ เป็นของจริงตั้งแต่เรื่องส้วมเรื่องถานที่ปฏิบัติกันอยู่ทุกวันนี้เหรอ ส้วมถานคือการปฏิบัติเหลวแหลกแหวกแนว เลอะเทอะสกปรก การปฏิบัติตัวเป็นส้วมเป็นถานเป็นอย่างนี้ การปฏิบัติตัวเป็นมรรคเป็นผลเป็นหอปราสาทราชมณเฑียรก็คือปฏิบัติตัวให้เป็นคนดีทุกอย่างให้ดี บังคับตัวเอง ตื่นขึ้นมานี้เราจะทำอะไรให้เตรียมตัวเอาไว้ที่จะแก้ไขดัดแปลงสิ่งไม่ดีทั้งหลาย อย่าสักแต่ว่าตื่นแล้วเพ่นพ่าน ๆ หาความดีไม่ได้ เพราะไม่คิดไม่อ่าน คนที่คิดที่อ่านแก้ไขตัวเองตั้งแต่ตื่นนอนขึ้นมา อะไรไม่ดีไม่ทำ ๆ จนจิตใจมีความเคยชินคิดอะไรไม่ดีปัดออก ๆ เอาแต่สิ่งที่ดีงามจิตใจก็เป็นนิสัยติดตัว คิดตั้งแต่สิ่งดีงาม พูดแต่สิ่งดีงามทำแต่สิ่งดีงาม ก็เป็นสิริมงคลแก่ ผู้ปฏิบัติ ได้นั้นแหละให้พากันจดจำเอา

อยู่เฉยๆ ไม่เป็นท่านะ ผู้ที่เลิศเลอคือพระพุทธเจ้า ท่านสลบสามหนการฝึกฝนตนเอง ก่อนที่ได้มาเป็นศาสดาของพวกเราทั้งหลาย พระพุทธเจ้าทรงสลบสามหน จึงได้เป็นศาสดาสอนโลก เพราะกิเลสเหนียวแน่นที่สุด ดีไม่ดีมันเอาให้จมไปได้เลย ว่าจะทำความดีกลับไปทำความชั่ว จมไปเลย พระพุทธเจ้าไม่จม เอาตายก็ตายสลบๆ แต่การทำความดีเพื่ออนาคตข้างหน้าให้ดีทั้งตัวเขาตัวเราและสัตว์โลกต่อไปไม่ถอย ทำไม่หยุดไม่ถอยมันก็ค่อยดีขึ้นไป นี่ละคำว่าศาสดาองค์เอกก็คือผู้เป็นคติตัวอย่างของโลกทั้งการปฏิบัติตัวเองทั้งความเป็นอยู่ทุกอย่าง ไม่ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม อยู่ด้วยความพอดิบพอดีอย่ามีตั้งแต่ความดิ้นรนกระวนกระวาย เห็นเขามีก็อยากมี เห็นเขาได้ก็อยากได้ ทุกข์จนข้นแค้นก็อยากได้ ไม่มีก็ไปหยิบยืมเขาบ้าง ติดหนี้ติดสินเขา เอาไฟเผาตัวเองเข้าไปอีก อย่างนั้นไม่ดีเลย ขอให้พากันคิด

มนุษย์เรานั่นละเป็นมนุษย์ประเภทที่หนึ่งเป็นสัตว์ประเภทที่หนึ่งที่มีความคิดความอ่านแหลมคมยิ่งกว่าบรรดาสัตว์ทั้งหลาย ถ้ามนุษย์คือเราคิดไม่ได้แล้ว เอ้า ไปกราบหมาเสีย หมาอยู่ในวัดนี้ก็มีไปกราบที่ไหนก็ได้ สู้หมาไม่ได้นะ ความประพฤติความรู้ความเห็น

อันดีงามซึ่งควรจะให้เป็นสมบัติของตนหาไม่ได้ ควรไปกราบหมาเสียดีกว่า ถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วอย่าอยู่ให้หนักแผ่นดิน พากันเข้าใจเอานะ ให้ฝึกหัดตนเอง เอาละวันนี้พูดเท่านั้นละ เหนื่อยแล้ว

เราไม่ได้เรื่องได้ราวอะไรทุกวันนี้อ่อนลงทุกวันธาตุขันธ์อ่อนลงๆ ร่างกายอ่อนแต่ใจไม่อ่อน เมตตาสงสารได้ตลอดไป แต่ร่างกายนี้อ่อน (ยอดเงินรับบริจาคผ้าป่า ๘๔,๐๐๐ กอง สร้างตึกสงฆ์อาพาธ ๑๐ ชั้น โรงพยาบาลอุดรธานี ถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ รวมเงินฝาก ผ่านธนาคารทั้ง ๓ ธนาคารเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๐๓,๒๑๕,๗๓๖ บาท คิดเป็น ๑๕๑,๖๐๘ กองครับผม) พอใจ ให้พากันพยายามขวนขวายหาเพื่อหนุนชาติไทยเรา

เหนื่อยเราเหนื่อย แต่พูดจริงๆ ใจเราไม่ได้เหนื่อย หัวใจเราสว่างจ้าตลอดเวลา ฟังเสียนะวันนี้มันจวนจะตายแล้ว ไม่ได้มาอวดให้บรรดาลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลายฟัง เวลาออกปฏิบัติแทบเป็นแทบตาย ทั้งจะสลบไสลนั่งภาวนา เดินจงกรมนั่งสมาธิ ฝึกหัดดัดแปลงการอยู่การกินการหลับการนอนฝึกหมดเลย เอาจนมันจะตายแล้วละ แล้วก็ได้ผลขึ้นมาเป็นที่พอใจ เวลานี้พอใจแล้วในการฝึกตัวเอง ไม่มีอะไรบกพร่อง พูดให้มันชัดเจน ตั้งแต่วันฝึกหัดมานี่ชาตินี้ละ

ได้บวช การบวชเป็นสำคัญได้สร้างความดี จนกระทั่งถึงเข้าวงกรรมฐาน หาครูบาอาจารย์ผู้ที่ดี ๆ ก็เป็นเครื่องพยุงขึ้น ๆ สุดท้ายก็พอใจ

การปฏิบัติธรรมภายในใจนี้พอใจ ไม่มีที่ต้องติ ว่าตายแล้วจะไปลงนรกหลุมไหนไม่มี สวรรค์ชั้นใด ๆ ขยับไปเรื่อย ๆ ๆ เราไม่อยากพูดนะสุดขีด การปฏิบัติธรรมก็สุดขีดของความดีที่จะสถิตอยู่สำหรับผู้ทำความดี ไม่มีที่ต้องติ นี่ก็เพราะเอาให้จนกระทั่งถึงบางครั้งจะสลบไสลฝึกหัดตนเอง แล้วผลก็เป็นมาอย่างนั้น แล้วไม่เดือดร้อนอยู่อย่างนั้นละทุกวันนี้ไม่เดือดร้อนจะเป็นเมื่อไรก็เป็น จะตายเมื่อไรก็ตาย เราพอแล้วในหัวใจของเรา

ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันแล้วไม่ต้องห่วงอะไรทั้งนั้น ถ้าอันนี้ยังไม่พอ ธรรมกับใจยังไม่พอมีอะไรมาก็ตามจะกวนเจ้าของให้เดือดร้อนตลอดไป มีเท่านี้อยากได้เท่านั้นมีเท่านั้นอยากได้เท่านั้น เลยตายด้วยความอยาก ถ้ามีธรรมภายในใจแล้วจะนุ่มนวลและสงบร่มเย็นสบายเข้ามา ความอยากความหิวโหยเบาลง ๆ จนกระทั่งความอยากไม่มี

นั่นละการสร้างความดี จิตใจอิ่มบุญอิ่มกุศลอิ่มอรรถอิ่มธรรมแล้วพอ แต่จิตใจจะให้อิ่มด้วยอำนาจของกิเลสตัณหาได้ไม่พอ ๆ จนวันตายก็ไม่มีวันพอ ตายทิ้งเปล่า ๆ ผู้เสาะแสวงหาความดีนั้นได้จนกระทั่งว่าพอ ไม่หาอีกแล้วพอ พากันจำเอา....

คนมีสติทำอะไรพิจารณาก่อน

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

ทำให้จริงๆ นะทำนะ ทำให้เหลาะๆแหละๆ โลเลโลกเลกใช้ไม่ได้ ให้ศาสนาอื่นเขาตำหนิติเตียน ซึ่งศาสนาพุทธนี่เลิศเลอ ผู้เป็นเจ้าของศาสนาเป็นผู้สิ้นกิเลสแล้วโดยสิ้นเชิง เป็นโลกวิทูคือศาสดาองค์เอกของเรา นอกนั้นไม่ปรากฏว่าใครเป็นศาสดาองค์เอกในบรรดาเจ้าของศาสนาเหมือนกัน เราไม่ได้ตำหนิ พูดตามหลักความจริง ให้จริงจังบ้างนะ **รักษาศีลรักษาธรรมให้เป็นศีลเป็นธรรมในตัว ศีลธรรมไม่อยู่ที่ไหน อยู่กับตัวของเราเอง อยู่ที่ไหนให้มีสติมีปัญญาพินิจพิจารณาใคร่ครวญก่อนทำ อย่าพรวดพราดๆ**

พุทธศาสนานี้เลิศๆแล้ว ถ้าใครได้ทำตัวเจ้าของละจะเลิศ จะดีจะเลิศไปโดยลำดับ ไม่มีที่ไหนดีเลิศยิ่งกว่าเจ้าของผู้รักษาศาสนา ทำลายนั่นคือตัวเอง ตั้งใจปฏิบัติตัวเองก็มีค่า คนเราวันหนึ่งๆมีค่า มีค่าอยู่กับศีลธรรมนะ ไม่ใช่มีค่าอยู่กับมีเงินทองกองเท่าภูเขา อันนั้นเป็นของเศษเดนต่างหาก มีค่าจริงๆคือตัวของเราเป็นเจ้าของสมบัติ

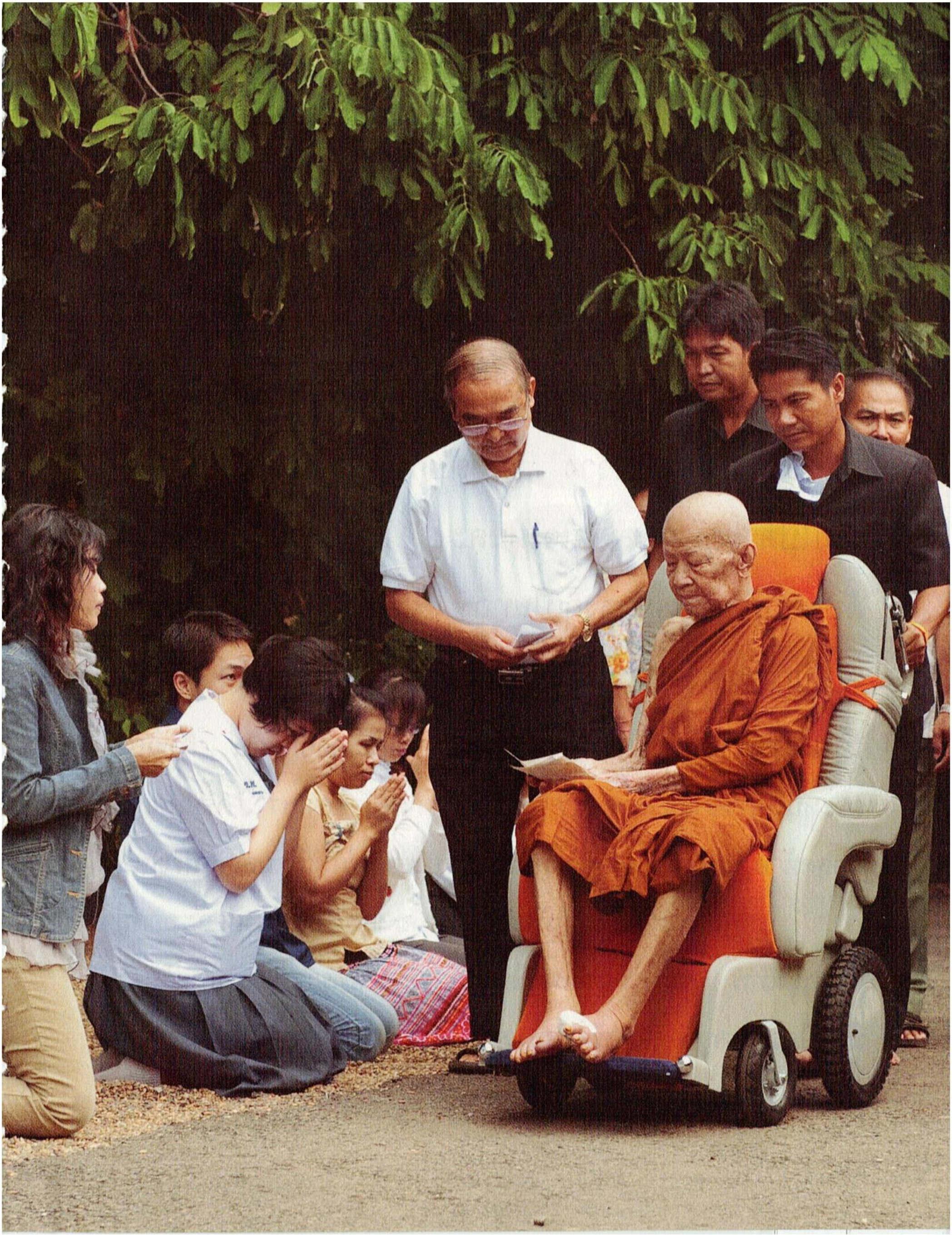
ทั้งหลาย ถ้าเจ้าของไม่ดีแล้วไม่ดีทั้งนั้นละ ศาสนาของพระพุทธเจ้านี่เป็นศาสนาที่เลิศเลอสุดยอดแล้ว ศาสนาของผู้สิ้นกิเลส เจ้าของศาสนาพระพุทธเจ้าของเรา

โลเลๆ เข้ามาวัดดูไม่ได้นะเข้ามาวัด เราขนาบเอา ค่ำๆ โลเลโลกเลกเข้ามา เข้ามาอะไรนี่ ไล่เลย ถ้าเราไปเจอแล้วเอาล่ะ พระท่านเจอท่านเฉยท่านไม่สนใจ เราเจอเอาจริงๆเข้ามาลักษณะโลเลมาดูนั้นดูนี้ เถ่อนั้นเถ่อนี้ไป มาสนุกสนานรื่นเริง นี้ไม่ใช่สถานที่รื่นเริง รื่นเริงในธรรมต่างหาก ไม่ใช่รื่นเริงแบบโลก แบบโลกมันรื่นเริงอยู่ทั่วทุกแห่งหนนั่นละ หาคนดีไม่ได้นะ โลเลหาคนดีไม่ได้ คนไม่โลเลคนมีสติทำอะไรพินิจพิจารณาเสียก่อนค่อยทำ ไม่เช่นนั้นไม่เป็นท่า

พากันตั้งใจปฏิบัติตามหลักศาสนาดูซิจะมีค่าขึ้นในตัวของเราเองทุกคน **คุณค่าของอะไรสู้คุณค่าของมนุษย์ไม่ได้นะ คุณค่าของมนุษย์นี้จะจนจะมีไม่สำคัญ สำคัญทำตัวให้ดีให้เป็นคนดีนั่นละดีที่ตรงนั้นต่างหาก ให้พากันจำเอา จะเอาเงินทองข้าวของมาอวดกัน อวดอะไรของภายนอกต่างหาก อวดภายใน ไปที่ไหนให้มันสง่างามในจิตใจ สง่างามอยู่ที่**

จิตใจนะ ไม่งามที่ไหน งามที่จิตใจ

วันนี้พูดเท่านั้นละ ไม่พูดมากละ ให้พากันตั้งอกตั้งใจปฏิบัติต่อศีลต่อธรรม ไม่ว่าผู้หญิงผู้ชายอย่าโลเลโลกเลก วัยคึกวัยคะนองนี่ละวัยที่เสียได้ง่าย วัยไม่คิดไม่อ่าน วัยเพลิดเพลินรื่นเริงไม่รู้จักเป็นจัก ตาย คนเสียเพราะวัยนี้ต่างหาก พากันใช้ความพินิจพิจารณาแล้วจะไม่เสีย มีเท่านั้น ให้พรนะ

คนใจกว้างขวางเป็นผู้หาความสุขเจอ

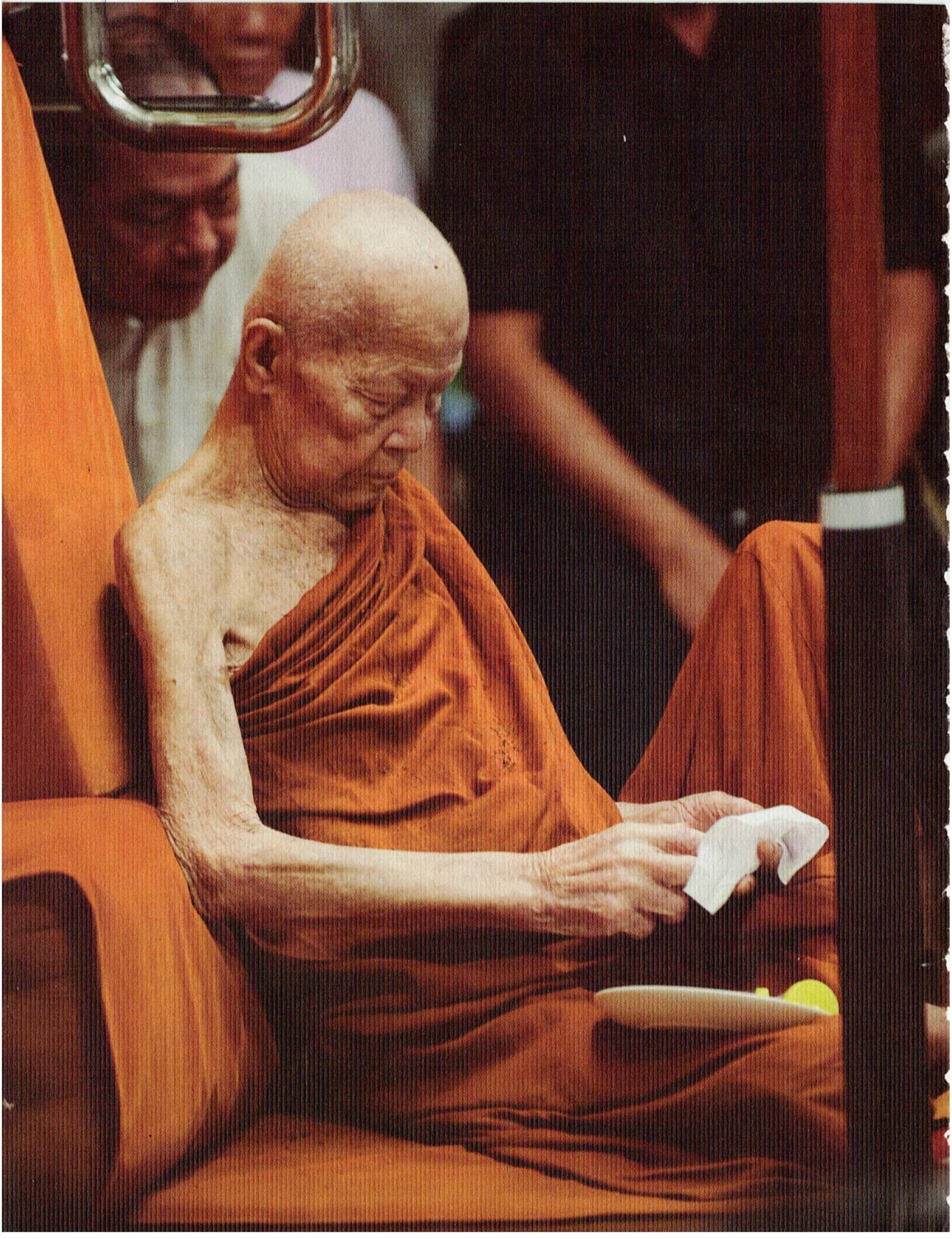
เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

บริจาคที่นั่น บริจาคที่นี่ คือให้ทานที่นั่น ช่วยเหลือที่นี่ มีแต่น้ำใจที่กว้างขวาง ที่เบิกบานออกไป เป็นน้ำใจที่เต็มไปด้วยบุญกุศลเข้าใจไหมละ น้ำใจตระหนี่ถี่เหนียวนี้คับแคบตีบตันเจ้าของก็เป็นทุกข์ ไม่ได้เป็นสุข คนตระหนี่ถี่เหนียวหาความสุขไม่ได้ คนใจกว้างขวางเฉลี่ยเผื่อแผ่นั้นละเป็นผู้หาความสุขเจอ ๆ ๆเรื่อยไป ใครไม่ค่อยคิดกัน คิดกันว่าตระหนี่ไม่ให้เขาแล้วเราพอใจ ผู้ที่ให้เขาก็พอใจของเขา ครั้นบทเวลาผลสุดท้ายผู้ให้มีผลมาก ผู้ตระหนี่ไม่ได้เรื่องอะไร ผู้ให้เกิดผลเกิดประโยชน์

เราพูดเรื่องนี้แล้วทำให้ระลึกได้ปีนั้นหยุดเรียนหนังสือล่ะ ออกมาจากกรุงเทพ มาจากกรุงเทพขึ้นมาจำพรรษาโคราช อำเภอจักราช มีสามีภรรยาอยู่จังหวัดศรีสะเกษเขาไปทำงานภาคกลาง ฝนตกมอมแมม ผัวตัวสั่นมาเขามาขอ..พอมีร่มกันฝนบ้างไหม ว่าอย่างนั้นนะ เขาเข้าไป

วัดป่าจักราช สามีตัวสั่นฝนตกแล้วเป็นไข้มาจากภาคกลาง มาขอร่มเรา เราก็บอกว่ามีร่ม พอดีล่ะ เราก็ว่าอย่างนั้นตรงกันดี ทางนี้ก็มีร่มคันหนึ่งใหม่ๆ นะนี่ร่มคันนี้มาจากเชียงใหม่ ใหม่จริงๆ นะ เรายังไม่ใช้เลย มาขอก็เลยให้ไป แล้วทีนี้ผ้าห่มมันขัดกัน ผ้าห่มมีแต่ผ้าห่มพระเหลืองๆ เลยไม่ได้ ได้แต่ร่มเท่านั้นละ โอ้ยสวยงามขนาดนี้ เขาจะไม่เอา มองดูหน้าสามี แล้วมองดูร่มมองดูเรา เอาก็ให้แล้วนี่น่ะ เขาจะไม่เอา เพราะมันสวยงามมาก ร่มมาจากเชียงใหม่ เขาทำที่เชียงใหม่สวยงาม ให้ไปแล้วยังหันกลับมาอีกมามองดูหน้าเราอีก ไปเราก็ว่า คือเราไม่มีผ้าห่ม ถ้าเป็นผ้าห่มอย่างฆราวาสใช้ได้เราก็จะให้ แต่นี้มีแต่ผ้าห่มพระ เลยได้แต่ร่มคันเดียว มาจากภาคกลางทำงาน ร่มคันนั้นเรายังไม่ได้ใช้ละ เรายังไม่ได้ใช้ประโยชน์ ใช้กางอยู่ สวยงาม เขาทำที่เชียงใหม่ วันนี้ไม่มีอะไร เท่านั้นละ

ปฏิบัติตัวเองเอาจริง

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

เขาว่าอาจารย์มหาบัวนี้ดุเก่งนะ ได้ยินทั่วโลก ต่อไปนี้จากนั้นมาให้เบาลงๆ เดี๋ยวนี้ไม่ได้ยินเลยว่าอาจารย์มหาบัวดุ หายไปไหนก็ไม่รู้ มันไปกับเจ้าของ เจ้าของแก่เข้าใจไหม บารมีอะไรถึงว่าดุ ๆ ดุแบบไหนวะ บารมีอะไรที่ว่าดุ

จริง ๆ นะตั้งแต่ก่อนมีแต่พระแต่เณรเฉพาะ ๆ โอ๊ย เข้มข้นมากนะ การปฏิบัติเหมือนกันตานี้รวดเร็ว ตารวดเร็ว หูก็รวดเร็ว เดี๋ยวแป๊บนู้น เดี๋ยวนี้แป๊บนี้กับพระกับเณรละ เป็นอย่างนั้นละ นู่นออกมานู้น อยู่กุฏินี้ออกมาช่องนั้นมาต้นค้อลงไปนู้น ลงไปน้ำบ่อ เห็นพวกพระพวกอะไรตอนบ่ายสองโมง พวกพระพวกอะไรมาฉันน้ำร้อนน้ำชาหรืออะไรอยู่นั้น พอมองเห็นเราทางนู้นนะ เราออกทางนู้น มองเห็นทางนี้ เราออกทางนู้น เราไปทางนู้นนะ เราไม่ได้มานี่ ไปทางนู้นเสียก่อน ไปก็ไปดูนะ ไม่ใช่ธรรมดา ไปดูสอดนั้นแสกนี้อะไรบกพร่องอะไรไม่ดี ระเกะระกะ อันนั้นละกลับมา ทีนี้กลับมาได้เรื่องล่ะ เพราะอย่างนั้นพระเณรถึงกลัวซิ

มันมาจากการปฏิบัติของตัวเองแต่ดั้งเดิม การปฏิบัติตัวเอง เอาจริงๆ นะ ว่าดัดเจ้าของนี้เอาจริงมากทีเดียว เคลื่อนไม่ได้ ยิ่งเวลาเห็นคนอื่นมันขวางตาก็ใส่เลย มองไปเห็นคนอื่นคนอื่นมันขวางตาเอาล่ะๆ นั่นละพระเณรกลัวกลัวเพราะเหตุนี้ เพราะดุเจ้าของดุจริงๆ บกพร่องตรงไหน ๆ ดัด ๆ ๆ ตลอด ที่พระเณรมันกลัว นู่นออกจากนู้นไปนู่น พระฉันน้ำร้อนน้ำอะไรอยู่ที่นู่น เราออกมานู่นตรงไปนู้น พอกลับมาเห็นพวกแก้วน้ำแก้วอะไรล้มระนาวเลย เจ้าของหายหมด ไม่มีเหลือพวกแก้วน้ำแก้วอะไรต่ออะไร พวกน้ำร้อนน้ำชานั่นละ ตอนบ่ายสองโมงมาหายหมด เห็นพระองค์หนึ่งอยู่ข้างหลังคอยเก็บ พอมาก็ขึ้นเราเณรเป็นอย่างไรทั้งกินทั้งเททั้งอะไรต่ออะไรนี่ละ เป็นเพราะเหตุไรเราลงไปนู้นละกลับขึ้นมาพระเณรหนีหมดแล้ว แต่แก้วสาดกระจายเป็นอย่างนั้นละ เอาจริงน่ะเราแต่ก่อน เป็นอย่างนั้นจริงๆ ดัดเจ้าของก็อย่างนั้นละ เคลื่อนคลาดไม่ได้ ว่าอะไรเป็นอันนั้นดัดเจ้าของ เจ้าของเหลาะแหละแล้วว่าคนอื่นไม่ได้นะ คือเราฝึกเจ้าของก็ฝึกอย่างนั้นละเอาจริงๆ จังๆ

พอพูดเรื่องนี้แล้วระลึกพ่อแม่ครูอาจารย์มั่นอยู่หนองผือ อยู่ๆ ท่านก็ "เออ" ท่านว่า มีพระนวดเส้นถวายท่านอยู่สององค์ ส่วนมาก

เรื่องของท่านกับของเราพอพูดเรื่องอะไรเกี่ยวกับเราพระเณรจะมาเล่าให้ฟังหมด มาเล่าให้เราฟังนะ แต่กับท่านจริง ๆ ไม่เคย ไม่พูด ถ้าท่านพูดเรื่องของเราแล้วพระเณรเป็นต้องมาเล่าให้เราฟัง เราก็เหมือนไม่ได้ยินเฉย ท่านก็เหมือนไม่ได้พูด เฉยเลย "เวลาผมตายแล้วท่านทั้งหลายจะอาศัยใครล่ะ"

ท่านพูดมาลอย ๆ นะ อยู่เงียบ ๆ พระเณรนวดเส้นถวายท่าน พูดธรรมะธัมโมเลิกกันไปละนะก็มีพระเณรนวดเส้นถวายท่าน พูดเกี่ยวกับเราในเวลาว่าง ๆนะ ไม่ใช่ท่านจะพูดบ่อย ๆ ท่านพูดเวลาโอกาสว่าง ๆ เงียบ ๆ อยู่ ๆ ก็ "เวลาผมตายพวกท่านจะอาศัยใครล่ะ" ท่านว่าอย่างนั้นนะ พระเณรก็หูหนวกตาบอดปิดปาก หูอยู่ลึก ๆ ฟังเงียบ ๆ ท่านว่า "เวลาผมตายนี้พวกท่านทั้งหลายจะอาศัยใครล่ะ" ท่านว่าอย่างนั้นละ

นาน ๆ จะได้ยินทีหนึ่งท่านพูดอย่างนี้นะ ท่านไม่ได้พูดบ่อย โอกาสดี ๆ เพราะท่านจอมปราชญ์ท่านจะพูดสุ่มสี่สุ่มห้าไม่ได้ พูดออกมาคำไหนเอาไปพิจารณาแล้วถูกต้องหมดนะ คือท่านไม่ได้พูดสุ่มสี่สุ่มห้าท่านเอง เราก็ไม่กล้าสุ่มสี่สุ่มห้ากับท่านไม่ได้ ฟังก็ต้องเงียบเราก็ดีใช้สติปัญญาฟัง เป็นอย่างนั้นตลอด เวลาท่านว่า "เออ ผมตายแล้วพวกท่านจะอาศัยใครล่ะ" อยู่ ๆ ก็ "เออ เวลาผมตายแล้ว

ให้อาศัยท่านมหานะ" ไม่พูดมากนะ "ให้อาศัยท่านมหานะ"

ท่านไม่ออกบัว เพราะมีมหาองค์เดียว "ให้อาศัยท่านมหานะ" "ท่านมหาสำคัญอยู่นะ ทั้งภายในภายนอก ภายในจิตใจ ภายนอก.... ปฏิบัติ นั่นละทั้งภายในภายนอก"

ใครจะไปแหลมคมยิ่งกว่าพ่อแม่ครูอาจารย์มั่น ตาแหลมคมมากทีเดียว ความคิดความอ่านออกมาช่องไหนๆ นี้เรานำไปพิจารณาถูกต้องหมดเลย แต่กับเราไม่ค่อยได้ดุ มันตัวเก่งมันหลบหมัดเร็ว หลบหมัดเร็ว เหล่านั้นดุเรื่อย ดุเรื่อย กับเราไม่ค่อยได้ดุ....

Club Car

ความดีงามทั้งหมดลงในธรรมธาตุ

หลวงตามหาบัวเทศน์อบรมฆราวาสครั้งสุดท้าย ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553

เรา ก็พอใจเราที่ได้ช่วยโลกตามกำลังนะ คือการปฏิบัติของเราทั้งหมดนี้ให้ออกนอกหมดเลย ออกเป็นประโยชน์โลก เราไม่สั่งสม ไม่เก็บอะไรทั้งนั้น ออก ๆ เลย ออกหมดเลย แล้วอันนั้น (ตึกสงฆ์อาพาธ ๑๐ ชั้นที่หลวงตาเมตตา) นี่ก็ใช่แล้ว ตึก 10 ชั้น ตั้ง 10 ชั้นนะ ตึก 10 ชั้น อันนั้นก็อยู่ด้วยกันจะเป็นอยู่ในบริเวณเดียวสร้างด้วยกันนะ

ให้มันพอ เอาให้พอเสียทุกอย่าง เวลาพอจริง ๆ มาพอที่นี่นะ สร้างที่ไหน ๆ ก็กวาดต้อนเข้ามา ๆ เวลาเข้ามาแล้วมาอยู่ที่ดวงใจ ใจกับธรรมเป็นอันเดียวกันเรียกว่าธรรมธาตุนั่นละสุดยอด สร้างความดีงามทั้งหมดมา มาลงในธรรมธาตุ ให้พรนะ หมดธุระแล้วให้พร

“ ให้ดูหัวใจของบ้างซิ มันเคลื่อนอะไรๆ ไป
ตื่นนอนขึ้นมามันเคลื่อนเรื่องอะไรบ้าง พิจารณาให้ดี
ร้อยทั้งร้อยมันจะออกทางผิดทางพลาด เพราะกิเลสไม่เคยถูก
มีแต่ผิด ออกนิดก็ผิดนิด ออกมากผิดมาก ออกน้อยผิดน้อย
ผิดไปโดยลำดับคือกิเลส เรื่องธรรมมีแต่ถูกล้วนๆ
ออกนิดออกหน่อยออกเท่าไรถูกโดยลำดับ
เพราะฉนั้นจึงต้องให้ระวัง สังเกตดูตัวเอง
เพื่อจะแก้จะปัดมันออกด้วยการรักษาตัวเอง
ต้องมีการระมัดระวังรักษาปัดเป่ากันออกสิ่งอะไรไม่ดี
แล้วก็จะเห็นความสุข ไม่ต้องไปหาที่ไหน ”

จิตใจที่มีศีลธรรมมันนุ่มนวลดี

จิตใจมีแต่กิเลส

ความโลภก็เป็นไฟ

ความโกรธก็เป็นไฟ

ราคะตัณหา

เป็นไฟเผาหัวอกเรา

หาความสุขไม่ได้

ใจที่มีธรรมแล้ว

ระงับสิ่งเหล่านี้

ให้สงบเย็นสบาย

จำเอาไว้นะ

“ เกิดมาใครก็หาแต่ความสุขๆ ทั่วโลกดินแดน
เวลาไปถามความสุขจริงๆ มีแต่ความเดือดร้อนวุ่นวายเต็มหัวใจ
ระบายออกมานี้จนฟังกันไม่ได้ เป็นอย่างนั้นละเรื่องกิเลส
ถ้าเรื่องอรรถเรื่องธรรมไปที่ไหนอยู่ที่ไหน
พูดกันนี้เป็นชิ้นเป็นอันเป็นเนื้อเป็นหนัง ฟังแล้วซึ้งใจๆ
ผู้มีธรรมในใจเป็นอย่างนั้น ”

ผู้หาความสุขเจอ

เทศน์อบรมฆราวาส และกัณฑ์เทศน์สุดท้าย
โดย หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน